DEFENDING SERGIU CELIBIDACHE

- reactions to the denigrating article signed by Pascal Bentoiu -

(Bucharest, March-June 1990)

Ceauşescu la concert

■ Celibidache reales, la al muzicii congres ■

Săptămînile trecute ne-au adus bucuria imensă a vizitei filarmonicii din München şi a celebrului ei dirijor, Sergiu Celibidache, care revenea astfel în ţara sa de origine după 11 lungi ani de absenţă. Bucureştii constituiau ultima etapă a unui turneu destul de obositor, iar pe figura atît de caracteristică a şefului de orchestră se putea citi această oboseală, dominată totuşi de încîntarea vizibilă de a concerta iarăşi în îndrăgitul nostru Ateneu Român.

Nu aş vrea să fac o cronică muzicală: voi spune doar pe scurt că în timp ce Brahms (Simfonia I) m'a lăsat mai curînd rece, gîndurile mele despre autorul cu pricina fiind radical altele decît ale marelui artist care-l crea în seara respectivă (Miercuri), în timp ce Strauss (Don Juan) mi-a plăcut mult, fără însă a mă tulbura foarte în adîncuri — autorul este un orchestrator atît de fabulos încît pe undeva muzica sa sună aproape de la sine, cu condiţia să se cînte just şi la nuanţa cerută toate notele, în schimb Bruckner (Simfonia a 7-a), m'a răscolit pînă în fibra cea mai intimă a fiinţei mele. Era atîta fervoare şi totodată atîta măreţie autentică, atîta splendoare fonică, dar şi atîta intensitate de trăire, încît la contactul cu minunea care prindea fiinţă în orizontul meu auditiv şi vizual, şi cu toate că ştiam practic pe dinafară partitura, am simţit într-adevăr contactul misterios cu Fiinţa, acea stare de exaltare lucidă pe care probabil o resimt misticii în clipele lor de luminare. Bruckner este printre puţinii autori care pot înfăptui asemenea minuni.

După o mare emoţie artistică ai dori cîteodată să urmeze liniştea cea mai totală, dar vai! ascultătorii simt şi nevoia explicabilă a defulării prin aplauze. Revenim pe pămînt, artiştii ei înşişi măsoasă succesul lor după durata şi intensitatea unor atare manifestări. Pînă aici totul se înscrie în perimetrul firescului. Acolo însă unde se produce ruptura, momentul în care din minunea bruckneriană m-am trezit direct la scenele cele mai penibile pe care toată ţara le-a putut vedea la al 14-lea congres (ca şi la al 13-lea, al 12-lea, etc., etc) a fost acela al coagulării aplauzelor în degradanta bătaie ritmică din palme, un fel de scandare colectivă şi primitivă. În seara de joi, 15 februarie, am urmărit concertul la televizor (biletul îl aveam pentru sîmbătă), am observat mirarea şi neplăcerea clară a oaspeţilor, am văzut înregimentarea unui public — totuşi ales dintre oamenii cei mai culţi din ţara asta — într-o unitate de şoc gata-gata să izbucnească în sloganuri de tipul „Celi, Celi re-ales — la al muzicii congres". Am simţit că-mi crapă obrazul de ruşine faţă de acei europeni civilizaţi care ne încîntaseră sufletului, am simţit umbra lui Ceauşescu planînd peste întreaga adunare şi prin intermediul televiziunii — peste întreaga ţară. Oare nu ne mai putem exprima decît în mugete de turmă? Oare nici frumosul artistic desfăşurat cu atîta har nu mai reuşeşte să configureze în noi individualitatea, figura noastră neconfundabilă, aceea cu care ne vom înfăţişa în faţa lui Dumnezeu cîndva? Nu mai putem fi niciodată singuri cu sufletele noastre? Nu mai putem stabili legătura cu semeni decît prin urlete colective? Ne vom prezenta la judecata din urmă în rînduri compacte, cu pancarte şi sloganuri scandate, eventual cu rângi pentru spargerea uşilor paradisului? Ce cumplită moştenire au lăsat cinci decenii de dictatură succesive în bietele noastre fiinţe martirizate şi cît de greu vor dispărea stigmatele cumplitei infamii din sufletele noastre!...

P.S. Independent de cele de mai sus, nu pot decît să regret infinit aprecierile marelui muzician Sergiu Celibidache despre George Enescu şi despre muzica românească, emise într-o evidentă necunoaştere a problemei discutate. Ele au putut produce impresie doar în minţile unor oameni la fel de sumar informaţi, sau în ale celor care dintr-un motiv sau altul n-au fost în stare vreodată să conceapă vreo judecată personală şi adecvată asupra muzicii româneşti. Infinit regretabil...

Pascal BENTOIU

opinia studenteasca
Nr. 17—18
21 martie
1990
Anul XVII
serie nouă
■ necenzurat ■

Nostalgia monologului ceaușist

■ a doua generație de Corneliu Vadim Tudori ■

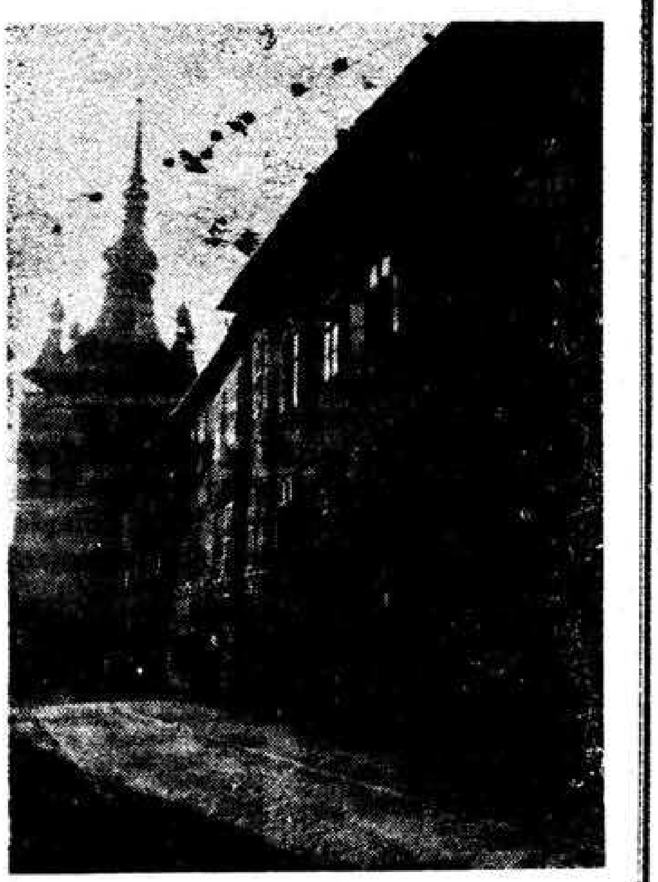
Iată că asistăm, mai devreme decît ne-am fi așteptat, la primele polemici între oamenii noștri de cultură. Nu se referă acestea la stabilirea unor chestii teoretice (fost-a Nichita Stănescu mai mult poet sau mai mult intelectual ? — frumos ar fi fost !) ci — prioritar — la chestiuni de orgoliu, despre care nici într-un caz nu se poate spune că ar alimenta polemica românească cu o bună energie, mai ales în zilele acestea de dezbinare.

Prima polemică, de-a dreptul șocantă, a fost cea dintre Marian Mincu și Darie Novăceanu. Dl. Mincu și-a permis să atace gazeta „ADEVĂRUL", fosta „SCÎNTEIE", organ central al PCR. Această publicație, ce-i drept e drept, beneficiază de un tiraj de 2 milioane de exemplare realizate anul precedent prin tactica bine-cunoscută a obligativității. Prin acest tiraj — cel mai mare din țară — publicația, dotată cu un trecut tare păcătos, are în continuare posibilitatea de a influența cea mai mare parte a opiniei publice românești. N-ar fi nimic, dacă „Adevărul" ar înțelege să-și răscumpere trecutele păcate printr-o luptă înverșunată de restabilire a adevărului, mai ales în aceste zile, cînd nu-l cunoaștem nici măcar cu privire la cei care au tras în popor în timpul Revoluției. Ziarul cu pricina, însă, își permite să se lăfăie în semi-adevăruri timide și criticisme minore, care ne amintesc de spectrul de glume palide ale fostei TVR, care își mai permitea din cînd în cînd să se lege de vreun Director Corupt sau de vreun Gestionar Hapsîn, restul persoanelor din Țara Românească fiind de neatacat. Înțelegem că dl. Novăceanu, directorul acestei publicații, e cam nervos ca urmare a atacurilor la care timidul „Adevăr" e supus de către mult mai profesionistele „România liberă", „Expres", „Baricada" etc., un titlu din Expres sintetizînd perfect miezul chestiunii : „Din ziar al PCR, ziar al poporului", dar, oricît, răspunsul domniei-sale frizează penibilul. Criticat de dl. Mincu pentru un editorial palid și lipsit de curajul opiniei — ca, de altfel, toate editorialele d-lui Novăceanu, categoric neînzestrat pentru genul acesta publicistic, mai cu seamă comparat cu Octavian Paller, Tia Șerbănescu, Ion Cristoiu, Stelian Tănase, George Șerban, dl. Novăceanu face primul lucru nepermis între doi intelectuali ; reduce discuția de la nivel de idei la nivel de persoane. Citim astfel, stupefiați, relatarea unei întîlniri la un colț carecare (de stradă, de redacție, nu importă), dintre cei doi, în primele zile de după revoluție, cînd dl. Novăceanu ar fi spus d-lui Mincu, „neputîndu-se abține" : „Marine, ai pierdut revoluția !". Aici dl. Novăceanu comite al doilea lucru nepermis : dă cititorului impresia că pentru doi intelectuali clar neangajați în lupta de stradă, revoluția contează doar ca oportunitate de cîștig. (Ce cîștig ? E simplu : un post de director de publicație, un fotoliu de ministru, de director de editură sau de teatru etc.). În plus, acest „Neputîndu-mă abține" mai face și dovada unei porniri pe care ne ferim s-o calificăm, dar care este penibilă pentru un om de cultură. Știindu-l pe dl. Novăceanu mai cu seamă ca traducător, și fiind printre candizii culturii, care au asociat întotdeauna acest statut de traducător cu profilul moral al unei exemplare generozități și uitări de sine, am avut o mare deziluzie citind aceste rînduri ale d-lui Novăceanu. Nu mai mică, însă, decît cea rezultată din parcurgerea „Adevărului" din 3 martie 1990. Această publicație citită de 2 milioane de români, prezentînd ședința CPUN din 2 martie, înțelege să-și facă datoria de informare a publicului — uitat și de TVRL — prin tipărirea unei casetuțe cîtuși de puțin comice, conținînd extrase de cîte o propoziție din spusele vorbitorilor, aceasta fiind singura relatare a ședinței. Este, pur și simplu, o tentativă nereușită a unui redactor de a fi spiritual, sau este ceva mult mai grav : încercarea de a compromite singurul for pînă în prezent democratic din România, transformîndu-l în ochii cititorului într-o adunătură de voci fără noimă ? Personal înclinăm către a doua variantă. Se pare că ziariștii „Scînteii" de ieri au nostalgia ședințelor-monolog, în care vorbitorul N.C. nu era întrerupt și nici contrazis de nimeni, și a căror stenogramă era claritatea însăși, oricît de aberantă va fi fost. Cum poate răspunde dl. Novăceanu, vizavi de această flagrantă încălcare a principiilor unei publicistici cinstite, al cărei scop principal este informarea cititorilor ? „Stenograma veselă și tristă" realizează un dublu scop : discreditează o adunare care — chiar imperfectă — este pînă în prezent singura cucerire democratică reală a revoluției, și trece sub tăcere ceea ce s-a discutat în respectiva ședință, mai cu seamă faptul că adunarea a refuzat să ratifice anumite decrete care i s-au prezentat iarăși ca un fapt împlinit, fiind tratată din nou ca un organism formal, întocmai ca în apropiatele timpuri de tristă amintire.

Este o vorbă indiană care, rezumată, sună cam așa : nu de vînătorii de elefanți se tem elefanții, ci de elefanții trădători, căci aceia le știu cărările. Nu de securitate se teme cultura română, și nici de politicienii lipsiți de scrupule, ci de trădătorii dinăuntrul culturii, de cei gata să vîndă valoarea și valorile la prețurile pieții. Zău, n-am vrea să vedem născîndu-se o a doua generație de Corneliu Vadim Tudori.

Magdalena SÎRBU

P.S. Distinsul hispanist și poet căruia îi sînt citate cîteva versuri „omagiale" pe prima pagină a unei alte publicații de mare tiraj din București nu este tot același domn Novăceanu. Cum vine asta ? Ieri cu Ceaușescu, azi cu Iliescu ? Ce-i drept, puterea trebuie cultivată : dar numai o anumită categorie de oameni de cultură o pot cultiva cu atîta nonșalanță.

Ceaușescu la concert

■ Celibidache reales, la al muzicii congres ■

Săptămînile trecute ne-au adus bucuria imensă a vizitei filarmonicii din München și a celebrului ei dirijor, Sergiu Celibidache, care revenea astfel în țara sa de origine după 11 lungi ani de absență. Bucureștii constituiau ultima etapă a unui turneu destul de obositor, iar pe figura atît de caracteristică a șefului de orchestră se putea citi această oboseală, dominată totuși de încîntarea vizibilă de a concerta iarăși în îndrăgitul nostru Ateneu Român.

Nu aș vrea să fac o cronică muzicală : voi spune doar pe scurt că în timp ce Brahms (Simfonia I) m'a lăsat mai curînd rece, gîndurile mele despre autorul cu pricina fiind radical altele decît ale marelui artist care-l crea în seara respectivă (Miercuri), în timp ce Strauss (Don Juan) mi-a plăcut mult, fără însă a mă tulbura foarte în adîncuri — autorul este un orchestrator atît de fabulos încît pe undeva muzica sa sună aproape de la sine, cu condiția să se cînte just și la nuanța cerută toate notele, în schimb Bruckner (Simfonia a 7-a), m'a răscolit pînă în fibra cea mai intimă a ființei mele. Era atîta fervoare și totodată atîta măreție autentică, atîta splendoare fonică, dar și atîta intensitate de trăire, încît la contactul cu minunea care prindea ființă în orizontul meu auditiv și vizual, și cu toate că știam practic pe dinafară partitura, am simțit într-adevăr contactul misterios cu Ființa, acea stare de exaltare lucidă pe care probabil o resimt misticii în clipele lor de iluminare. Bruckner este printre puținii autori care pot înfăptui asemenea minuni.

După o mare emoție artistică ai dori cîteodată să urmeze liniștea cea mai totală, dar vai ! ascultătorii simt și nevoia explicabilă a defulării prin aplauze. Revenim pe pămînt, artiștii ei înșiși măsoară succesul lor după durata și intensitatea unor atare manifestări. Pînă aici totul se înscrie în perimetrul firescului. Acolo însă unde se produce ruptura, momentul în care din minunea bruckneriană m-am trezit direct la scenele cele mai penibile pe care toată țara le-a putut vedea la al 14-lea congres (ca și la al 13-lea, al 12-lea, etc., etc) a fost acela al coagulării aplauzelor în degradanta bătaie ritmică din palme, un fel de scandare colectivă și primitivă. În seara de joi, 15 februarie, am urmărit concertul la televizor (biletul îl aveam pentru sîmbătă), am observat mirarea și neplăcerea clară a oaspeților, am văzut înregimentarea unui public — totuși ales dintre oamenii cei mai culți din țara asta — într-o unitate de șoc gata-gata să izbucnească în sloganuri de tipul „Celi, Celi re-ales — la al muzicii congres". Am simțit că-mi crapă obrazul de rușine față de acei europeni civilizați care ne încîntaseră sufletului, am simțit umbra lui Ceaușescu plutind peste întreaga adunare și prin intermediul televiziunii — peste întreaga țară. Oare nu ne mai putem exprima decît în mugete de turmă ? Oare nici frumosul artistic desfășurat cu atîta har nu mai reușește să configureze în noi individualitatea, figura noastră neconfundabilă, aceea cu care ne vom înfățișa în fața lui Dumnezeu cîndva ? Nu mai putem fi niciodată singuri cu sufletele noastre ? Nu mai putem stabili legătura cu semenii decît prin urlete colective ? Ne vom prezenta la judecata din urmă în rînduri compacte, cu pancarte și sloganuri scandate, eventual cu răngi pentru spargerea ușilor paradisului ? Ce cumplită moștenire au lăsat cinci decenii de dictatură succesive în bietele noastre ființe martirizate și cît de greu vor dispărea stigmatele cumplitei infamii din sufletele noastre !...

P.S. Independent de cele de mai sus, nu pot decît să regret infinit aprecierile marelui muzician Sergiu Celibidache despre George Enescu și despre muzica românească, emise într-o evidentă necunoaștere a problemei discutate. Ele au putut produce impresie doar în mințile unor oameni la fel de sumar informați, sau în ale celor care dintr-un motiv sau altul n-au fost în stare vreodată să conceapă vreo judecată personală și adecvată asupra muzicii românești. Infinit regretabil...

Pascal BENTOIU

Crepusculul civil de dimineață

Pierrot

Sînt mare băutor de ceai.
Viața-mi ticsită de esențe
Nu mai suportă nici un rai
Unde nu-s sîni și indecențe
Mov precum florile de scai.

Zmeura albă o strivesc,
Disprețuind-o, între buze,
Anume pentru c-o doresc
Ceilalți. Pictez scene obtuze
Pe evantaiul chinezesc.

Și-orice minciună-mi pare-un fleac
Iar adevăru-mi face greață.
Cînd coapsele lin iți desfac
Și sufletul, spre dimineață,
Boțesc cu tocul raua-n prag.

Și-apoi în văzul lumii port
Masca de fleț direct pe os.
Oh, dragostea e un efort !
Și-s și frumos și-s și scîrbos
Ca Fluturele Cap-de-Mort
Căzut în veșnicul tău sos.

Emil BRUMARU

Istoriografia—acolo unde-i locul

■ avem să facem ordine în istoria la care am avut acces, în anii dictaturii, prin jumătăți de măsură ■

Adică în familia științelor omului, fără iluzii, fără protecție oficială, simplu și firesc, ca disciplină de interpretare. Avem, e drept, o tradiție sinuoasă în istoriografie, transmisă și multiplicată prin filiera bizantină : istoriografia ca slujitoare a puterii, în umbra și sub controlul său atent. Dar avem și o cale regală : istoriografia în dialog cu puterea, ca partener individualizat, cu drepturi dobîndite și nu oferite. Este calea marilor noștri istorici, de la Cantemir la Gheorghe Brătianu și David Prodan, a celor care au definit legămîntul moral al profesiunii. E timpul să facem ordine, să scoatem istoriografia de sub imperiul „ordinii" dictate sau chiar dăruite ca momeală, de sub dictatura imperativului „trebuie să", să-i descoperim și să-i redăm ordinea sa interioară. Știința istorică a slujit omul, individualitatea, aici, în Europa, a protejat-o de capriciile puterii. Nu cred că istoriografia trebuie să-și fixeze baremuri inabordabile și utopice, disproporționate față de posibilitățile sale. Riscul pragurilor înalte ar fi căderea din nou în practicile indoctrinării. Orice imperativ supradimensionat deschide nebănuite posibilități indoctrinării. Să căutăm omul față cu vremurile, cu obsesiile, cu utopiile lui ; să nu ne temem de sărăcia izvoarelor — e un balast metodologic al defunctului pozitivism. Nu-mi e teamă că vom descoperi omul real neînghițit de politică sau de „structuri" (cuvînt vrăjitor, obositor repetat). Și, în egală măsură, omul căruia îi adresăm istoria. N-ar fi mai bine oare să ne dezobișnuim de a-l învăța să știe istoria, oferindu-i, în compensație, ocazia de a descoperi istoria, nu spre a urma cărări prefabricate, ci spre a alege prin el însuși pentru a deveni mai liber, mai capabil de cunoaștere și înțelegere prin exercițiul autonomiei intelectuale ? Am putea, cred, evita capcana alienării ideologice, a îndoctrinării.

Avem o mare tradiție europeană de la care ne putem revendica prin experiența noastră majoră, precum și prin sursa noastră etnică și culturală : modelul latin ca fundament moral și juridic. Alte culturi au îmbogățit artele, filosofia ; de la înaintașii noștri romani avem etica aplicată domeniilor cunoașterii, istoriei și dreptului înainte de toate. De la latini știm că puterea este hazard, doar omul etern. Atotputernicia hazardului (Sergiu Pavel Dan) poate genera orice posibilități care restring în mod fatal spectrul libertății umane. Să ne amintim de Tacitus și să nu-l uităm pe Pliniu cel Tînăr. În cazul primului, reamintesc o cugetare ce definește o mare tradiție europeană — aceea a adevărului ca libertate — care ar merita a fi săpată pe frontispiciul templului nostru spre a ne învinge uitarea complice : „Într-adevăr, cine nu știe că prima lege a istoriei constă în a nu cuteza să spui neadevărul ; iar apoi în a cuteza să spui adevărul ?" (Doamne, cît de buni și idealiști au fost o dată istoricii !).

Celor care s-au împăcat prea ușor cu rolul de slujitori ai puterii le reamintesc, apelînd la un caz celebru, o posibilă, onorabilă cale de a ieși din labirintul indoielii. Să ne reamintim de Pliniu cel Tînăr care s-a folosit de pretextul Panegiricului către Traian spre a face elogiul libertății : „În adevăr, noi te iubim în măsura în care o meriți : dar nu facem aceasta de dragul tău și să nu vină niciodată ziua în care să facem legămînt pentru tine, nu din interes ci din lealitate, Caesar".

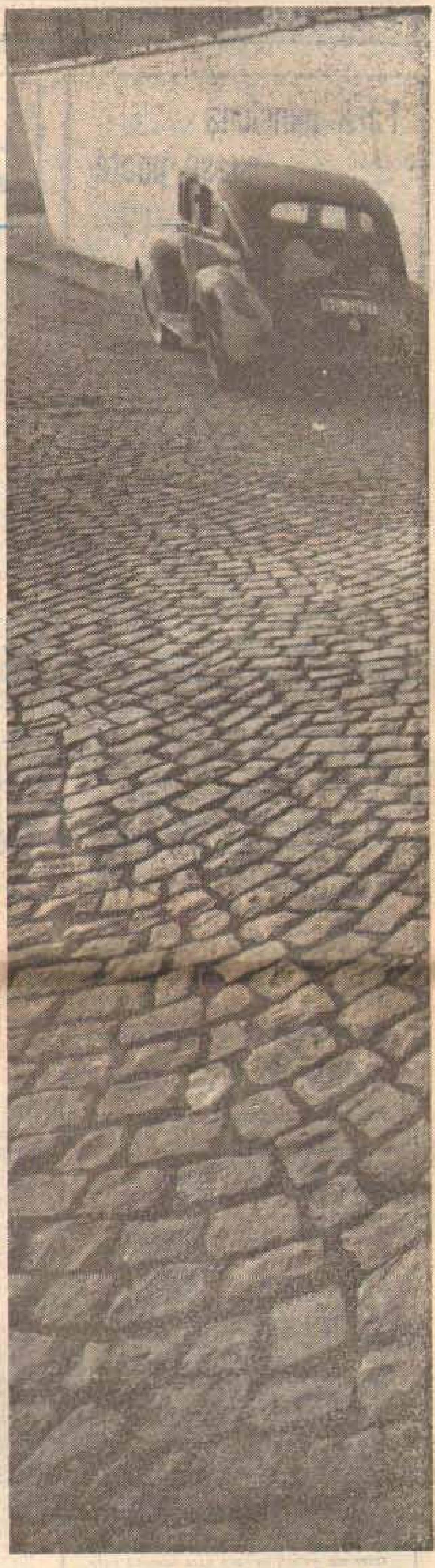
Avem să facem ordine în istoria la care am avut acces, în anii dictaturii, prin jumătăți de măsură, prin tehnici echilibristice de ajustare a adevărurilor sale grave, printr-un straniu și jenant optimism care a eliminat, cu rare excepții, sesizarea tragicului. Tomuri întregi în care profitori ai breslei s-au lăfăit în cuvinte demonetizate flagelînd credibilitatea în istorie, în ceea ce avem sfînt și drept, propun să fie topite. Din decență. Să păstrăm doar exemplare-mostră care să devină rarități bibliografice. Sînt membri în această corporație care ne-au băgat în năbădăi, care ne-au împuiat capul cu enormități de tipul : „Istoriografia este ideologie" (vă mai amintiți, nu-i așa ?), care au uitat normele elementare ale demnității și limbii. Îi rog să nu se grăbească a se ajusta atît de revoltător de ușor, cum am văzut deja pe unii. Pasiunile și nemulțumirile personale împotriva cine știe cui, în timp ce-și iau măsuri de asigurare prin citate copioase, precipitarea celor ce s-au și declarat „ilegaliști", nu le dă dreptul să se declare victime și să umilească eroismul prin indecența lor. Le reamintesc, dacă propria conștiință nu-i servește, că există un Dumnezeu care mustră. Cine confundă eroismul cu substitutele, cu surogatele lui, așa cum au făcut-o în anii dictaturii, nu are dreptul să se ocupe de istorie. Dacă cineva poate formula această idee aforistic, sugerez să o avem în vedere pentru următorul dialog.

Mihai DORIN

opinia studențească

Nr. 17–18
21 martie 1990
Anul XVII
serie nouă
■ necenzurat ■

■ gazetă independentă a studenților din Iași ■ prețul 3 lei ■

Ceea ce vine de sus nu mai e sfînt

■ vor veni vremurile cînd numele de student va fi din nou un titlu de noblețe ■

A trecut Revoluția, au trecut grevele, și studenții s-au întors în amfiteatre. Nu s-au schimbat prea multe, laboratoarele sînt aceleași, încă nu seamănă cu navetele spațiale, în biblioteci încă n-au apărut ultimele noutăți ale mapamondului, nici dispozitivele de multiplicare. Nici la curs n-a apărut încă personajul supercomputerizat care, uzind de toate minunile cunoscute ale tehnicii, să-și fascineze auditoriul invitat la o incursiune în chiar miezul problemei în studiu. Avem, însă, ceva foarte important de făcut: să devenim studenți. Dacă am cerut unor profesori să devină cu adevărat universitari, am făcut-o gîndindu-ne că noi va trebui să învățăm ce înseamnă studenția adevărată. Revoluția ne-a dat dreptul să venim la facultate nu numai pentru faimoasa diplomă care, o dată căpătată, devenea certitudinea unei poziții sociale.

ANOTIMP

Cu reconsiderarea calității noastre de studenți, problema nu e, însă, rezolvată. Dacă noi vrem să fim studenți, același lucru trebuie să-l dorească și profesorii noștri. Să înțeleagă faptul că dreptul nostru de veto nu e cutia cu chibrituri scăpat în mîna copiilor și nici un rămînem, ca și-nainte, semn al știrbirii demnității universitare. E șansa noastră de decizie asupra problemelor care ne privesc și posibilitatea de a opri săvîrșirea unor erori. Să rămînem, ca și-nainte, niște simpli executanți, care nici măcar nu suflă, pentru că ceea ce vine de sus e sfînt?

Se mai vorbește încă despre revoluția tinerilor. Cred că revoluția tinerilor de-abia începe. Poate că noi nu vom reuși să fim în întregime studenții care ne-am dori. Ne stă în putință, dacă ne-o dorim foarte mult, să netezim drumul celor care vin după noi și nu vor fi prea departe vremurile cînd numele de student va fi din nou un titlu de noblețe.

Monica JITĂREANU

Dacă ne este frică de cuvinte

■ cum se uită marii comuniști la mica industrie ■

Ca în atîtea alte ocazii — cine oare spunea că prin natura noastră etnică bîntuie un complex adamic? — e nevoie s-o luăm iarăși de la capăt. Ca și în vremurile de glorie, la 1821, 1859 sau 1944, avem din nou splendida ocazie să pornim nu de la zero, (asta ne-ar scădea cumva din merite), ci de la mult sub minus. Ca și după veacul fanariot, ne-a cuprins iarăși, în registru acut, sentimentul urgenței. Toată lumea știe că nu e vorba doar de a fi mai eficient ca pînă acum, cît pur și simplu de a bate recorduri. La fel cum era odinioară sinistrul moral care a lovit din interior ființa națională e cu mult mai grav decît oricare dezastru economic. Ca și atunci, vechiul regim supraviețuiește admirabil (fanarioți, balcanici, oligarhie burghezo-moșierească, nomenclatura roșie), fie din inerție, fie din elan, depinde de punctul din care se privește. E un loc, totuși, unde simetria se oprește. Dacă ieșirea din extazul fanariot ne găsise în fața singurului drum posibil de atea atunci, care în economie se exprima prin aderența la jocul capitalist, iar în plan mental prin imitarea „modelului de eficacitate" apusean, la '46 revoluția geopolitică ne plasa fără putință de crîcnire la remorca marxisto-stalinistă, ușurîndu-ne de orice responsabilitate ideologică, și după 40 de ani de orfelinat ni se oferă acum, peste noapte, cea mai cinică dintre plăceri: libertatea de a ne alege singuri drumul. Cu toate fanteziile domnului Mitterand, cu toate reîmpărțirile malteze sau simpatiile vecinilor noștri, aerul european bate deocamdată favorabil: putem merge pe drumul nostru. Dar, ironia soartei, aceasta n-a apărut nicicînd mai greu și faptul a rupt deja țara în două.

Intr-un fel, alegerea fusese făcută: fără comunism. Opțiunea zilelor fierbinți din decembrie pare irevocabilă, căci, dincolo de orice nostalgii ciclice, doctrina comunistă a avut la dispoziție 45 de ani pentru a ne face fericiți, dar, din vreo eroare sau alta, ne-a coborît la cimitir. Sătul de lume, avem nevoie, totuși, de o ideologie națională și pragmatică, în spiritul noului timp, care să ne traducă obsesiile fundamentale și imperativele momentului într-un cod apropiat. Dar năziți în toate, pustiiți de oricare dintre dorințele mari ale unui neam, abia de ne putem trage respirația, nicicum să ne mai gîndim la ziua care vine. Firește, indiferent de culoare, tradiție sau grupă sanguină, toate forțele noastre politice ne-au anunțat că nu concep o societate democratică — democrația e deja o axiomă! — fără un sistem politic pluripartidic și economie de piață. Mai ales aceasta din urmă. Ca o splendidă mantă a democrației în stare pură, economia de piață îi adoptă protector pe toți: de la stînga la dreapta, de la nemernici la pocăiți, de la socialiști la liberali, de la guvern la opoziție. Momentul este tulburător, minerii pot intra liniștiți în galeriile lor, avem consens național și ordinea domnește la București. Guvernul, mai cu seamă, e cel mai ferm. Nu demult, în C.P.U.N., dl. prim-ministru ne-a făcut cunoscut că trecerea către o economie de piață este de neocolit, dar că va dura, după previziunile domniei sale, în jur de cinci ani, timp în care ne vom pregăti cu mare conștiinciozitate. Deocamdată, însă, guvernul așteaptă. În România, tradiția afirmă că orice putere devine în 24 de ore corporație de emis și abrogat decrete. Angajată plenar în construirea democrației noua putere de la București a demarat spectaculos și putem spune cu deplin temei că la trei luni de la preluarea puterii nu ne-a dezamăgit așteptările.

Cum știm cu toții, o economie de piață ar trebui să însemne măcar cîteva lucruri: proprietate (sacră și inviolabilă), libertate de inițiativă, credite și protecție a legii, comunicații funcționabile etc. După cele trei decrete de tristă memorie de la agricultură, odată cu publicarea Decretului-lege privind organizarea și desfășurarea unor activități economice pe baza liberei inițiative întîmplarea devine evidentă. Că nu e grăbit, deși măcar în acest din urmă ceas ar trebui, înțelegem, chiar dacă nu sîntem cu toții discipolii domnului Brucan. Dar că poți crede a mișca un element cît de mic din acest monstrum infelix care este economia noastră națională cu un decret asupra micii industrii este caraghios și denotă severe sechele comuniste. Pare acum cît se poate de clar că, la fel ca și Caramitru, mai la început, la televiziune, guvernul și-a propus (pe trupul nostru, evident) să fie incoerent. Se doreşte democrația? Bunăstarea? Promovarea competenței? E un trist complex comunist să crezi că toate acestea se pot face prin decrete. O economie normală n-are nevoie de decrete, de prezența sufocantă a statului. Economia dirijată e în fapt o absurditate, pură deviație istorică și nu se poate imagina un sistem politic democratic clădit pe o economie centralizată, chiar dacă aceasta ar merge fără cusur, ceea ce nu poate fi cazul, și o asemenea structură va produce întotdeauna totalitarism. Să-i spunem democrație, să-i spunem capitalism, sau, dacă ne e frică de cuvinte, economie de piață, sensul rămîne: capital privat, libertăți economice, politice și individuale, sistem concurențial, respectul absolut față de individ, proprietate și legi. Oamenii au făcut piața și piața i-a făcut pe oameni, spunea un politolog.

Revenirea la normalitate înseamnă a-i lăsa individului maxima libertate posibilă. Poți asigura o justă competiție a valorilor ca și un ritm firesc de evoluție economică în interiorul unui stat cu o birocrație hiperdimensionată, anchilozantă și dominatoare, în care individul va trăi veșnic dezabuzat, lipsit de orice altă perspectivă decît aceea de a primi de la stat slături de slujbă, pensie, hrană, soție, pînă și calea interioară de urmat? Deocamdată azilul de bătrîni poate fi mai seducător, obligați cum sîntem la inerție chiar de propria noastră obișnuință, dar ce se va întîmpla cu noi ca indivizi și ca nație dacă vom rămîne singurul popor european care întîrzie să dea un răspuns corect istoriei? Cît privește guvernul, el nu pare interesat decît de alegeri, și astfel, în timp ce toată lumea din jurul nostru se mișcă noi rămînem iarăși pe loc. Fruct deopotrivă al unei obsesii retardare (eliminarea exploatării omului de către om !), cu care am fost înșelați de 45 de ani încoace, ca și a lipsei de perspectivă asupra societății contemporane, ultimul decret-lege, evită numai să amintească un singur lucru: să solicite clemența națiunii române. Oricum ar fi, este cît se poate de limpede că am pășit cu bine în momentul Hrusciov. Mîna de lucru va fi mai bine folosită, producția de înghețată va crește substanțial, ca și cea de ochelari Michael Jackson, exploatarea omului de către om va fi înlăturată cu desăvîrșire, laolaltă cu ultimele rezistențe ale imperialismului mondial.

Florea IONCIOAIA

Corbul revoluției planează deasupra noastră (II)

■ un mercenar al ideologiei comuniste umblă înarmat printre noi ■

Domnul lector doctor Petru Ioan, fost cenzor al presei studențești ieșene, actualmente decan prin conjunctură la Facultatea de Filosofie, și-a pus în gînd să ne desființeze. Vechile maniere nu-i mai permit să lovească direct. Dar inventivitatea sa diabolică nu poate fi potolită așa ușor. Sub pretextul găsirii unui spațiu pentru decanat, el își îndreaptă atacurile asupra noastră. Numai sediul redacțiilor revistelor „Opinia studențească" și „Dialog" poate să-l mulțumească. Ciudat, înfricoșător și îngrijorător este că această intenție este sprijinită de majoritatea studenților de la Facultatea de Filosofie. Studenților care ne citesc și cărora cenzorul P. Ioan nu le-a atrofiat și ultimul dram de luciditate le adresăm următoarele întrebări:

1) În cazul în care alungarea noastră în stradă se va produce, bănuiesc colegii noștri că sînt pasibili de un imens oprobiu public?

2) Sînt convinși colegii noștri că revistele nu sînt și nici n-au fost proprietatea nimănui? Cum poate decide fostul cenzor al presei studențești cum, unde și cu cine se poate face o revistă?

3) Au crezut vreodată colegii noștri că actualul lor simpatizant, Petru Ioan, a putut, în noiembrie 1989, redacta, la propria sa mașină de scris, un text incriminatoriu la adresa lui Dan Petrescu, actualmente ministru adjunct la Ministerul Culturii, text impus spre publicare redacției noastre și apărut în numărul 5/1989? Dactilograma se află în redacție și oricine o poate vedea. Îl așteptăm și pe domnul Petru Ioan să ne lămurească logic cum se împacă democrația cu impostura și cum poate un fidel promotor al tiraniei să ajungă în adulație generală, călcînd peste o întreagă rezistență românească?

OPINIA STUDENȚEASCA

NOTA. Vom reveni cu amănunte edificatoare despre activitatea pe tărîmul politico-ideologic pe care tov. lector dr.-cenzor PETRU IOAN a depus-o cu osîrdie, pentru propășirea valorilor comunismului pe aceste meleaguri.

Fără minciună nu se poate

● vrem pe banca acuzării orînduirea, ideologia şi instituţiile vinovate, nu cîţiva particulari ●

Asistăm de două luni (deja !) la o ciudată Daciadă politică cu accente patriotarde gen Cîntarea României. S-a produs o răsturnare care la un moment dat a fost revoluţie, dar nimic din ce i-a succedat nu s-a apropiat măcar de înălţătoarele idealuri ale primelor zile.

Atît de constant şi sigur ne îndreptăm spre ceea ce a fost, încît peste două luni va fi ca acum două luni. Bineînţeles, nu va mai fi un Ceauşescu, nu va mai fi un clan, dar va rămîne o nomenclatură, se va reinstaura reaua voinţă şi birocraţia, adevărul va fi trunchiat, valorile vor fi manipulate. După mai multe gafe şi bîlbîieli politice s-a ajuns la un „consens": soluţiile politice sînt în urma aşteptărilor, nu le anticipează. Personalităţile primei scene politice a ţării nu ne ies în întîmpinare cu nimic revoluţionar, cu nimic inovator, încît ne-am obişnuit să vedem că politica este la remorca evenimentelor. Pe drept se poate afirma că revoluţia a fost confiscată. Toate marile noastre neliniști, principalele noastre deziderate ca decomunizarea societăţii, depolitizarea şi restructurarea armatei, desfiinţare securităţii, aducerea la cunoştinţa opiniei publice a tenebroaselor ei activităţi, modului ei de acţiune, legalizarea şi încurajarea iniţiativei libere, legislaţia privind protecţia individului de abuzurile puterii etc. sînt întîmpinate cu reticenţă, amînate sau rezolvate în silă şi in extremis.

Din primele zile a impresionat în mod neplăcut atitudinea unor foşti (şi actuali ?) lideri comunişti ca Ion Gheorghe Maurer, Silviu Brucan, chiar Ion Iliescu, iar apoi ale lui Constantin Pîrvulescu, Emil Bîrlădeanu sau Gheorghe Apostol care s-au referit la falimentul politic al regimului răsturnat şi nu la cel al orînduirii la edificarea căreia au contribuit, orînduire a cărei instaurare în ţara noastră a însemnat cadavre, umilinţă, terfelirea idealurilor naţionale, mutilarea sufletului şi gîndirii unui întreg popor.

Dacă evenimentele din 17—22 decembrie 1989 au fost o revoluţie şi nu doar o revoltă, atunci aceasta a fost o revoluţie anticomunistă şi nu o lovitură de stat anticeauşistă. Făcîndu-se apeluri umanitare de genul „oameni buni, opriţi-vă, să cruţăm viețile, armata e cu noi, noi ştim mai bine, vom conduce

Politică pe trei cuadraţi

revoluţia de la centru, cei care trag în populaţie sînt terorişti, nu securişti, vom pune totul sub controlul legii, vinovaţii vor fi pedepsiţi etc.", revoluţia a fost deturnată. Am constatat mai întîi cu stupoare, ca mai apoi să începem să ne obişnuim cu ideea că sîntem conduşi de foşti lideri comunişti care, după ce ne-au îndobitocit cu clişee marxist-leniniste altoite naţionalist-ceauşist, s-au reprofilat în experţi în democraţie. Sîntem lipsiţi de cultură politică, de maturitate politică, dar oare chiar şi de bun simţ ? Acelaşi centralism paralizant operează în economie. Pe criteriul „experienţei", aceiaşi „factori de răspundere" deţin cîrmele deciziilor. Ţărănimea continuă să se zbată în aceeaşi ignoranţă, iar viitorul o sperie şi o paralizează. Personalităţi de frunte ale vieţii culturale şi ale disidenţei au fost investite cu sarcini precise şi, acceptînd, au pierdut perspectiva asupra evenimentelor politice.

Probabil că politică şi comerţ fără minciună nu se face, dar sacrificiile generaţiilor care au trăit în România de la război încoace, umilinţele, frigul şi înfometarea la care am fost supuşi în ultimii ani, martiriul eroilor lunii decembrie meritau şi merită mai mult decît această penibilă balcaniadă politică. Oare nu există în ţara asta oameni care să vrea într-adevăr binele ţării, binele poporului şi nu doar avantajele şi plăcerea exerciţiului puterii ? Oare intoleranţa, dezinformarea şi îndoctrinarea la care am fost supuşi, în care am fost crescuţi ne-au mutilat pe veci gîndirea ? Oare nu putem găsi suficiente resurse şi suficientă răbdare de a încerca să înţelegem şi puncte de vedere cu care nu sîntem familiari ? Cum putem ca, după doar două luni, să acceptăm trunchierea sistematică a adevărului, paternalismul politic, toate gafele şi încercările de forţare a opiniei, manipulările grosolane ? LA NOI AU MURIT OAMENI, LA NOI A CURS SÎNGE, LA NOI OAMENI AU FOST TORTURAŢI, AU FOST UCIŞI COPII — LA NOI NU A FOST O REVOLUŢIE DE CATIFEA !

Farsele juridice la care asistăm nu ne înşeală. Vrem pe banca acuzării orînduirea, ideologia şi instituţiile vinovate, nu nişte particulari. Vrem măsuri democratice, nu întărirea forţelor de ordine. Se înlesnează iniţiativa liberă şi, în paralel, constatăm o recrudescenţă a corupţiei la toate nivelele, pe care jumătăţile de măsură nu fac decît să o amplifice şi să o consolideze.

Transformarea Germaniei de Vest într-o democraţie nu s-a făcut cu foşti membri ai N.S.D.A.P. (Partidul Naţional Socialist German al Muncitorilor — Partidul Nazist) reconvertiţi peste noapte, nici cu foşti SS-işti cu depline drepturi cetăţeneşti şi politice. Oare ce hibrid diform va ieşi din aspiraţiile noastre spre democraţie, libertate, demnitate şi progres şi actuala conducere de esenţă comunistă, pe cale să se consolideze ?

Mihai BERNESCU

Pogonul şi revoluţia

Lucrăm pămîntul, dacă-i al nostru

■ ceapeurile — ultimele cetăţi întărite ale bolşevicilor ■

De bine de rău, în fiecare an, la vremea asta, totul era pregătit pentru însămînţări, pentru lucrările agricole de primăvară. Acum nu se ştie nici cine va însămînţa, nici unde. Nu se ştie de unde se vor lua seminţele şi cine va ara pămîntul, nimeni nu porneşte la treabă pentru că nimeni nu ştie pentru ce munceşte. Oamenii nu sînt siguri că se va da pămînt, nu ştiu care sînt cei 50 de ari destinaţi lor, nici dacă C.A.P.-ul va mai exista sau nu. Cei bătrîni habar nu au dacă vor mai lua pensie, dacă ce li se dă azi nu li se va lua mîine, după alegeri, sînt într-o stare ciudată de ameţeală, nu înţeleg ce se petrece de fapt şi văd totul în viitor ca prin ceaţă. Domnul Victor Surdu, într-o emisiune de la TVRL, explica toată această confuzie prin neputinţa guvernului provizoriu de a lua nişte măsuri definitive, de a rezolva o situaţie atît de complicată, o problemă atît de importantă pentru viitorul ţării. Pentru că, spunea domnia sa cu un zîmbet ironic (sau autoironic?), **dacă guvernul provizoriu rezolvă toate problemele, atunci ce-i mai rămîne de făcut celui ce va veni după alegeri ?** Ei bine, atunci să punem mîinile în sîn şi să aşteptăm alegerile şi măsurile guvernului adevărat, să aşteptăm ca acesta să se descurce în confuzia creată de cel dinaintea lui. Pămîntul doar nu fuge din loc, aşteaptă oricît, poate fi însămînţat şi după 20 mai, eventual şi mai tîrziu, poate chiar să aştepte vreun an-doi pînă se stabilizează situaţia, să se odihnească după atîta amar de roade pe care le-a dat ţării în epoca de aur.

Nu ştiu de ce, dar parcă decretul ăsta cu pămîntul împărţit ţăranilor seamănă cu acela în legătură cu săptămîna de lucru de 5 zile şi cu încă altele, tot aşa de pripite, ca acela cu pluralismul, (seamănă prin lanţul de reacţii pe care le-a declanşat şi ar mai putea semăna prin reacţiile pe care le-ar stîrni dacă, după o matură şi profundă gîndire, ar fi abrogat). Ţăranii au nevoie de pămînt, asta e neîndoielnic, la fel cum muncitorii au nevoie de timpul de odihnă de la sfîrşitul săptămînii, întrebarea este dacă cei ce au dat decretul s-au gîndit la faptul că această cooperativizare, aşa odioasă cum se spune că a fost, a schimbat mult din felul de a gîndi şi de a munci al oamenilor, că un proces care s-a încheiat în atîţia ani nu poate fi ignorat ca şi cum n-ar fi existat. Oamenii nu mai sînt aceiaşi, dar în momentul cînd s-au trezit în faţa posibilităţii de a avea ceea ce demult considerau pierdut, sau ce n-au avut niciodată, pămîntul acesta sfînt şi duşmănos, a ieşit la iveală din adîncuri ancestralul instinct de proprietate, ţăranii paşnici de pînă mai ieri au devenit dintr-o dată certăreţi şi războinici.

De vreme ce domnul Iliescu consideră că ţara noastră nu poate să treacă direct de la comunism la democraţia de tip occidental, ci are nevoie de o fază de tranziţie, de ce n-a cugetat puţin şi asupra problemei pămîntului, a ţăranului ? A făcut o mişcare pripită pe care probabil o regretă şi a cărei rezolvare o lasă pe seama guvernului de după alegeri. Sau, dacă a început cu o măsură atît de radicală ca împărţirea pămîntului, să meargă pînă la capăt, nu să lase pe fiecare să înţeleagă ce vrea, apoi să-şi decline răspunderea cu un nevinovat **în decret scrie clar**.

Dacă scopul a fost să se creeze confuzie, atunci da, s-a reuşit pe deplin. Dar, de bună seamă că în condiţiile acestea, în care şi în ţărani s-a trezit plăcerea de a face mitinguri, dl. Iliescu trebuie să se aştepte în curînd, înainte de însămînţări şi de alegeri, la un miting al ţăranilor, în Piaţa Victoriei, ca domnia-sa să dea lămuriri despre ce-a vrut să facă de fapt. Sau poate se aşteaptă să fie cîntat de poeţii ţărani contemporani în balade nemuritoare ?

Dorina BAESU

Moftul român cu faţă umană

Comuniştii joacă la zaruri mantaua lui Lenin

■ semnatarii „scrisorii celor şase" luptă pentru stabilirea paternităţii

Domnule, dar penibili mai sînt comuniştii ! Chiar cînd rămîn între ei, sau mai ales atunci ! Iată-i pe eroii „Scrisorii celor şase" încăieraţi pe paternitatea ideii susnumitei scrisori, făcînd senzaţionale dezvăluiri unii despre alţii — pe care nimeni nu le-a cerut şi nici nu le-a dorit. Se miră cineva că nişte comunişti din puţinii convinşi — sau foşti convinşi, mă rog, acum pare-se că e la modă să te lepezi — se iau la harţă pe o temă în fond capitalistă — prioritatea iniţiativei ? Nu se miră nimeni, pentru a te mira îţi trebuie măcar un rest de ingenuitate, iar noi nu mai avem. Ne aşteptăm la orice, pentru că avem de-a face cu oameni în stare de orice.

Dl. Brucan, care hotărît că s-a născut într-o zodie lipsită de tact, a deschis focul primul, spunînd că dl. Apostol a trădat la interogatorii, ba chiar că ar fi cerut ca dl. Brucan să fie pedepsit exemplar. Era necesară o asemenea afirmaţie în primele zile de după Revoluţie, cînd entuziasmul era în toi, o dată ce totul se încheiase cu bine ? Probabil că era, să nu uităm că atunci s-au împărţit multe şi dl. Apostol putea ridica pretenţii nu mici. Odată stabilit că dl. Apostol este însă un fals erou, iată-l scos din cursa puterii, discreditat complet ! Dl. Apostol şi d-nul Răceanu ripostează însă, arătînd că iniţiativa a fost a d-lui Apostol, că Brucan n-a fost decît redactorul scrisorii. Dl. Apostol adaugă despre dl. Brucan că s-a pripit cu redactarea şi expedierea, sărind etapa în care, firesc, domnia-sa ar fi trebuit să vadă, la rîndul său, scrisoarea cu pricina. D-nul Apostol ne mai spune că demnitarii comunişti l-au persecutat întotdeauna din invidie **pe tema soţiei**. D-nul Brucan vine aici şi spune că d-nul Apostol este sub papuc (!). Apare d-nul Bîrlădeanu, care caută să oprească valul dezvăluirilor, subliniază că iniţiativa a fost a d-lui Apostol, că nimeni n-a trădat (deci dl. Brucan minte), că dl. Brucan prea a luat asupra sa tot meritul...

În ceasul al doisprezecelea, şi cerîndu-şi o mie de scuze, Emanoil Valeriu îl readuce pe dl. Brucan în faţa micuţului ecran liber, să pună sare pe răni. Dl. Brucan, om supărat de cînd revista „Lumea liberă" l-a acuzat că nu şi-a terminat nici liceul, fiind, ca şi Ceauşescu, un amant voluntar şi autodidact al instrucţiei, nu are însă chef de concilieri, mai ales că se pregăteşte să părăsească ţara pentru mai mult timp (comuniştii ţind să acrediteze ideea că mai imoral e să vii din Occident decît să pleci acolo). Aşa că dl. Brucan îşi completează anterioarele dezvăluiri : dovada că dl. Apostol a trădat este că a rămas în vilă, ba a mai cerut şi scuze lui Ceauşescu la îndemnul nevestei (Doamne, ce mai ascultă comuniştii de neveste — pînă şi Ceauşescu asculta de a lui). Obiecţiile d-lui Valeriu cum că în casa d-lui Apostol totul era împachetat şi că, de asemenea, dl. Bîrlădeanu a rămas în casă, dl. Brucan nu le răspunde. Prinde însă prilejul să ne spună că Gheorghiu-Dej, spre deosebire de Ceauşescu, asculta de intelectuali, „deşi a omorît mulţi". Dl. Brucan mai crede că se va cîntări undeva şi că meritele lui Dej vor contrabalansa miile de oameni morţi la Canal, colectivizare etc. Am spune că dl. Brucan are umor, dar mai curînd umorul îl are pe dl. Brucan care pare — altfel — cu desăvîrşire lipsit de simţul umorului. E interesant că nici unul dintre comuniştii „made in U.R.S.S." — semnatarii „Scrisorii celor şase" nu suflă un cuvînt mai cuprinzător despre Lucreţiu Pătrăşcanu !

Dacă adăugăm la toate acestea faptul că semnatarii „Scrisorii celor şase" au riscat destul de puţin semnînd-o, dată fiind poziţia şi relaţiile lor cu Moscova — d-nul Bîrlădeanu recunoaşte că a fost anchetat civilizat de Securitate, Brucan ne spune că dl. Pîrvulescu i-a dat pe securişti afară din casă (!), trebuie să recunoaştem că în rîndurile disidenţei noastre a fost o mare inegalitate. Încercarea „Scrisorii celor şase", de a salva în ceasul al doisprezecelea prestigiul comunismului „adevărat" în România, îşi găseşte încheierea adecvată. Să ne închipuim puţin cum ar fi dacă cei şapte scriitori care au semnat apelul către D. R. Popescu, apărîndu-l pe Mircea Dinescu, s-ar apuca acum să discute care a fost cu ideea. Vi-l închipuiţi pe Doinaş spunînd despre Octavian Paler că „e sub papucul nevestei" etc. ?). Sau cum ar fi dacă Al. Călinescu l-ar acuza pe cei şapte că i-au furat ideea, ei gîndindu-se primul să sară în ajutorul lui Dinescu ?

Rămîne o întrebare. Pentru ce Televiziunea Română Liberă, care este atît de agitată cînd este vorba să ni-l ofere pe Liiceanu sau pe unul dintre „cei şapte" — este atît de darnică cu privire la aceşti indivizi gen Brucan, Maurer, Apostol etc., care apar în faţa a milioane de oameni pentru a afirma inexactităţi, acuze, dezminţiri, pînă la vulgaritate de-a dreptul (revenim la papucul d-lui Apostol) ? Oare vrea să-i compromită ? În cazul acesta, i-a compromis destul, ajunge ! Dacă însă d-l Emanoil Valeriu ţine să-i strîngă pe toţi şase la un loc, îi dăm o sugestie. E clar că cifra şase nu prieşte unei înţelegeri comuniste cu privire la paternitatea în comun a unui — ar fi trebuit — frumos act de protest. E clar că cifra şapte a scriitorilor este mai fatidică. Să-i invite cei şase pe dl. Iliescu să devină, în ceasul al doisprezecelea, semnatarul nr. 7. Credem că ar fi un mare cîştig : pe de o parte, pentru cei şase certăreţi, talentele conciliatoare ale d-lui Iliescu fiind binecunoscute. Pe de altă parte, pentru domnia-sa, din a cărui biografie lipseşte cu desăvîrşire orice gest de protest împotriva regimului trecut şi orice urmă de suferinţă (nu putem considera ca atare perioada cît a fost director la Editura Tehnică. Sînt şi suferinţe mai mari), găsindu-se în schimb o imprudentă adeziune la „comunismul cu faţă umană". Pe această cale, dl. Iliescu va căpăta dreptul să întrebe pe oricine unde a fost înainte de 22, fără a sta la adăpostul minerilor, şi nimeni nu va mai apuca să-l întrebe pe dl. Iliescu unde a fost el înainte de 22, cînd a apărut după fuga lui Ceauşescu, căruia i-a luat locul, umplînd groaznicul vid al puterii care stătea să ne soarbă. Şi toată lumea va fi mulţumită, realizîndu-se, în sfîrşit, consensul pentru care atîţia tineri şi-au dat viaţa.

Alina MUNGIU

IMPORTANT ! Studenţii care, la începutul anului universitar, s-au abonat la revistele **Opinia Studenţească**, **Dialog** şi **Viaţa Politehnicii** pot recupera contravaloarea acestor abonamente de la casieria Casei de Cultură a Tineretului şi Studenţilor. Abonamentele pentru seria nouă a revistei **Opinia Studenţească** se pot face la orice oficiu poştal. Menţionăm că publicaţia noastră este înscrisă în Catalogul publicaţiilor interne, la poziţia 506.

■ PULS ■ PULS ■ PULS ■ PULS ■ PULS ■ PULS ■ PULS ■ PULS ■ PULS ■

În căminul de fete T 7, din complexul studenţesc „Puşkin", s-a elaborat un nou Regulament. Unul din articole prevede că fetele sînt obligate să-i însoţească pe băieţi la baie. Această măsură a fost luată în urma înregistrării unor cazuri de sinucidere a băieţilor, prin introducerea bruscă a ghearei în gît, prin smulgerea părului, prin lovirea repetată a capului cu sifonul de la chiuvetă, prin alunecarea pe săpun şi prin înghiţirea unor capace ruginite de la sticlele de bere. Băieţii au prins figura şi au hotărît să-şi trimită prietenele la baie, iar ei să rămînă nesupravegheaţi în camere, unde se pot sinucide în voie. Iată cum se poate încălca regulamentul într-un cămin în care baia nu este în cameră.

În municipiul Iaşi, prin toate alimentarele se vînd ouă refuzate la export în U.R.S.S. Se zvoneşte că ele au fost refuzate deoarece au fost ouate de găinile noastre, care luptă pentru democraţie, nu pentru perestroika. Mai mult chiar, dacă s-ar găsi vreo găină care să clocească ouăle, ar ieşi dintr-însele nişte puişori care, în loc să piuie, ar striga JOS COMUNISMUL !, STALIN ŞI POPORUL RUS SĂRĂCIE NE-AU ADUS, FSN — PCR, COMUNISMULE, DU-TE ACASĂ LA TINE !, NU SÎNTEM PARTIDE, MUNCITORII ŞI STUDENŢII şi altele, deosebit de supărătoare pentru minerii ruşi.

Se vede că Revoluţia n-a ajuns şi prin complexul studenţesc „Tudor Vladimirescu", deoarece în căminele de garsoniere T 20 şi T 21, ale Institutului Politehnic, pline ochi cu fiii burgheziei roşii, nu s-a întîmplat nimic. Adică tăticii lor au fost schimbaţi din funcţii, iar progeniturile lor nu au fost schimbate din garsoniere. Noi propunem următoarele : Juna burghezie roşie să se mute de urgenţă în cămine studenţeşti obişnuite, iar în garsoniere să fie primite familii de studenţi cu copii.

Personajul despre care am scris în pagina întîi, dreapta jos, îşi montează studenţii împotriva colegului lor Mihai Răzvan Ungureanu, reprezentant al studenţilor în Biroul Senat al Universităţii ieşene „Al. I. Cuza", care a votat împotriva propunerii de a transforma sediul redacţiilor revistelor „Dialog" şi „Opinia studenţească" în decanat al Facultăţii de Filosofie. De ce face tov. decan aşa ceva ? Ca să ajungă rector, ferească Dumnezeu !

Sîntem informaţi că în această toamnă vom avea, în cadrul forţelor noastre armate, primul contingent de soldaţi români mulatri, obţinuţi acum două decenii în urma păcatului realizat între cetăţenii negri veniţi la studii în România şi cetăţenele albe, dar lipsite de experienţă care de două mii de ani sînt pe aceste meleaguri. Presupunem că în Regulamentul de ordine interioară vor fi prevăzute pedepse severe pentru cei prinşi minţindu-şi colegii.

În dulcele nostru tîrg, ţiganii între 8 şi 80 de ani fac o bişniţă de toată frumuseţea cu poporul român. Ei ne oferă ţigări bulgăreşti, lame de ras ruseşti, săpunuri poloneze, spreiuri ungureşti şi seminţe româneşti. Oare reprezentantul romilor din C.P.U.N. ştie ce fac pe la Iaşi consîngenii lui ? Unde sînt ţiganii de altă dată, care cîntau la scripcă de le săreau capacele ?

Mașina cu roți pătrate

De ce a demisionat domnul Alexandru Călinescu?

■ un prorector incomod ■ în Universitatea ieșeană, situația tinde să devină explozivă ■ întreaga structură administrativă și birocratică a rămas în picioare ■ se convoacă ședințe mari pentru rezolvarea unor chestiuni minore ■

Stimate domnule profesor, demisia d-voastră din funcția de prorector al Universității a stîrnit nedumerire și îngrijorare. Sînt studenți care întreabă, tot mai mult, dacă Universitatea nu va încăpea pe mîini murdare. Deja se caută, cu înverșunare, îndepărtarea studenților de la decizii (cum s-a întîmplat, foarte recent, cu Mihai-Răzvan Ungureanu). E o stare apăsătoare, amplificată de dezbinarea studenților puși să susțină interese străine. Era necesară, în aceste condiții, retragerea d-voastră?

Întîi de toate trebuie precizat că un singur om nu poate schimba o Universitate. Sintagma „un singur om" îmi amintește, iertați-mi răspunsul cam abrupt, de o epocă despre care credeam că s-a încheiat în decembrie. Faptul că în noile condiții am fost ales pe 3 februarie prorector, după ce în mai anul trecut urma să fiu dat afară din Universitate, obligă la o analiză nuanțată și lucidă a situației. Un singur om, sau chiar mai mulți oameni, sînt lipsiți de eficiență în fața unui aparat birocratic înțepenit, intact după ani și ani de zile. Universitatea, la ora actuală, pare ca o mașină cu frîna de mînă trasă.

De ce sînt pricinuite tensiunile în Universitate?

Ceea ce s-a putut observa cu ochiul liber este faptul că, în urma unor decizii venite pare-se de la Minister, deși eu personal n-am văzut nimic în acest sens, o bună parte a cadrelor didactice au investit mult timp și energie în direcția rezolvării unor probleme legate de avansări. Am spus în repetate rînduri că socotesc că nu aceasta este actualmente problema vitală a Universității noastre și că lipsa de concordanță și de rigoare în adoptarea unei proceduri rezonabile va duce la apariția unor conflicte, a unor situații de tensiune acută, a unor ciocniri între interese personale sau de grup. Ceea ce am avut impresia s-a și întîmplat. Oricum, e limpede că problemele studențești, nici măcar acelea ale relației profesor-studenți, nu au stat în atenția Senatului și a Consiliilor în luna februarie. Ca să nu mai spun de chestiunile legate de dezvoltarea în perspectivă imediată a Universității, cu tot ceea ce presupune aceasta (dotări materiale, fond de carte și reviste, amenajarea unor spații destinate unor eventuale manifestări cultural-științifice).

Și totuși, domnule profesor, în Universitate nu s-a schimbat nimic?

Nu mare lucru și nici nu se va schimba atît de grabnic.

Trebuie înlocuite două stări de fapt, cu răbdare și cu, dacă mi se permite paradoxul, oarecare grabă: mă refer la mentalități și la limbaj. Or, discursul utilizat în ședințele în care am participat este, cu neînsemnate deosebiri, același, iar în ce privește mentalitățile am constatat, nu fără uimire, o anume rezistență, dacă nu chiar teamă în fața perspectivei unor schimbări. Singurul lucru de care aș dori să nu fiu învinuit, dacă se pune problema unei eventuale culpe în ce mă privește, este acela de pasivitate. Personal, am încercat să fac ceva constructiv, dar nu știu dacă intențiile mele au fost înțelese corect.

Vă rugăm, domnule profesor, să ne arătați, concret, care au fost motivele demisiei d-voastră.

Motivele demisiei mele le-am expus foarte succint într-un memoriu de trei pagini pe care l-am citit pe 1 martie, orele 12,30, în fața membrilor Biroului Senatului. Am depus textul la Registratură și l-am înmînat domnului Rector.

Rezum motivele principale ale demisiei mele: În aproape o lună cît am lucrat la Rectorat am constatat că întreaga structură administrativ-birocratică din Universitate (serviciul personal, juridic, economic) a rămas în picioare, învăluită de același mister. Practic, aproape toate inițiativele constructive venite din indiferent ce direcție au fost blocate. Biroul Senatului și Senatul au fost convocate în repetate rînduri în ședințe interminabile în care se discutau chestiuni minore. S-au dat decizii contradictorii care se anulau una pe alta, atît de la Minister, cît și de la nivelul Rectoratului. Conducerea Universității — din cît am putut constata — este lipsită de mijloace și instrumente elementare de lucru: telex, telefon, secretariat operativ și competent etc. Cum mi s-a atribuit însărcinarea de a răspunde, printre altele, de relațiile externe ale Universității, nu am putut, în ciuda eforturilor mele, să restabilesc legăturile firești cu alte Universități de peste hotare: nu există hîrtie de scris cu antet, apare tot RSRomânia, mi s-a spus că se va depăși cota de timbre, ofertele de ajutor și colaborare venite deja din partea unor instituții prestigioase din străinătate sînt privite cu neîncredere sau dezinteres.

Ca profesor nu vă veți lovi de aceleași greutăți?

Am constatat cu mare bucurie că studenții cu care lucrez sînt, în marea lor majoritate, receptivi, sensibili la ceea ce se întîmplă sau ar trebui să se întîmple în jurul nostru. Adaug că ipostaza de cadru didactic n-ar trebui în nici un fel să fie influențată de un eventual post administrativ.

La cursuri și seminarii am încercat să colaborez cu studenții; în mod normal, cei cu funcții administrative sau de conducere ar trebui să adopte, în locul unde au ajuns fie și temporar, o atitudine similară.

Ovidiu SIMONCA

O listă neagră pe săptămînă

Facultățile de Mecanică, Tehnologia Construcțiilor de Mașini și Metalurgie

În numărul 16 al revistei noastre a debutat o rubrică așteptată, credem, de către toți studenții ce și-au contestat, prin grevă, anumite cadre didactice. Păcatul cel **mare și de neiertat cu care au cochetat**, pe rînd, dascălii considerați de către studenți drept compromiși din punct de vedere moral pare să fie luarea de mită. Taxa percepută pentru un examen ori pentru a putea fi cazat într-un cămin studențesc după începerea anului, oscila între 1500 și 2000 de lei. Cum, însă, în ultimii ani ai dictaturii traiul de zi cu zi se înrăutățise, respectiva taxă era transformată în alimente (de preferință carne), benzină, țigări fine sau băuturi spirtoase de calitate. Reamintim numele cadrelor didactice ale căror demisii au fost cerute de către studenți, miercuri 17 ianuarie, a.c.: ș.l. dr. ing. **Constantin Neagu** (fost director educativ al căminului T 10, a abuzat de această postură), ș.l. dr. ing. **Leonard Ciocan** (reclamații scrise ale studenților insistă asupra luării de mită), ș.l. dr. ing. **Ioan Alexandru** (este considerat, în unanimitate, bine pregătit din punct de vedere profesional, însă reclamațiile îndreptățite ale studenților săi au determinat consiliul profesoral al facultății de Metalurgie să opteze pentru trecerea sa în cercetare). **În legătură cu același domn** doctor inginer Ioan Alexandru, sîntem informați că studenții seraliști de la Facultatea de T.C.M., din anul întîi au acceptat numirea unui alt cadru didactic în vederea predării în continuare a cursului de **Studiul materialelor**.

Tot atunci, pe 17 ianuarie, studenții — greviști au contestat, mai ales în baza criteriului competenței profesionale, pe domnul conferențiar **Gheorghe Coman**, ale cărui cursuri, susțin ei, erau deseori ținute de asistenții săi, pe domnul conferențiar doctor **Nicolae Grădinaru** și pe șeful de lucrări doctor inginer **D. Niculescu**. Studenții acestor facultăți ne-au comunicat că la capitolul **mită** lista era întocmită în ianuarie este incompletă, dar cazurile cele mai importante, enumerate mai sus, sînt rezolvate ori în curs de rezolvare. Ei ar mai fi însă interesați de opțiunea morală a **tovarășului Paraschiv** în această problemă.

DREPTUL LA REPLICĂ

Stimate domnule redactor șef,

În ultimul număr (15) al revistei „Opinia Studențească" a apărut o notă nesemnată plină de inexactități, cu privire la șeful de lucrări dr. ing. Ioan Alexandru, membru al sindicatului nostru.

În dorința de a stabili adevărul vă informăm că domnul Ioan Alexandru, nu practică ilegal profesia de cadru didactic. Domnia sa este încadrat pe post de cercetător principal la catedra noastră, bucurîndu-se de toate drepturile cercetătorilor, inclusiv de dreptul de a presta ore didactice în afara programului său.

Peste 200 de studenți de la anii IV, V, VI, P. M. seral; anii IV și V P. M. și anii I TCM, MU și UT seral au prezentat șefilor de catedră semnăturile acestor studenți date liber consimțit, solicitînd ca domnul IOAN ALEXANDRU să le predea ore de curs în mod legal, așa cum o fac la alte obiecte alți cercetători.

Faptul că domnul Ioan Alexandru a recunoscut în mod public că a solicitat și primit mită este o altă inexactitate conținută în nota respectivă.

Vă rugăm insistent, ca în viitor, cînd publicați asemenea note, să vă informați și la conducerea facultății, catedrelor și a sindicatului liber al cadrelor didactice și cercetătorilor pentru a scrie adevărul și numai adevărul, așa cum ne-a obișnuit revista Dvs.

10 martie 1990

Lider sindicat al Facultății de Metalurgie — Șef lucr. ing. Tudor Răileanu; Lider sindicat al Catedrei de Metalurgie — Șef lucr. ing. Gelu Barbu; Lider sindicat al Catedrei Tehnologia met. — Asist. ing. Mihai Susan; Șef Catedră Tehnologia metalelor — Șef lucr. ing. Dan Gelu Gălușcă; Șef Catedră Metalurgie — Șef lucr. dr. ing. Vasile Cojocaru.

■ ECOURI STUDENȚEȘTI ■ ECOURI STUDENȚEȘTI ■ ECOURI STUDENȚEȘTI ■

■ Principala problemă care-i preocupă în prezent pe studenții de la Institutul Agronomic „Ion Ionescu de la Brad" se referă la prelungirea cu un an a studiilor la toate facultățile institutului. Ministerul Învățămîntului Public nu a dat, deocamdată, decît răspunsuri evazive. Se pare că aceeași situație există și la Facultatea de Litere de la Universitatea „Al. I. Cuza".

■ Au început să sosească, pe la toate institutele de învățămînt superior ieșene, propuneri pentru burse de studii în străinătate. Într-un număr viitor al revistei noastre, vom veni cu amănunte despre modul cum au fost repartizate bursele și cine sînt beneficiarii lor.

■ Informăm cititorii noștri că în perioada 6—13 martie 1990, redacția revistei „Opinia studențească" s-a aflat în grevă, alături de redacțiile revistelor „Cronica", „Dialog", „Convorbiri literare", „Timpul" și a cotidienelor locale „24 : ORE" și „Opinia". Greva publicațiilor ieșene s-a declanșat în urma refuzului lucrătorilor de la Întreprinderea Poligrafică Iași de a ne asigura condiții minime de apariție. În urma unor discuții furtunoase, ce s-au purtat zilnic la sediul C.P.U.N. Iași între greviști și conducerea tipografiei ieșene, s-a ajuns, în sfîrșit, la un consens, fapt ce a dus la încetarea grevei. Reprezentantul Centralei Industriei Poligrafice de la București, care a participat la negocieri, a promis că va depune toate eforturile pentru ca, în cel mai scurt timp, Poligrafia din Iași să primească utilaje care să asigure tipărirea în bune condițiuni a ziarelor și revistelor din orașul nostru.

■ Duminică, 18 martie, cîteva sute de studenți au organizat în fața Institutul de Medicină și Farmacie din Iași un miting de solidarizare cu studenții români de la I.M.F. Tîrgu Mureș. Participanții au pomenit despre anumite tendințe extremiste care se manifestă în prezent în zone ale Ardealului, atît din partea populației maghiare, cît și a celei românești, precum și despre tendințele de separatism ale studenților maghiari din I.M.F. Tîrgu Mureș. În măsura în care situația din Ardeal va rămîne încordată, ne propunem să ne informăm și să vă relatăm într-un număr viitor despre cele ce se întîmplă acolo.

■ Domnul ministru-adjunct al Învățămîntului Public, profesorul universitar Paul Cornea, s-a aflat sîmbătă, 17 martie, la Iași, la invitația cadrelor didactice de la Universitatea „Al. I. Cuza". Domnia sa, într-o scurtă întrevedere cu un membru al redacției noastre, a declarat că fondurile, împreună cu bunurile materiale ale fostului U.A.S.C.R. nu au fost preluate de minister, ci sînt păstrate pînă cînd studenții vor avea o formă viabilă de organizare și vor fi capabili să le preia și să le administreze. De asemenea, este aproape sigur, afirmă domnul ministru-adjunct, că în această vară va crește în mod simțitor numărul de locuri la toate facultățile din țară.

CRONICAR

Noroc de revoluție

Îmbătați de propria lor generozitate și încercînd să vadă cam pînă unde li se întinde puterea, cei de la Ministerul Învățămîntului Public au devenit peste măsură de darnici, de parcă împărțeau mere din propriul coșuleț. Să intre cei cu două-trei sutimi mai puțin, că nu-i nici o diferență între ei și ultimii intrați. (În paranteză fie spus, nimeni n-a catadicsit să-i raporteze pe noii intrați la cei de pe la jumătatea listei din vară, diferențele ridicîndu-se în unele cazuri la mai bine de un punct). Odată tras de acest fir, întreaga țesătură a prins să se destrame. S-a ajuns la greva foamei; prin unele locuri, studenții și candidații au arunca cu ouă unii în alții; prin alte părți, unii părinți hotărîți s-au gîndit că momentul democratic

Bîrfa paginii

creat permite ca admiterea iubitelor odrasle să fie ajutate cu ceva economii din perioada de tristă amintire.

Au vreo vină noii studenți? În prea mică măsură. Nu pot fi acuzați că au adoptat principiul: „scapă cine poate". Au însă vreo vină cei care au fost respinși avînd aceeași medie ca a ultimului intrat acum — să zicem — doi-trei ani? S-a spus că cei de anul acesta au avut noroc să prindă revoluția, că a fost o situație specială. Ce legătură are însă această **admitere întîrziată** (într-un centru universitar ca Iașul) cu răsturnarea sistemului? Măcar dacă am fi contribuit la creșterea nivelului învățămîntului într-un fel; dar nu, în loc să sporim exigența, am micșorat-o. Avem vreo garanție că la vară tinerii (bucureșteni, de exemplu) care vor fi cu cîteva sutimi sub media ultimului admis (după ce va fi fost crescut numărul de locuri) nu vor da vina pe gloanțele revoluției, care, bîzîindu-le pe sub geam, i-au împiedicat să se concentreze? Nici una. Și, bineînțeles, ei vor aduce ca argument în favoarea lor compromisul de acum.

Ce s-a reușit așadar cu această măsură inoportună? Să se dea revoluției tocmai definiția de care trebuia să ne ferim: context de pe urma căruia unii trag foloasele, iar alții rămîn cu nostalgia norocului care iarăși n-a dat peste ei.

Cristian MUNGIU

Vorba ceea

Nema cofé, Dorele, nema!

● cînd se apleca să caute în geantă, picioarele tinere se ofereau privirilor ●

Poloneza care vindea cafea stătea rezemată de caroseria autocarului, cu geanta pusă jos pe asfalt, între picioare. Mulțimea de oameni curioși o înconjura ca un manșon și fata, fără să scoată o vorbă, le făcea semn, din cînd în cînd să se depărteze puțin ca să poată respira. Era mică de statură și cînd se apleca să mai scoată două trei pungi de cafea din geantă, valul de oameni părea gata s-o înăbușe. Cei din primul rînd cumpărau și plecau făcîndu-și loc cu greu prin înghesuială, dar fata nu știa deloc românește, iar grămădeala din spate, unii încercau să se tîrguiască, n-avea chef de discuții și atunci lua cafeaua înapoi de la chițibușari și o arăta altor cumpărători. Celor care voiau să cumpere le scria prețul cu un pix pe pungile lucioase, iar banii, după ce-i număra cu atenție, îi îngrămădea într-un săculeț de piele pe care îl ținea atîrnat la gît. Mulți bărbați ajunși în primul rînd, pipăiau pungile, întrebau de preț, clătinau din cap și, în loc să încerce să iasă din aglomerație, rămîneau să privească mica poloneză. Fata, de cel mult douăzeci de ani, cu părul lung, blond, purta o bluză subțire, în carouri, o șepcuță roșie și o fustă scurtă de blugi. Cînd se apleca să caute în geantă, picioarele tinere se ofereau privirilor și primul rînd de cumpărători începea să freamăte. Fata își vedea de treaba ei, se ridica, arăta pachetele, scria prețul și lua banii, fără să se sinchisească de rîsetele sau apropourile celor care n-aveau nici un chef să cumpere. Uneori, cîte unul foarte îndrăzneț, profitînd de înghesuială, se apropia mai mult și se lipea de fată, făcînd cu ochiul unuia sau altuia din prietenii săi aflați în mulțime. Atunci fata, tot fără să rostească nici un cuvînt, se trăgea jumătate de metru mai la stînga sau mai la dreapta, agățîndu-și geanta cu piciorul și hîrșîind-o pe asfalt după ea. Cînd ajungea la capătul autocarului, o lua în direcția opusă, astfel încît, în jumătate de oră, de cînd vindea acolo în Piața Unirii, fata se plimbase de două ori de la un capăt la altul al mașinii. Apoi la un moment dat a terminat cafeaua, lumea nu vroia s-o creadă, fata a întors geanta cu fundul în sus, a scuturat-o și a rostit primele cuvinte: „nema cofé". Mulțimea a început să se împrăștie încet, unii desfăceau pungile pe care apucaseră să le cumpere, alții băgau încîntați banii în buzunar și atunci, în secundele acelea, unul din îndrăzneții de care vă vorbeam, un tip înalt, nebărbierit, s-a apropiat de fata care se pregătea să plece, și ținînd cîteva sute de lei la vedere i-a arătat hotelul cu o mișcare scurtă a capului, un gest fără nici un echivoc în toate limbile pămîntului. Bărbatul era cu un cap mai înalt decît poloneza și fiindcă n-ar fi ajuns să-l pălmuiască, fata l-a pocnit peste față cu geanta mare în care avusese cafea. Cataramele lucioase care închideau geanta au zgîriat adînc obrazul bărbatului rămas cu banii încă în mînă. Apoi fata a scos limba, într-un gest de o copilărească naivitate, stîrnind hohotele de rîs ale spectatorilor și a zbughit-o pe scări în sus, în holul hotelului „Moldova". În urma ei, zdrahonul cu chipul însîngerat a rămas înfuriindu-și prietenii care îl înghionteau și care îi șopteau din cînd în cînd la ureche „nema cofé, Dorele, nema!"

Cezar CALEUSCHI

Leonardo Da Vinci, ginerele tovarășului Miu Dobrescu (II)

■ ascensiunea unui impostor către vîrfurile ierarhiei științifice ■ credeam că vrei să vorbim despre scandal ■ cum auzeau de invenția mea, toți începeau să mă urască ■ oamenii pe care-i folosesc au rămas pe drumuri ■

După cum ați aflat din numărul trecut al revistei noastre, Ionel Dorofte este lector universitar, autor de invenții și inovații, de numeroase lucrări științifice. Pînă în decembrie 1989, a condus și două colective de cercetare în domeniul metalurgiei, calificarea domniei sale fiind de psiholog.

Citind declarațiile celui care a fost acreditat, cel puțin de o parte din oficialități, drept un adevărat savant, mîndrie a școlii ieșene de inventică, vă rugăm să nu uitați că el va rămîne și în continuare la catedră, susținînd în fața studenților politehniști cursul de Psihosociologia muncii.

Nu s-a făcut aproape nimic pentru lămurirea situației mai mult decît dubioase în care se află ginerele tovarășului Miu Dobrescu. Cei care îi cunosc situația reală — majoritatea subordonaților săi de acum un an — se tem că probele vor dispare încet-încet, că Ionel Dorofte, susținut nu se știe de cine, va continua cu seninătate să-și debiteze public aberațiile despre „creativitatea generalizată", să organizeze „manifestări tehnico-științifice", fără ca nimeni să-i poată aminti marile deservicii pe care le-a făcut școlii politehnice ieșene.

Mai mult, cei care au solicitat clarificarea situației savantei familii s-au trezit atenționați de conducerea Institutului Politehnic (prin prorectorul prof. dr. ing. Nicolae Gavrilaș) și de cea a Facultății de Chimie. Sînt în plină desfășurare dispute privind baza materială pe care a deținut-o colectivul de psihosociologie, dispute în care sînt implicate Facultatea de Chimie (care nici nu mai aparține de I.P.I.) și Facultatea de Metalurgie.

În acest mic haos, domnul I.D. își va vedea curînd reconsolidată poziția. În numărul următor, vă vom prezenta și o scurtă istorie (ilustrată de date și documente) a ascensiunii acestui impostor către vîrfurile ierarhiei științifice.

Am auzit că sînteți autorul unei teorii numită „a creativității generalizate". Vreți să-mi vorbiți despre ea?

Creativitatea generalizată este o teorie pe care am expus-o și în străinătate și care privește dezvoltarea personalității simultan în toate dimensiunile ei. Deci, abordînd cît mai multe domenii. Am făcut comparația cu o sferă, de asta i-am spus creativitate generalizată. Creativitatea generalizată nu poate să crească decît crescînd întreaga sferă. La nivelul de bază, există niște denivelări, niște podișuri, niște înălțimi. Dar, în primul rînd, eu trebuie să măresc sfera. Deci, încercarea mea și experimentul ăsta pe care l-am făcut a fost de a stimula în profunzime personalitatea, încercînd o mărire spre exterior a întregii personalități.

Ați spus de un experiment. În ce a constat?

Pentru un experiment trebuie mai întîi o sursă financiară... Sursa asta a fost o invenție de-a mea, o presă, pentru a-mi acoperi cheltuielile... Ea era deja făcută cînd a fost angajat primul om... Deci presa deja exista și, de fapt, chiar și banii care se încasau acuma — poate să verifice oricine — erau pentru experiment...

N-am înțeles prea bine despre ce invenție este vorba.

Nu este vorba de o invenție **stricto senso (expresia interlocutorului, n.n., R.E.S.)**, pentru că ideea aceasta, a utilizării fluidului, a apărut încă din '38... Dar nimeni în lume n-a reușit să o aplice în mod industrial. Aici e vorba de un pachet de brevete... astea n-au importanță... e vorba de o direcție de cercetare care îmi slujea mie... Nu mă așteptam să... Credeam că vrei să vorbim de scandalul de-acolo... Dar o discuție din asta, așa de interesantă... nici nu știu... Adică nici nu știu în ce măsură dă spațiul ăsta să se publice... Bun... Deci care era ideea?

Vorbeam despre invenția dumneavoastră, despre presă.

Așa. Psihologic, era foarte interesant. Ce-i lovea pe acei oameni, tehnicieni, ca să utilizeze, deci, presiunea lichidului? Țara care ar fi pus mîna pe această tehnologie, de exemplu în timpul războiului mondial (și era la îndemînă, că totul era la îndemînă) ar fi cîștigat războiul... Deci, cu această presă, în instalații artizanale... deci chiar în casa mea pot să fac o presă chiar de douăsprezece mii de tone-forță, cu care pot să fabric tancuri!

Este un proiect elaborat de dumneavoastră?

Nu am lucrat niciodată pe proiecte. Pe schițe de mînă.

Numai pe schițe de mînă?

Da... Și aveam muncitori pe care-i plăteam... Mi-am vîndut mașina... Am avut trei mașini de la părinți... Le-am vîndut și... da... mi-am finanțat cercetarea... da...

Continuați, vă rog...

Așa... Deci, șocul era dat de inerția care trebuia lovită... că lichidul poate să îndoaie metalul... S-a creat un adevărat scandal. Național.

Și recunoașterea acestei invenții cînd s-a produs?

Nu s-a produs nici în ziua de azi. E o luptă continuă. Tehnologii, încercări există peste tot! Există chiar o firmă în străinătate care a luat premiul Nobel pentru procedeul respectiv... Însă lucrează numai pentru chestiuni foarte scumpe... Pentru rachete... Adică e trecut în domeniul strategic. Dar nimeni n-a utilizat industrial procedeul! De ce? Aici a intervenit rolul meu de psiholog! Puțini au înțeles niște lucruri și de-aici foarte multă... Deci, ce-am constatat? Un fenomen extraordinar, legat tot de psihologia invenției... Toți oamenii care intrau în contact cu presa începeau să mă urască.

De ce?

Pentru că ideea era prea simplă, și se gîndeau de ce n-ar fi făcut-o ei.

Vi s-a întîmplat tot timpul?

Tot timpul, da... Am repetat experimentul chiar controlat, chiar fotografiat... Îl știam dinainte... Uite, deci soția nu știe ce discutăm! O chemăm aici... Tania!...

Lector dr. Tatiana Dorofte: Da!

Vino puțin! Deci facem un experiment, da? Nu... nu vorbim despre aia... vorbim despre presă... Ia spune-mi, știi că aveam prima dată presa în beci... Prima pe care am făcut-o, da? Tu erai la Craiova... Așa... Și ți-am dat telefon că vine domnul Gafițanu **(prof. dr. ing. Mihai Gafițanu, de la Institutul Politehnic din Iași, n.n., R.E.S.)** să vadă presa... Ce mi-ai spus?

Lector dr. Tatiana Dorofte: Că faci o greșeală chemîndu-l.

Atîta. Mulțumesc. Imediat și-a schimbat atitudinea! Prieteni! Omul care m-a ajutat cel mai mult să mă dezvolt ca personalitate! De a doua zi, toate relațiile s-au schimbat! Și aceasta s-a petrecut de zeci de ori, adică m-am și săturat... Știam de la început...

Am auzit că sînteți conducătorul mai multor colective de cercetare. Cum au apărut acele colective?

În urma invenției, eu puteam să fac rost de niște bani. Și să meargă... Să putem studia creativitatea mai departe... Că statul nu făcuse treaba asta, nu? Atunci se făceau contracte pentru presă și eu dădeam libertate oamenilor să lucreze după ideile lor, să se autoorganizeze, să văd cum se organizează, fără să influențez în nici un fel... Știam cum a fost în Suedia, știam cum am lucrat eu... Deocamdată, cu ajutorul presei se fabrică numai containerul de la URCUMT. În acest fel, a devenit cel mai competitiv din lume. Este solicitat în toate țările din lume. Dar asta este numai o aplicație banală.

Tot n-am înțeles...

Da, da, păi întreabă! Da!

...cum au apărut acele colective de cercetare.

Deci, avînd capitalul ăsta — nu? — trebuia să-l folosesc!

Capitalul de unde a apărut?

Capitalul teoretic, nu?

A, deci a fost vorba numai de capital teoretic!

Atunci m-am dus la Județ, la Leonard, care credea și el că o să dea lovitura. Erau două tabere. Tehnicienii, de care ți-am spus de ce se opuneau, și politicienii, care credeau c-o să-și facă o carieră de aici. Politicieni pe care-i speculam. Erau foarte mulți. Ei ziceau c-o să-i arate șefului despre ce-i vorba și acela o să rămînă praf, ceea ce s-a și întîmplat. Și atunci, am cerut înființarea unui colectiv. De fapt, au fost niște improvizații... N-am condus niciodată un colectiv real... N-am folosit decît puterea convingerii... N-am avut semnătură, n-am avut nimic...

Ce structură aveau colectivele?

Sînt mai multe etape. Prima a fost pînă la vizita **șefului**... eu tot așa îi spun, că nu mă schimb, să știi...

În ce an?

Cum îl spuneam înainte, îl spun și acuma, că...

În ce an?

Eu sînt un... În '75... Cînd am prezentat ideea, toți ceilalți au vrut să mă obstrucționeze, inclusiv Mecanica. Și, de fapt, trei sferturi din timpul vizitei s-a concentrat asupra presei, ceea ce a stîrnit un val de invidie. Seara, la televizor, am observat, însă, că nu am apărut deloc în prim-plan, ceea ce m-a făcut să-mi pun întrebări. Am căutat apoi și în arhive, și la **Agerpres** — am trimis un băiat acolo — dar nu mai era nici o fotografie, nici un metru de film... De ce se întîmplau toate astea? Pentru că, de la **cabinetul doi**, s-a ordonat să fiu eliminat încetul cu încetul, pentru că ieșisem prea în față... Să nu mi se dea voie să plec în străinătate... Adică s-a acționat pe două linii. Pe linie de Academie și pe linie de Securitate... Eram într-o contradicție fantastică! De la Cabinetul **doi** mi se interzicea și de la Cabinetul **unu** mi se cerea!

N-am înțeles cum au apărut acele colective.

Deci, după aceea s-a creat un Centru...

Din a cui inițiativă?

A... a lui Ceaușescu! Și a lui Curticeanu! Dar aveam un referat făcut de mine... I-a fost dus personal lui Curticeanu.

De ce fel de Centru era vorba?

Centru de cercetări pentru prese. Centrala de la Iași a devenit, în felul ăsta, centrala de prese. Dar, pe urmă, cei care au fost puși directori mi-au interzis să intru în clădirea respectivă.

De ce?

Pentru că așa se întîmplă întotdeauna! N-aveau nevoie de concurență! S-a produs un haos foarte mare! Ăștia de la UJIM, oamenii pe care-i folosearm, au rămas o parte pe drumuri, a trebuit să mă lupt pentru ei, să le găsesc posturi...

Din cine sînt formate colectivele? Cum s-au format?

Principiul meu este că orice om este bun. Deci, cel care solicită un post este încadrat, indiferent de aptitudini.

Ați avut multe solicitări?

Foarte multe. Din cauza lor, a fost o perioadă în care chiar a trebuit să mă ascund... Dar era chestia asta, cu stagiul și cu buletinul de Iași... Că altfel aș fi avut colective foarte puternice... Dar eu încadram orice om, chiar pe unii care au avut probleme, care mai aveau dosar pe la Securitate...

Am înțeles că v-ați ilustrat în foarte multe domenii. Mi le puteți spune?

Am înființat o asociație internațională, care-i tot legată de creativitate... Asociația de la Cardiff... cu teoria bistabilității... Împreună cu Michael J. Apter.

Deci, ați înființat, la Cardiff, o asociație științifică, împreună cu profesorul britanic Michael J. Apter.

Da. Și care ține la doi ani un congres. Sper că la anul o să-l ținem în România. Apter a venit în '75, ca să se documenteze aici și ca să facem împreună lucrări, dar nu am avut timp... L-am documentat în ceea ce privește teoria creativității generalizate.

I-a folosit cea ce i-ați expus?

M-a solicitat să colaborăm la o carte și n-am avut timp. Am hîrtiile... Și, în continuare, să organizăm un congres aici...

Cîte brevete de invenții au semnătura dumneavoastră?

Trei brevete.

La acestea sînteți primul autor, nu-i așa?

Primul autor, da. Aici nu-i vorba propriu-zis de un brevet, ci de o idee. O idee tehnică! Asta am vrut să arăt eu! Filosofia tehnicii! Ceea ce depășește conceptul de brevet! Nu-i o problemă ca să scrii brevete... Orice om poate să scrie ușor zece brevete!

Alte domenii în care v-ați afirmat?

Electronica. Am o contribuție foarte importantă. O mască de sudură cu cristale lichide, care ar putea să aducă tot așa, beneficii de miliarde... Am și în domeniul informaticii... Cred că în Iași sînt printre primii zece în ceea ce privește stăpînirea limbajelor de nivel înalt, adică a produselor-program.

Sînteți printre primii în stăpînirea limbajelor de programare.

Nu a limbajelor, ci a... cum se cheamă astea?... obiecte-program, sau nu știu cum se cheamă... Deci nu limbaje de programare, astea nu mai sînt limbaje... Produse-program! Pe urmă, sînt și membru al Asociației Scriitorilor... Am și cărți...

Am auzit de o carte de poezie, apărută la „Junimea". Este volumul dumneavoastră de debut?

A stat șapte ani, pentru că au spus că trebuia să apară poezie patriotică... Acolo, în carte, sînt destule poezii care... În sfîrșit, una e să publici poezie dizidentă la Paris, și una e să o scrii la Iași! Dacă s-ar publica din nou poezii de-acolo, multe lucruri s-ar lămuri...

un intreviu de
Radu Eugeniu STAN

Blînda securitate și turmulița cu 21 de mielușei

■ la audieri, toți au recitat o lecție învățată din timp ■ Timișoara trebuia să fie rasă de pe fața pămîntului ■

Avocații și-au luat rolul în serios

După audierea primilor inculpați, credem că se pot trage unele concluzii parțiale în privința desfășurării procesului celor 21. Să ne oprim mai întîi asupra oamenilor legii puși să lămurească acest caz. Completul de judecată, format din doi colonei și un general de justiție, a suferit în primele zile de o doză de subiectivism în analizarea cauzei, în special președintele instanței, care, prin întrebările puse inculpaților și prin denaturarea pe alocuri a declarațiilor în momentul dictării lor spre consemnare, cu scop vădit incriminator, a creat multe proteste din partea avocaților. Aceștia se pare că își iau rolul tot mai în serios, abandonînd total poziția de apărători de formă în procese cu rezultatul dinainte cunoscut. Faptul nu poate decît să ne bucure, chiar dacă în boxă sînt cei care sînt, cu toate că intervențiile lor neprocedurale, fără permisiunea președintelui instanței, au dus de multe ori la ridicări de ton și de o parte și de alta. Treptat lucrurile s-au calmat, consemnările denaturate au devenit tot mai puține și neesențiale, domnii avocați s-au cumințit, chiar între domnul Voicu, apărătorul inculpatului Anastasiu, de departe cel mai bătăios dintre apărători, și președintele instanței, nu cred că greșesc prea mult dacă afirm că se manifestă o oarecare simpatie. Și dacă echipa avocaților, în frunte cu domnul Voicu, dă impresia unor zurbagii puși pe harță, cu ieșiri din rigorile procedurale, uneori chiar justificate, de o sobrietate remarcabilă se dovedește a fi procurorul, colonel de justiție, om de o rigurozitate profesională din care avocații au foarte multe de învățat. Nu intervine niciodată neîntrebat, adresează întrebări inculpaților numai prin intermediul instanței, de regulă toate dînd impresia omului de rînd din sală că se referă la amănunte, poate din cauza asta procurorul pare un jucător versat, care ține atuurile pentru mai tîrziu, cînd se va trece la audierea martorilor, la probe și, nu în ultimul rînd, la pledoarie. De aceea, deocamdată, nu ne putem ralia părerii unor timișoreni, conform căreia acuzarea în acest proces ar avea un rol pur formal, de ochii lumii, celor din boxă fiindu-le asigurate aprioric pedepse mici sau achitarea, în virtutea unor rațiuni obscure.

Agenții străini au înfăptuit revoluția ?

În privința inculpaților, lucrurile sînt oarecum clare. Am asistat la audierea primilor cinci și am înțeles că toți ceilalți vor adopta aceeași poziție, de disculpare a persoanelor și a instituției din care au făcut parte. Primii cinci au fost generalul Macri Emil, șeful Direcției de contrainformații în sectoare economice din Departamentul Securității Statului, colonelul Popescu Ion, inspector-șef în Inspectoratul județean Timiș al Ministerului de Interne, colonelul Sima Traian, șeful Securității județului Timiș, colonelul Teodorescu Filip, adjunct al șefului Direcției de contraspionaj din Departamentul Securității Statului și locotenent-colonelul Anastasiu Gabriel, locțiitor al șefului Direcției de informații interne din același departament. Toți au susținut că singura misiune a Securității în perioada 16—22 decembrie la Timișoara a fost culegerea de informații. În marea lor majoritate absolvenți de Drept, cei 21 dau impresia unor foarte buni cunoscători ai procedurii și ai chichițelor avocățești, capabili a atrage atenția președintelui asupra micilor diferențe de nuanță în exprimare și nu o fac impulsiv, ca apărătorii lor, ci conform strictului cadru procedural. Nu știu ce pedepse amenințau înainte un ofițer de securitate pentru divulgarea secretului de serviciu, dar probabil că erau foarte dure și planau permanent ca o continuă amenințare, dacă acum, în boxă, inculpații se feresc toți să le divulge pe cele care acum nu mai sînt secrete pentru nimeni și ei știu că nu mai sînt. Bunăoară, întrebați despre metodele de investigare informativă folosite la Timișoara, ei au început prin a răspunde evaziv, că s-au folosit metode specifice muncii din securitate, abia după insistențele președintelui instanței numind concret respectivele metode: investigare directă la fața locului, folosirea rețelei de informatori (colegii noștri devotați), tehnica operativă (utilizarea microfoanelor, interceptarea convorbirilor telefonice, metode de care se ocupa serviciul T), controlul secret al corespondenței (în răspunderea serviciului S), filajul (apanajul ofițerilor de filaj, specializați numai pe astfel de misiuni, constituiți în serviciul F). Deși metodele utilizate de serviciile T și S contraveneau prevederilor constituționale, ele erau reglementate prin ordine și instrucțiuni și ofițerii nu dădeau socoteală nimănui pentru folosirea lor.

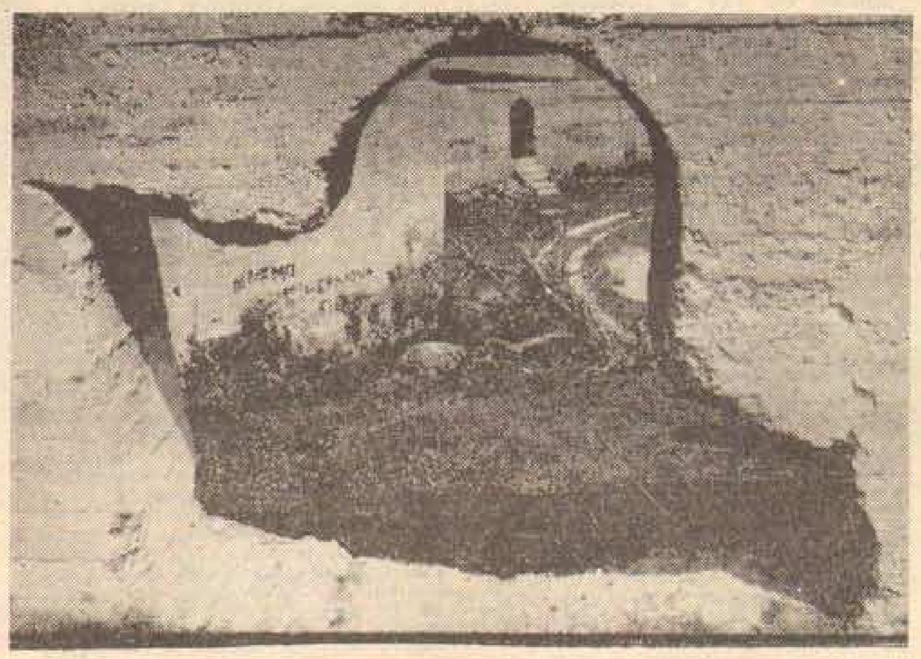
O altă constantă a celor anchetați a fost încercarea de a arunca vina pentru masacrarea populației asupra armatei, susținînd că Securitatea a avut doar rolul de informare despre organizatorii demonstrațiilor și mai ales despre eventualii agenți străini, bănuiți a fi din rîndul frontieriștilor, români fugiți peste graniță, recrutați în lagărele din Austria și Ungaria și trimiși înapoi pentru destabilizare, iar miliția a avut misiunea de a reține pe vandalii care au distrus magazine și au furat mărfuri. Prevalîndu-se de unul din principiile de bază ale muncii în Securitate, cel de a nu cunoaște niciodată cu ce se ocupă colegul de servici, fiecare inculpat se apăra susținînd nevinovăția sa în ceea ce privește ordinul de represiune și necunoașterea acțiunilor și ordinelor celorlalți. Modalitatea este, trebuie să recunoaștem, simplă, eficace și mai ales extensibilă după nevoi. Nici un acuzat nu l-a auzit pe Macri ordonînd reprimarea, ci doar pe generalul Gușe admonestînd un subaltern că nu a intrat cu tancurile în demonstranți și nu a rotit țeava tunului de pe tanc pentru a-i împrăștia (expresia cu țeava a fost redată fidel și subliniată expres în mai multe rînduri, un inculpat și-a amintit-o chiar după ce depoziția lui depășise cronologic evenimentul, impresia de lecție învățată dinainte a fost evidentă). Pe generalul Chițac l-au văzut ieșind afară cu două grenade lacrimogene din cele aduse de la Sibiu, iar pe generalul Stănculescu l-au auzit anunțînd apropierea de Timișoara a unor unități de blindate din Buziaș, Lugoj, Ineu.

Un alt aspect asupra căruia insistă vizibil inculpații se referă la modul de organizare a celor cincisprezece ofițeri trimiși de la București pe 17 februarie. Ei susțin că grupul nu a fost constituit ca un comandament cu responsabilități strict delimitate pentru fiecare membru, sub conducerea generalului Macri, ci că au avut doar obligații de serviciu curente, fiecare în direcția lui, cu sarcina de a nu se substitui conducerii județene a securității, ci doar de a o sprijini, iar comanda grupului nu a revenit generalului Macri în urma unui ordin scris din partea ministrului de interne sau a șefului Departamentului Securității, ci în virtutea faptul că era cel mai mare în grad și funcție dintre toți. Motivația unei astfel de poziții nu e greu de ghicit, recunoașterea unui comandament trimis de la București ar decanta rapid responsabilitățile fiecăruia în evenimentele de la Timișoara și firul ce duce de la decizie la execuție ar deveni vizibil. Contrariul este mai greu de dovedit, în caz că un astfel de ordin scris a fost dat, hîrtia respectivă ar fi fost printre primele ce trebuiau distruse. Nu este de asemenea exclus ca ordinul de constituire a unui comandament să fi fost verbal, nu o hîrtie îi împiedica pe foștii membri ai securității să acționeze. În aceeași idee, inculpații au încercat să încurce ițele și mai mult, în ceea ce privește comanda supremă la Timișoara. S-a susținut că îi putea raporta direct lui Postelnicu sau revenirea lui Ion Coman, dar în același timp Macri îi putea raporta direct lui Postelnicu sau generalului Vlad, la fel nu a reieșit prea clar nici raportul de subordonare dintre Macri și generalul de miliție Nuță Constantin. Insist asupra acestui aspect, deoarece e greu de crezut că evenimentele din Timișoara puteau fi incluse între cele obișnuite, de rutină.

Doi actuali miniștri sînt chemați în boxa acuzaților

Dacă procesul va continua în aceeași manieră și procurorul nu va aduce în instanță, prin probe și martori, dovezi clare, sau dacă vreun inculpat nu va uita lecția învățată (spun lecția pentru că toți au stat împreună vreme de mai multe săptămîni, timp suficient pentru a-și sincroniza depozițiile), cu greu se va putea stabili vinovăția celor 21 la justa ei încadrare, în primul rînd datorită intenției vădite de a nu recunoaște nimic din ceea ce i-ar putea incrimina și în al doilea rînd datorită absenței din lanț a unei verigi importante: elementul de execuție. Cu excepția celor implicați în dispariția a 40 de cadavre de la spitalul județean, unde au fost arestați atît ofițerii de comandă cît și cei de execuție, ceilalți sînt toți cadre de decizie și dacă fiecare va continua să susțină pe de o parte că nu el a dat ordin să tragă și pe de altă parte că nu știe ce ordine au dat ceilalți, aproape nimic nu-i poate incrimina. E posibil ca mulți dintre ei să nu fi tras, mai toți susținînd că cea mai mare parte a timpului s-au aflat în clădirea inspectoratului sau a fostului comitet județean de partid. Nu împotriva lor pot depune mărturie participanții la demonstrații, ci doar împotriva celor pe care i-au văzut cu arma în mînă și pe care acum îi mai văd din cînd în cînd pe stradă. Or, dacă executanții ordinelor de reprimare nu sînt inculpați, singura postură în care ei ar putea dezvălui cine le-a dat ordin, cercetarea penală înseamnă o luptă cu morile de vînt.

Neliniștitoare în această privință este și frica de securiști a timișorenilor, urmare a telefoanelor de amenințare, și cred că inculpații se bazează mult pe asta, altfel nu se poate explica siguranța cu care fostul șef al Securității județene, Sima Traian, a afirmat în instanță că nici un cadru nu a fost recunoscut printre cei care au tras. De unde se vede că oamenii rămași în libertate își văd conștiincios de treabă în continuare. Pe de altă parte, deși președintele instanței a subliniat la întîlnirea cu ziariștii că procesul se poate extinde oricît de mult pentru aflarea adevărului, după cinci zile, cu toate că s-au rostit adesea numele altor persoane implicate, unii cu funcții mari în aparatul actual de stat, numărul inculpaților a rămas constant. Ne referim la doctorul Golea, directorul Spitalului județean, unul din cei care au favorizat dispariția cadavrelor, dar mai ales la generalii Gușe, Chițac, Stănculescu și la procurorul general adjunct Diaconescu, asupra cărora s-au aruncat acuzații din cele mai grave. Vor avea ei curajul, în cazul în care vreunul din cei care i-au acuzat va fi achitat, să-l trimită în judecată pentru calomnie? Însuși faptul că asupra a doi miniștri planează astfel de acuzații și nu se ia nici o măsură într-un sens sau altul ridică serioase semne de întrebare.

Un adevăr pentru export și unul pentru consumul intern

Remarcabilă în procesul de la Timișoara este dorința de a se afla adevărul, dorință exprimată în mai multe rînduri atît de inculpați, cît și de instanță. Dacă în cazul primilor dorința de adevăr este doar o vorbă în vînt din motive ușor de intuit, de neînțeles este încercarea de a se ascunde adevărul a instanței, pentru că au fost cazuri cînd președintele a oprit pe vorbitorii care aveau ceva important de spus. Nu știu în ce măsură a reușit televiziunea să surprindă astfel de momente, dar din sală s-a simțit clar că nu se dorea a fi spus totul în ședință publică. Mă refer la ce s-a întîmplat în timpul audierii inculpatului Macri Emil. De două ori fostul general de securitate și-a întrerupt depoziția, afirmînd că ceea ce ar putea spune vizează relațiile dintre state și cerînd totodată permisiunea dacă poate continua. Nu i s-a permis, pe motiv că lucrurile astea se vor stabili în altă parte. De asemenea, cîte ceva au mai scăpat și avocații, dar au fost întrerupți imediat de președintele instanței. De aici rezultă o grămadă de întrebări. Președintele știa ce avea de spus Macri? Să existe două adevăruri, unul pentru uz intern și altul pentru afară? Sau unul pentru anumite persoane și altul pentru prostime? Dacă da, cît la sută din tot ceea ce s-a întîmplat este permis cunoașterii opiniei publice și cine sînt cei care stabilesc procentul? De unde a știut generalul Macri cînd să se oprească?

Oricum, pe baza celor spuse cu sau fără voia instanței la proces, a unor lucruri știute anterior și a unor zvonuri ce umblă prin Timișoara, se poate construi o deducție logică, evident cu mențiunea că o deducție logică nu este decît o deducție logică și nimic mai mult. Voi puncta mai întîi datele inițiale: 1) Ofițerii de securitate trimiși de la București aveau misiunea de a descoperi pe organizatorii demonstrației și mai ales pe agenții străini implicați în acțiuni de destabilizare. (Insistența asupra găsirii în primul rînd a spionilor a rezultat clar din depozițiile inculpaților). 2) În stenograma uneia din teleconferințele cu primii secretari de județ, elena ceaușescu a afirmat că avem o demografie bună și Timișoara poate fi rasă de pe fața pămîntului. 3) Cadrele din securitate au fost alertate, conform celor declarate de generalul Macri, cu alarmă de gradul III, cea mai gravă. 4) Avocatul Voicu a apucat să spună, înainte de a fi oprit, că parola de alarmare a fost Radu cel Frumos, ceea ce însemna atac din afară. 5) Un alt avocat a mai afirmat că, în timpul evenimentelor din Timișoara, la un moment dat, trei persoane au luat legătura cu un consulat. Singurul consulat existent la Timișoara în acea vreme era cel iugoslav. Avocatul a fost oprit la fel de repede ca domnul Voicu. 6) În oraș circulă zvonul că în acea perioadă ar fi existat pe aeroportul din Timișoara avioane de bombardament cu însemnele Ungariei, de asemenea că elicopterul care a survolat orașul avea aceleași însemne. Corelînd toate aceste date, se poate avansa ideea că ceaușescu voia să își salveze tronul aruncînd țara în război. Îl interesau mai mult spionii decît organizatorii demonstrației pentru că, oricum, întreg orașul era deja condamnat. Membrii consulatului aveau probabil rolul de neutri care să confirme atacarea orașului de avioane străine, ceea ce ar fi legitimat în fața întregii lumi punerea României pe picior de război, știută fiind importanța ce o acorda ceaușescu salvării aparentelor. Foloasele pe care le-ar fi tras în urma acestei înscenări sînt evidente, apărarea țării ar fi primit în fața protestelor antiguvernamentale, iar dacă protestele populației ar fi apărut, reprimarea armată devenea deplin justificată de rațiuni superioare, ce țin de ființarea noastră ca națiune.

Nu știm dacă presupunerile noastre sînt sau nu în concordanță cu adevărul. Această deducție a fost făcută în speranța confirmării sau infirmării ei de către cei puși să afle pe căi oficiale ce s-a întîmplat cu adevărat în România în acea perioadă și cu teama de adevărurile spuse pe jumătate. Dacă acum nu se află totul, mai tîrziu va fi infinit mai greu. Teama e cu atît mai mare cu cît românii știu ce înseamnă istoria contrafăcută.

Sorin AVRAM

Un veac de politică în România

Totdeauna va exista cineva deasupra (II)

■ un portret malițios al lui Nae Ionescu ■ episodul doi : IDEOLOGII ■

Adevărul nu pare a fi pentru popor, sau — cel puțin — pînă acum n-a fost niciodată. Toți politicienii, indiferent de culoarea lor, au căzut aici de acord. Chiar Robespierre, un naiv structural, hrănit cu himerele teoretice ale unui alt naiv — Jean-Jacques, s-a opus ateismului și s-a străduit să refacă Ființa Supremă în care nu credea, tocmai pentru că și-a dat seama că omul nu poate trăi fără Dumnezeu. A încercat să confrunte însă conștiința individuală cu o serie de alte adevăruri — civice și morale — pentru care omul era la fel de nepregătit. Danton părea sincer, deci subiectiv, pe cînd Robespierre căuta să impună un adevăr obiectiv, impersonal. Care dintre aceste tendințe este mai apropiată naturii omului, putem citi cu ușurință în dragostea pe care francezii i-au păstrat-o lui Danton, și în ura nemiloasă pe care au purtat-o multă vreme memoriei lui Robespierre.

Cîtă vreme adevărul este un monstru pocit peste care, înainte de a-l arăta maselor, trebuie așternută o mască izbăvitoare, existența ideologului este justificată. Firește însă că masca va fi conformă cu gustul său estetic.

Ca orice individ care abordează adevărul în mod pragmatic, ideologul comite o simplificare. Două fraze îi ajung profesorului Fănică Niculescu, ideolog al mișcării legionare, pentru a-i rezuma lui Șerban Romano cele două „mari învățături": „Totul este fals, căci nimic nu-i adevărat. Și fiindcă totul este minciună, totul este permis". În sprijinul acestei mostre de „gîndire" sînt aduse abdicarea filosofiei de la demersul ontologic, abdicarea științei de la cunoașterea fundamentală, etc. Ideologul este înnebunit după generalizare și după absolutizare, el vine să se potrivească perfect în definiția prostiei dată de G. Liiceanu. El nu a abdicat de la gîndire, cum spune Șerban Romano, pentru că el nu a fost niciodată „în gîndire" pe deplin, ci doar cu gîndul **de a utiliza teoria.** Fănică Niculescu mărturisește sincer că poziția sa este „iraționalistă" și i se adresează lui Șerban: „Ei, tinere... te mai ocupi de fleacuri? Ai înțeles ce e real în viață? Sau mai apreciezi valori teoretice?"

Ideologul e îndeobște un filosof ratat și un ateu, deși face frecvent apel la filosofie și mistică pentru a se justifica. **El are pretenția de a fi printre puținii lucizi care cunosc adevărul, pe care îl transcrie într-o formă accesibilă,** și — mai cu seamă — dezirabilă. El nu ascunde adevărul din milă — s-ar fi făcut preot, și nu-l dezvăluie dezinteresat — ar fi un profet. El se crede coautor la Creație, înghesuind lîngă convențiile fundamentale pe cele pe care le crede el necesare. Ideologul servește puterea: nu numai teoria îi este inaccesibilă, dar și practica îl refuză. Vrînd să fie un intermediar, ideologul devine un hibrid. „Putere și bani, restul e nerozie..." murmură profesorul de filosofie Niculescu. Totuși el nu este un conducător, ci numai un ideolog: deja presimțim că verbăria sa este o formă a disperării. Superior „discipolilor", el este inferiorul puternicilor cărora le servește drept instrument de convingere, și intelectualilor care-l ocolesc ca pe un șarlatan.

Este ideologul bine-intenționat? Culmea ar fi să fie. Marele Inchizitor nu este bine-intenționat, apărînd omul de o libertate pe care o crede insuportabilă? Firește că ideologia, ca și inchiziția sau chiar cenzura pot oricînd să pretindă că rolul lor este „psihoterapeutic." Ele ne apără de adevăr ca de un cîntec al sirenelor. Poate cred sincer că în acesta se află pierzania. Greșesc însă, și vor greși veșnic, **asumîndu-și acest rol. Ne subestimează, și se supraestimează — prea multă aproximare deja aici. Ideologul este în realitate un diletant perseverent.**

Cît despre Fănică Niculescu, gurile rele spun c-ar fi un portret malițios al lui Nae Ionescu. Cît de malițios?

Alina MUNGIU

Revanșa Răsăritului

■ pentru Nae Ionescu, apartenența noastră la ortodoxie era mai mult o fatalitate decît o opțiune ■

Nae Ionescu a reprezentat în cultura și, într-o oarecare măsură, în viața noastră publică interbelică, **cea mai puternică și mai coerentă revanșă a spiritului răsăritean** și a mentalității răsăritene. Părerea, sau intuiția, pe care continui să o exprim, este aceea că conflictul Apus-Răsărit, declanșat mai devreme decît schisma din 1054, se păstrează. Trecerea timpului nu i-a tocit asperitățile chiar dacă le-a nuanțat. Astăzi el își păstrează trăsătura esențială care constă în aceea că Apusul — catolic sau protestant — vrea să impună Răsăritului modelul său, mecanismul său politic social, cultural. Cît de actuală e problema o arată un pasaj dintr-un text al lui Alexandr Soljenițîn: „Studiind istoria și cultura chineză, tailandeză sau a cine știe cărui popor african, cercetătorul subînțelege ca indispensabil să manifeste respect pentru originalitatea lor. Cînd vine însă vorba de creștinismul răsăritean vechi de o mie de ani, cercetătorii occidentali nu încearcă decît dispreț și mirare: cum de această lume ciudată, continentul acesta întreg, se încăpățînează să nu adopte ideile occidentale și să nu îmbrățișeze calea occidentală atît de evident superioară? Rusia e condamnată fără drept de apel pentru tot ceea ce o deosebește de Occident".

O convingere identică a formulat, de zeci de ori, în articole sau în cursuri, Nae Ionescu. Numai că el nu avea ceva de împărțit cu apusenii, ci cu proprii săi compatrioți. Problema se pusese și într-o Rusie anterioară celei în care a trăit Soljenițîn: în Rusia secolului XIX (care a cunoscut o acerbă polemică între slavofili și occidentaliști).

La noi, în cultură, chestiunea părea tranșată de pașoptiști și de generația Junimii: odată adoptate instituțiile apusene, cu tot tributul pe care îl implică și îl subînțelege mimetismul, aceasta era calea. După Eminescu, adversar pătimaș al importului de instituții, și pe urma lui, Iorga va aduce atitudinea sa realistă. Numai că acest om de geniu, așa cum a observat un critic literar, era cu desăvîrșire lipsit de „celulă metafizică."

Cel dintîi care mută discuția pe teren metafizic și religios este Nae Ionescu. El readuce în discuție cealaltă componentă din plămada sufletului românesc — complementară latinității — Ortodoxia. Adică religia noastră răsăriteană în care Iorga nu văzuse decît o „instituție" care ne-a făurit vreme de secole cultura și care era chemată mai departe să joace un vag rol în modelarea „morală" a națiunii. În felul, completez, în care apusenii — catolici sau protestanți — văd, de la Revoluția franceză încoace, chemarea Bisericii.

N. Iorga cunoștea în amănunt cultura răsăriteană; o cunoștea și o prețuia și a editat chiar Vieți de Sfinți. Putem spune fără exagerare că o iubea — după cum iubea și prețuia arta bizantină — dar atitudinea sa era aceea a istoricului: trata toate aceste elemente ca pe un depozit din care mai putea fi comunicat ceva doar oamenilor din popor pe care în mod abstract și nediferențiat îi socotea simpli și buni.

Dar iată, în acest sens, un reproș cît se poate de reverențios pe care i-l adresa Nae Ionescu într-un articol din **Predania** în anul 1937: „Înălțarea cugetului și îmbunătățirea inimei — oricît ar fi ele de necesare — nu pot fi considerate ca scop al învățămîntului religios în școlile secundare. A afirma că se poate înlocui studiul religiei creștin-ortodoxe — care uneori se luminează și prin cunoașterea unor canoane — printr-o predică morală, înseamnă a crede (ceea ce probabil nu e cazul d-lui profesor Iorga) că religia se poate reduce la morală. Asta însă ne-ar îndepărta de «adevăratul sens al ortodoxiei» și ne-ar arunca iremediabil în lagărul unui «protestantism care a luat cîmpii». (Pentru a întrebuința chiar termenii d-lui profesor)."

A mai existat, desigur, Pârvan care a ținut prelegeri despre **problema salvării** în antichitate, deschizînd drum preocupărilor spirituale. Însă el nu și-a asumat doctrina creștină și cu atît mai puțin învățătura creștin-ortodoxă ca factor de actualitate și izvor spiritual concret.

Negreșit, în anii de după primul război mondial, în anii '20, plutea în aer, în cultura europeană, o undă puternică de spiritualitate de care Nae Ionescu a amintit adesea și ar fi suficient de pomenit de Papini, Maurras sau Léon Bloy iar de unda aceasta nu erau străine nici lecțiile lui Pârvan. Exista o recrudescență metafizică, dar ceva mai puțin una religioasă. Iar acolo unde aceasta exista, terenul era catolic sau protestant întrucît Ortodoxia se afla la mare restriște: revoluția bolșevică redusese aproape de zero „a treia Romă", implicit țara ortodoxă în care credința colorase puternic cultura modernă. De o teologie rusă nu se mai putea vorbi; decît de prezențele din exil. E locul, totuși, să amintesc că în anii '30, în plin apogeu stalinisto-ateist, Nae Ionescu — și textele stau mărturie — nu s-a îndoit de caracterul profund religios, profund ortodox, al poporului rus și de faptul că credinciosia acestuia nu poate să dispară atît de ușor și atît de repede. Ziua de azi — marea renaștere pravoslavnică — îl confirmă cu prisosință pe filozof.

Spuneam că Nae Ionescu a încarnat revanșa spiritului răsăritean în cultura noastră interbelică. Un om format într-o universitate apuseană (după studiile din țară), și un cunoscător al arcanelor teologiei catolice, respectiv protestante, în loc să regrete că nu sîntem și noi, românii, catolici, vorbește de marile adîncuri și frumuseți ale ortodoxiei. Întîi, și încă din 1919, de superioritatea soluției creștine față de alternativele elină, respectiv, budistă; apoi de connaturalitatea noastră cu ortodoxia. Trăsătură pe care intelectualii noștri o tratau cu complezență sau scepticism — în cel mai bun caz.

Pentru Nae Ionescu apartenența noastră la ortodoxie, respectiv la spiritul și la mentalitatea răsăriteană, cu tot ce implică ea, era un lucru organic și firesc; mai mult o fatalitate decît o opțiune. Problema nu se punea pentru milioanele de credincioși — pentru „biserica țăranilor" îndeosebi — care urmau fără aporii biserica bizantină, ci pentru intelectuali și chiar pentru unii teologi care confundau cultura cu civilizația. Este motivul pentru care dichotomia Răsărit-Apus apare cu o atît de mare frecvență în articolele sau în cursurile lui Nae Ionescu. „Problema aceasta — spune el la un moment dat —, pe noi, creștinii orientali, ne privește foarte de aproape, pentru că pentru noi universul este o existență pe care o trăim, pentru cei din Apus universul este o existență pe care ei o cunosc. Noi ne aflăm înlăuntrul universului, apusenii stăpînesc, într-un oarecare fel universul; ei îl cunosc, noi nu-l cunoaștem, noi îl pătimim, am zice, sîntem sub influența lui. Noi nu ne ridicăm deasupra universului, noi sîntem înlăuntrul lui. De aici nota caracteristică, contemplativă, a metafizicei Răsăritului, și în al doilea rînd, lipsa noastră de inițiativă. Pentru noi, cum lămuream altădată, acțiunea nu este un ideal etic. Ar fi fost imposibil ca cineva din țara românească, din tot răsăritul european sau din Asia, să scrie partea a doua din Faust. (...) // Dacă există un spirit și o posibilitate de metafizică răsăriteană, aceasta se datorește în bună parte tocmai lipsei de penetrație a elementului de cultură romană, în Răsărit, — oricît de ciudată vi s-ar părea această afirmație a mea".

Eforturile acestea ale lui Nae Ionescu, pe cît de sincere, pe atît de repetate, nu au mers în gol. Ele au marcat o generație, o elită intelectuală, o epocă. Mai mult, ecourile acestui demers s-au resimțit dincolo de hotarele țării, de vreme ce Eliade a vorbit despre religiile răsăritene, despre spiritul răsăritean în universități apusene iar de peste 40 de ani Cioran nu face altceva decît să cobească, într-un fermecător registru stilistic, sfîrșitul civilizației apusene. (Pe aceasta s-a întemeiat succesul său incontestabil).

Într-o universitate, mai întîi, apoi într-o cultură și chiar într-o opinie publică în care exista, în mare, consensul asupra superiorității apusene în toate domeniile și unde, în duhul veacului al XIX-lea, oamenii continuau să se închine Renașterii, Luminismului, „progresului" și „evoluției" și înainte de toate științei majusculizate, Nae Ionescu a adus cu sine revanșa spiritului răsăritean. Desigur, au mai existat tentative asemănătoare, dar ele erau de nivel modest, chiar dubios, și de expresie îndoielnică (Nichifor Crainic). Nae Ionescu a reprezentat însă nivelul cel mai înalt și mai **realist** al revanșei la care mă refer. Căci alte încercări de a readuce la suprafață „revolta fondului nelatin" (Dan Botta, Lucian Blaga), admirabile în plan stilistic și estetic, nu aveau priză asupra realității.

Izbînda lui Nae Ionescu a fost metafizică și religioasă. Un om care marchează o epocă, care își lasă atît de puternic amprenta asupra ei, nu mai este un „paradoxal" sau un „extravagant" care joacă teatru la curs. Așa încît nu omul în sine — culme de urbanitate altminteri — putea să polarizeze revărsări de venin și ură. Ci învățătura lui.

Nae Ionescu nu a căutat să convertească pe nimeni la mentalitatea răsăriteană sau la o ortodoxie disciplinată și coerentă ci a dorit ca aceste trăsături să nu mai fie înăbușite sau ignorate — involuntar sau aprioric — de înșiși purtătorii lor.

Mulți dintre potrivnicii lui Nae Ionescu, și m-am gîndit în nenumărate rînduri la această ironie a sorții, au ajuns să pătimească (în închisori, în dezamăgire sau în dizgrație) realitatea existența universul pe care erau convinși, ca orice buni „europeni" că-l stăpînesc. Să se fi gîndit ei și la preopinentul lor atunci cînd destinul i-a constrîns să schimbe mîndria cu smerenia? Întrebarea nu e retorică. ■

Dan CIACHIR

Nostalgia monologului ceaușist

■ a doua generație de Corneliu Vadim Tudori ■

Iată că asistăm, mai devreme decît ne-am fi așteptat, la primele polemici între oamenii noștri de cultură. Nu se referă acestea la stabilirea unor chestii teoretice (fost-a Nichita Stănescu mai mult poet sau mai mult intelectual ? — frumos ar fi fost ți el — prioritar — la chestiuni de orgoliu, despre care nici într-un caz nu se poate spune că ar alimenta polemica românească cu o bună energie, mai ales în zilele acestea de dezbinare.

Prima polemică, de-a dreptul șocantă, a fost cea dintre Marian Mincu și Darie Novăceanu. Dl. Mincu și-a permis să atace gazeta „ADEVĂRUL", fosta „SCÎNTEIE", organ central al PCR. Această publicație, ce-i drept e drept, beneficiază de un tiraj de 2 milioane de exemplare realizate anul precedent prin tactica bine-cunoscută a obligativității. Prin acest tiraj — cel mai mare din țară — publicația, dotată cu un trecut tare păcătos, are în continuare posibilitatea de a influența cea mai mare parte a opiniei publice românești. N-ar fi nimic, dacă „Adevărul" ar înțelege să-și răscumpere trecutele păcate printr-o luptă înverșunată de restabilire a adevărului, mai ales în aceste zile, cînd nu-l cunoaștem nici măcar cu privire la cei care au tras în popor în timpul Revoluției. Ziarul cu pricina, însă, își permite să se lăfăie în semi-adevăruri timide și criticisme minore, care ne amintesc de spectrul de glume palide ale fostei TVR, care își mai permitea din cînd în cînd să se lege de vreun Director Corupt sau de vreun Gestionar Hapsîn, restul personajelor din Țara Românească fiind de neatacat. Înțelegem că dl. Novăceanu, directorul acestei publicații, e cam nervos ca urmare a atacurilor la care timidul „Adevăr" e supus de către mult mai profesionistele „România liberă", „Expres", „Baricada" etc., un titlu din **Expres** sintetizînd perfect miezul chestiunii : „Din ziar al PCR, ziar al poporului" dar, oricît, răspunsul domnieisale frizează penibilul. Criticat de dl. Mincu pentru un editorial palid și lipsit de curajul opiniei — ca, de altfel, toate editorialele d-lui Novăceanu, categoric neînzestrat pentru genul acesta publicistic, mai cu seamă comparat cu Octavian Paler, Tia Șerbănescu, Ion Cristoiu, Stelian Tănase, George Șerban, dl. Novăceanu face **primul lucru nepermis între doi intelectuali : reduce discuția de la nivel de idei la nivel de persoane.** Citim astfel, stupefiați, relatarea unei întîlniri la un colț oarecare (de stradă, de redacție, nu importă), dintre cei doi, în primele zile de după revoluție, cînd dl. Novăceanu ar fi spus d-lui Mincu, „neputîndu-se abține" : „Marine, ai pierdut revoluția !". **Aici dl. Novăceanu comite al doilea lucru nepermis : dă cititorului impresia că pentru doi intelectuali clar neangajați în lupta de stradă, revoluția contează doar ca oportunitate de cîștig.** (Ce cîștig ? E simplu : un post de director de publicație, un fotoliu de ministru, de director de editură sau de teatru etc.). În plus, acest „Neputîndu-mă abține" mai face și dovada unei porniri pe care ne ferim s-o calificăm, dar care este penibilă pentru un om de cultură. Știindu-l pe dl. Novăceanu mai cu seamă ca traducător, și fiind printre cunoscătorii culturii, care au asociat întotdeauna acest statut de traducător cu profilul moral al unei exemplare generozități și uitări de sine, am avut o mare deziluzie citind aceste rînduri ale d-lui Novăceanu. Nu mai mică, însă, decît cea rezultată din parcurgerea „Adevărului" din 3 martie 1990. Această publicație citită de 2 milioane de români, prezentînd ședința CPUN din 2 martie, înțelege să-și facă datoria de informare a publicului — uitat și de TVRL — prin tipărirea unei casetuțe cîtuși de puțin comice, conținînd extrase de cîte o propoziție din spusele vorbitorilor, aceasta fiind singura relatare a ședinței. Este, pur și simplu, o tentativă nereușită a unui redactor de a fi spiritual, sau este ceva mult mai grav : încercarea de a compromite singurul for pînă în prezent democratic din România, transformîndu-l în ochii cititorului într-o adunătură de voci fără noimă ? Personal înclinăm către a doua variantă. Se pare că ziariștii „Scînteii" de ieri au nostalgia ședințelor-monolog, în care vorbitorul N.C. nu era întrerupt și nici contrazis de nimeni, și a căror stenogramă era claritatea însăși, oricît de aberantă va fi fost. Cum poate răspunde dl. Novăceanu, vizavi de această flagrantă încălcare a principiilor unei publicistici cinstite, al cărei scop principal este informarea cititorilor ? „Stenogramă veselă și tristă" realizează un dublu scop : discreditează o adunare care — chiar imperfectă — este pînă în prezent singura cucerire democratică reală a revoluției, și trece sub tăcere ceea ce s-a discutat în respectiva ședință, mai cu seamă faptul că adunarea a refuzat să ratifice anumite decrete care i s-au prezentat iarăși ca un fapt împlinit, fiind tratată din nou ca un organism formal, întocmai ca în apropiatele timpuri de tristă amintire.

Este o vorbă indiană care, rezumată, sună cam așa : nu de vînătorii de elefanți se tem elefanții, ci de elefanții trădători, cei ce le știu cărările. Nu de securitate se teme cultura română, și nici de politicienii lipsiți de scrupule, ci de trădătorii dinăuntrul culturii, de cei gata să vîndă valoarea și valorile la prețurile pieții. Zău, n-am vrea să vedem născîndu-se o a doua generație de Corneliu Vadim Tudori.

Magdalena SÎRBU

P.S. Distinsul hispanist și poet căruia îi sînt citate cîteva versuri „omagiale" pe prima pagină a unei alte publicații de mare tiraj din București nu este tot același domn Novăceanu. Cum vine asta ? Ieri cu Ceaușescu, azi cu Iliescu ? Ce-i drept, puterea trebuie cultivată : dar numai o anumită categorie de oameni de cultură o pot cultiva cu atîta nonșalanță.

Ceaușescu la concert

■ Celibidache reales, la al muzicii congres ■

Săptămînile trecute ne-au adus bucuria imensă a vizitei filarmonicii din München și a celebrului ei dirijor, Sergiu Celibidache, care revenea astfel în țara sa de origine după 11 lungi ani de absență. Bucureștii constituiau ultima etapă a unui turneu destul de obositor, iar pe figura atît de caracteristică a șefului de orchestră se putea citi această oboseală, dominată totuși de încîntarea vizibilă de a concerta iarăși în îndrăgitul nostru Ateneu Român.

Nu aș vrea să fac o cronică muzicală : voi spune doar pe scurt că în timp ce Brahms (Simfonia 3) m-a lăsat mai curînd rece, gîndurile mele despre autorul cu pricina fiind radical altele decît ale marelui artist care-l crea în seara respectivă (Miercuri), în timp ce Strauss (Don Juan) mi-a plăcut mult, fără însă a mă tulbura foarte în adîncuri — autorul este un orchestrator atît de fabulos încît pe undeva muzica sa sună aproape de la sine, cu condiția să se cînte just și la nuanța cerută toate notele, în schimb Bruckner (Simfonia a 7-a), m-a răscolit pînă în fibra cea mai intimă a ființei mele. Era atîta fervoare și totodată atîta măreție autentică, atîta splendoare fonică, dar și atîta intensitate de trăire, încît la contactul cu minunea care prindea ființă în orizontul meu auditiv și vizual, și cu toate că știam practic pe dinafară partitura, am simțit într-adevăr contactul misterios cu Ființa, acea stare de exaltare lucidă pe care probabil o resimt misticii în clipele lor de iluminare. Bruckner este printre puținii autori care pot înfăptui asemenea minuni.

După o mare emoție artistică ai dori cîteodată să urmeze liniștea cea mai totală, dar vai ! ascultătorii sînt și nevoia explicabilă a defulării prin aplauze. Revenind pe pămînt, artiștii ei înșiși măsoară succesul lor după durata și intensitatea unor atare manifestări. Pînă aici totul se înscrie în perimetrul firescului. Acolo însă unde se produce ruptura, momentul în care din minunea bruckneriană m-am trezit direct în scenele cele mai penibile pe care toată țara le-a putut vedea la al 14-lea congres (ca și la al 13-lea, al 12-lea, etc., etc) a fost acela al coagulării aplauzelor în degradanta bătaie ritmică din palme, un fel de scandare colectivă și primitivă. În seara de joi, 15 februarie, am urmărit concertul la televizor (biletul îl aveam pentru sîmbătă), am observat mirarea și neplăcerea clară a oaspeților, am văzut înregimentarea unui public — totuși ales dintre oamenii cei mai culți din țara asta — într-o unitate de șoc gata-gata să izbucnească în sloganuri de tipul „Celi, Celi re-ales — la al muzicii congres". Am simțit că-mi crapă obrazul de rușine față de acei europeni civilizați care ne încîntaseră sufletului, am simțit umbra lui Ceaușescu planînd peste întreaga adunare și prin intermediul televiziunii — peste întreaga țară. Oare nu ne mai putem exprima decît în mugete de turmă ? Oare nici frumosul artistic desfășurat cu atîta har nu mai reușește să configureze în noi individualitatea, figura noastră neconfundabilă, aceea cu care ne vom înfățișa în fața lui Dumnezeu cîndva ? Nu mai putem fi niciodată singuri cu sufletele noastre ? Nu mai putem stabili legătura cu semenii decît prin uriețe colective ? Ne vom prezenta la judecata din urmă în rînduri compacte, cu pancarte și sloganuri scandate, eventual cu rîngi pentru spargerea ușilor paradisului ? Ce cumplită moștenire au lăsat cinci decenii de dictatură succesive în bietele noastre ființe martirizate și cît de greu vor dispărea stigmatele cumplitei infamii din sufletele noastre !...

P.S. Independent de cele de mai sus, nu pot decît să regret infinit aprecierile marelui muzician Sergiu Celibidache despre George Enescu și despre muzica românească, emise într-o evidentă necunoaștere a problemei discutate. Ele au putut produce impresie doar în mințile unor oameni la fel de sumar informați, sau în ale celor care dintr-un motiv sau altul n-au fost în stare vreodată să conceapă vreo judecată personală și adecvată asupra muzicii românești. Infinit regretabil...

Pascal BENTOIU

Crepusculul civil de dimineață

Pierrot

**Sînt mare băutor de ceai.
Viața-mi ticsită de esențe
Nu mai suportă nici un rai
Unde nu-s sîni și indecențe
Mov precum florile de scai.**

**Zmeura albă o strivesc,
Disprețuind-o, între buze,
Anume pentru c-o doresc
Ceilalți. Pictez scene obtuze
Pe evantaiul chinezesc.**

**Și-orice minciună-mi pare-un fleac
Iar adevăru-mi face greață.
Cînd coapsele lin îți desfac
Și sufletul, spre dimineață,
Boțesc cu tocul rana-n prag.**

**Și-apoi în văzul lumii port
Masca de fleț direct pe os.
Oh, dragostea e un efort !
Și-s și frumos și-s și scîrbos
Ca Fluturele Cap-de-Mort
Căzut în veșnicul tău sos.**

Emil BRUMARU

Istoriografia — acolo unde-i locul

■ avem să facem ordine în istoria la care am avut acces, în anii dictaturii, prin jumătăți de măsură ■

Adică în familia științelor omului, fără iluzii, fără protecție oficială, simplu și firesc, ca disciplină de interpretare. Avem, e drept, o tradiție sinuoasă în istoriografie, transmisă și multiplicată prin filiera bizantină : istoriografia ca slujitoare a puterii, în umbra și sub controlul său atent. Dar avem și o cale regală : istoriografia în dialog cu puterea, ca partener individualizat, cu drepturi dobîndite și nu oferite. Este calea marilor noștri istorici, de la Cantemir la Gheorghe Brătianu și David Prodan, a celor care au definit legămîntul moral al profesiunii. E timpul să facem ordine, să scoatem istoriografia de sub imperiul „ordinii" dictate sau chiar dăruite ca momeală, de sub dictatura imperativului „trebuie să", să-l descoperim și să-i redăm ordinea sa interioară. Știința istorică a slujit omul, individualitatea, aici, în Europa, a protejat-o de capriciile puterii. Nu cred că istoriografia trebuie să-și fixeze baremuri inabordabile și utopice, disproporționate față de posibilitățile sale. Riscul pragurilor înalte ar fi căderea din nou în practicile îndoctrinării. Orice imperativ supradimensionat deschide nebănuite posibilități îndoctrinării. Să căutăm omul față cu vremurile, cu obsesiile, cu utopiile lui ; să nu ne temem de sărăcia izvoarelor — e un balast metodologic al defunctului pozitivism. Nu-mi e teamă că vom descoperi omul real neînghițit de politică sau de „structuri" (cuvînt vrăjitor, obositor repetat). Și, în egală măsură, omul căruia îi adresăm istoria. N-ar fi mai bine oare să ne dezobișnuim de a-l învăța să știe istoria, oferindu-i, în compensație, ocazia de a descoperi istoria, nu spre a urma căi prefabricate, ci spre a alege prin el însuși pentru a deveni mai liber, mai capabil de cunoaștere și înțelegere prin exercițiul autonomiei intelectuale? Am putea, cred, evita capcana alienării ideologice, a îndoctrinării.

Avem o mare tradiție europeană de la care ne putem revendica prin experiența noastră majoră, precum și prin sursa noastră etnică și culturală : modelul latin ca fundament moral și juridic. Alte culturi au îmbogățit artele, filosofia ; de la înaintașii noștri romani avem etica aplicată domeniilor cunoașterii, istoriei și dreptului înainte de toate. De la latini știm că puterea este hazard, doar omul etern. Atotputernicia hazardului (Sergiu Pavel Dan) poate genera orice posibilități care restrîng în mod fatal spectrul libertății umane. Să ne amintim de Tacitus și să nu-l uităm pe Pliniu cel Tînăr. În cazul primului, reamintesc o cugetare ce definește o mare tradiție europeană — aceea a adevărului ca libertate — care ar merita a fi săpată pe frontispiciul templului nostru spre a ne învinge uitarea complice : „Într-adevăr, cine nu știe că prima lege a istoriei constă în a nu cuteza să spui neadevărul ; iar apoi în a cuteza să spui adevărul ?" (Doamne, cît de lucizi și idealiști au fost o dată istoricii !).

Celor care s-au împăcat prea ușor cu rolul de slujitori ai puterii le reamintesc, apelînd la un caz celebru, o posibilă, onorabilă cale de a ieși din labirintul îndoielii. Să ne reamintim de Pliniu cel Tînăr care s-a folosit de pretextul Panegiricului către Traian spre a face elogiul libertății : „În adevăr noi te iubim în măsura în care o meriți ; dar nu facem aceasta de dragul tău și să nu vină niciodată ziua în care să facem legămînt pentru tine, nu din interes ci din lealitate, Caesar".

Avem să facem ordine în istoria la care am avut acces, în anii dictaturii, prin jumătăți de măsură, prin tehnici echilibristice de ajustare a adevărurilor sale grave, printr-un straniu și jenant optimism care a eliminat, cu rare excepții, sesizarea tragicului. Tomuri întregi în care protitori ai breslei s-au lăfăit în cuvinte demonetizate flagelînd credibilitatea în istorie, în ceea ce avem sfînt și drept, propun să fie topite. Din decență. Să păstrăm doar exemplare-mostră care să devină rarități bibliografice. Sînt membri în această corporație care ne-au băgat în năbădăi, care ne-au împuiat capul cu enormități de tipul : „Istoriografia este ideologie" (vă mai amintiți, nu-i așa ?), care au uitat normele elementare ale demnității și limbii. Îi rog să nu se grăbească a se ajusta atît de revoltător de ușor, cum am văzut deja pe unii. Pasiunile și nemulțumirile personale împotriva cine știe cui, în timp ce-și iau măsuri de asigurare prin citate copioase, precipitarea celor ce s-au și declarat „ilegaliști", nu le dă dreptul să se declare victime și să umilească eroismul prin indecența lor. Le reamintesc, dacă propria conștiință nu-i servește, că există un Dumnezeu care mustră. Cine confundă eroismul cu substitutele, cu surogatele lui, așa cum au făcut-o în anii dictaturii, nu are dreptul să se ocupe de istorie. Dacă cineva poate formula această idee aforistic, sugerez să o avem în vedere pentru următorul dialog.

Mihai DORIN

Jean-François Revel

Tentația totalitară

Fragmentele care urmează sînt extrase semnificative din celebra carte a lui Jean-François Revel, **Tentația totalitară** (Paris, Laffent, 1976). Născut în 1924, la Marsilia, absolvent al Școlii Normale Superioare, profesor de filosofie, autorul a mai publicat **Pentru ce filosofii ?** (1957), **Cabala credincioșilor** (1962), continuare a volumului precedent, **Despre Proust** (1960), precum și răsunătorul eseu politic **Nici Marx nici Isus (1970)**. Editorialist la „L'Express", de mulți ani, Revel analizează cu luciditate și competență opțiunile politice fundamentale ale lumii contemporane.

Statul-națiune și comunismul — două obstacole în calea constituirii lumii socialiste

Lumea actuală evoluează spre socialism. Principalul obstacol în calea socialismului este nu capitalismul, ci comunismul. Societatea socialistă viitoare nu poate fi decît planetară și ea nu se va realiza decît cu prețul, dacă nu al dispariției statelor națiuni, măcar al subordonării lor unei ordini politice mondiale.

Sînt cele trei idei dominante ale acestei cărți. Întrebarea este dacă socialiștii vor reuși să elimine cele două obstacole esențiale care obstrucționează construirea unei lumi socialiste ; statul și comunismul. Sau se vor încăpățîna să le servească și să le întărească și pe unul și pe celălalt, pe unul prin celălalt, continuînd să se anihileze ei înșiși cu o neobosită abnegație, pentru a contribui la crearea de noi state totalitare ?

Ni se va obiecta imediat că întrebarea presupune o definiție a socialismului. Voi răspunde cu aceeași promptitudine că ea nu o mai presupune. Există o grămadă de definiții ale socialismului ; există penurie de realizări concrete ale sale. Cu socialismul se întîmplă ca și cu libertatea : dacă mai simți încă nevoia de a le defini după tot ce s-a scris și s-a experimentat în privința lor, înseamnă că nu ai intenția de a le pune în practică, înseamnă, într-adevăr, că secte sau grupuri instituie o dispută teoretică pentru a masca și justifica, în același timp, intenții despotice. Un scriitor francez (Jean Cocteau cred) a spus : „Nu există iubire, există numai dovezi de iubire". Tot așa, se poate spune : nu există socialism, există numai dovezi de socialism. Și : nu există democrație, există numai dovezi de democrație. Prea adesea, dacă încerci să definești ce sînt în sine iubirea, socialismul sau libertățile democratice nu ajun decît la platitudine filosofică, abstracțiune juridică, dogmatism stalinist, sau la laitmotivele liberale. Dar dacă se cere enumerarea cîtorva acte concrete prin care se manifestă prezența lor, atunci, ezitarea se risipește ușor. Știința politică este o știință a comportamentului (...)

Ce este democrația poate înțelege și un copil de zece ani. Dacă i se spune de-a valma că e formată din alegeri libere, vot universal, dreptul de reuniune și asociere, libertatea opiniei și a cuvîntului etc., el nu se va îndoi nici o clipă că acestea sînt, în orice sistem, semnele incontestabile a căror prezență sau absență indică prezența sau absența democrației (...). „Dovezile de democrație" sînt foarte clare și palpabile. Ajunge să se suprime cîteva, ca să-ți dai seama fără întîrziere, cînd îți lipsesc, că sînt constitutive ale democrației (...).

În același sens, societățile cenzurate nu pot nici măcar să-și ofere luxul „falsei obiectivități", pentru că nu o au pe aceea adevărată și, în civilizațiile libertății, misiunea de a lupta contra „falsei obiectivități" incumbă tocmai adevăratei obiectivități și nu unei birocrații exterioare culturii. Istoria serioasă este cea care elimină sau refulează istoria parțială jurnalismul cinstit poate face să dea înapoi jurnalismul venal, și nu o comisie administrativă a cărei primă grijă este, în general, să distribuie cîteva fonduri secrete. O presă liberă nu este o presă care are totdeauna dreptate și care este totdeauna cinstită.

În ceea ce privește „dovezile de socialism", ele sînt cu mult mai greu de citat decît dovezile de democrație, deoarece democrația a existat, există ceea ce nu e cazul socialismului. Ideea de socialism progresează în fiecare zi, dar nu și realitatea lui. Bibliografia socialismului este cea mai abundentă din cîte s-au văzut de la cea a scholasticilor și a teologilor medievali, dar nici ea nu-și găsește întrebuințarea, lipsindu-i obiectul. Spuneam mai sus că socialismul a fost experimentat, dar, spre deosebire de ceea ce s-a întîmplat cu democrația politică, aceste experiențe au eșuat pretutindeni. Există, desigur, socialism, dar numai în țările capitaliste ; să precizez : numai în țările capitaliste. Segmente de socialism și nu societate socialistă. Cînd vorbești despre democrația politică ai în fața ta o cantitate destul de mare de fapte istorice ce pot face obiectul unui studiu științific și nu numai viiturologic. Desigur, totalitariștii denunță zgomotos imperfecțiunile societăților democratice. Dar imperfecțiunea nu înseamnă inexistență. Societatea democratică este defectuoasă, dar există. Societatea socialistă este perfectă, de acord, dar nu există. (...).

Vom enunța prudent că putem defini ca un progres spre socialism, ca o „dovadă de socialism", orice evoluție, reformă sau revoluție care are drept consecință că face să lucreze ceva mai mult economia în folosul omului și ceva mai puțin omul în folosul economiei, că o face să funcționeze în beneficiul unui număr mai mare de oameni și puțin mai mult sub controlul lor. Este antisocialist tot ceea ce menține oamenii în serviciul economiei ; este socialist tot ceea ce tinde să o subordoneze mai mult nevoilor celui mai mare număr de oameni, **dar fără a înceta să o amelioreze** (...).

Comuniștii întrețin confuzii cu bună știință

Această creștere paralelă a democrației economice și a democrației politice presupune menținerea, restabilirea sau, mai bine, ameliorarea producției. Ce diferență practică este între niște iresponsabili „socialiști" care, de la venirea lor la putere, impun gestiunii unei țări dictatele lor ideologice, niciodată verificate de viață și încep astfel prin a micșora la jumătate capacitatea sa de producție și niște iresponsabili capitaliști, care lasă să se dezvolte o criză în care urcarea prețurilor și șomajul însoțesc de asemenea micșorarea producției. Niciuna, decît faptul că ultimii aduc, totuși, adesea, mai puține pagube decît primii, mai lente și mai ușor de remediat și ne scutesc de tot mesianismul ipocrit. Un punct în favoarea capitalismului este faptul că el, cel puțin, nu este mulțumit de el decît în perioadă de euforie și cînd funcționează bine, în timp ce triumfalismul socialist nu are deloc nevoie de această condiție pentru a înflori. Eșecurile îl însuflețesc — din fericire pentru el, căci dacă ar trebui să-și fondeze mulțumirea de sine pe reușitele sale, s-ar tîrî în umilințe neîntrerupte.

Scriind că lumea evoluează spre socialism, vreau să spun deci că tabloul nevoilor mondiale pledează cu putere în favoarea unei economii girate global, de către o putere politică adaptată acestei gestiuni globale, în interesul întregii omeniri (concept care a încetat să fie teoretic stupid) și în cea mai mare egalitate posibilă.

Dar nu vreau să spun că această evoluție poate avea loc de la sine. O imagine extrem de simplistă a determinismului istoric, moștenită de la Hegel și Marx, a adus în multe spirite un fatalism completat cu iluzii din care creația istorică este exclusă, un fel de **automatism istoric**, mai curînd decît materialism. Dar politica înseamnă acțiune și nu parcurgerea unei succesiuni de etape asigurate dinainte. Singura etapă inevitabilă în cursul istoriei este aceea de agravare a problemelor : soluțiile nu se ivesc niciodată din această agravare. Nimic altceva nu va îndrepta omenirea spre socialism decît cunoașterea realității spiritul critic și corectarea erorilor, virtuți și discipline pe care nu le cultivă deloc socialiștii de azi. (...).

Statul-națiune tradițional este incompatibil cu crearea unei noi ordini economice și politice mondiale

În special cele două obstacole principale care împiedică astăzi realizarea socialismului — comunismul și statul-națiune — par într-adevăr aproape de neînvins. În plan pur rațional se admite, în general, incompatibilitatea dintre statul-națiune tradițional și crearea unei noi ordini economice și politice, mondiale. Se admite că această nouă ordine este singurul cadru posibil pentru soluții, din care niciuna, în situația prezentă de interdependență a grupurilor care compun omenirea, nu poate fi exclusiv națională. Socialismul nu mai poate fi conceput și realizat decît printr-o coordonare planetară. Dar, în același timp, cu cît oamenii recunosc acest fapt, cu atît statul-națiune, departe de a se dilua, se întărește. Cu cît se vorbește mai mult de cooperare națională, cu atît se întărește mai mult statul-național, în esență rival al celorlalte state-națiuni, instrument creat pentru această rivalitate și excelînd doar în animarea și extinderea ei.

În special înclinarea naturală a statului-națiune este de a pune politica internă în serviciul politicii externe, adică în serviciul a tot ceea ce poate servi la concurarea celorlalte state-națiuni și la slăbirea lor. Și aceasta nu înseamnă — evident — nici a da prioritate fericirii oamenilor ca scop politic, nici a favoriza cooperarea planetară. Dar el este incapabil să facă altfel. Se poate chiar cita drept „o dovadă de socialism" răsturnarea acestei tendințe naturale a statului național. Cînd o țară își subordonează politica externă politicii interne, adică bunăstării cetățenilor săi, poate fi considerată, din acest unghi, mai socialistă decît atunci cînd procedează invers. Este cazul Suediei și al Japoniei după 1958, de voie sau de nevoie. Cînd, dimpotrivă, ea sacrifică voinței de putere și prestigiului extern, ea reprezintă un regres al socialismului : este cazul U.R.S.S., al Egiptului lui Nasser, al Franței lui de Gaulle, al Indiei d-nei Indira Gandhi — la nivele foarte diferite de prosperitate, după cum se vede. Este vorba deci nu atît de o problemă de dezvoltare economică, ci de tipul de putere politică și de utilizarea statului. (...).

Dreptul etniilor (sau „naționalităților") trebuie să fie garantate și respectate la fel ca și drepturile indivizilor. Dar, așa cum libertatea indivizilor, în societatea civilă, nu înseamnă ca fiecare să-și construiască un fort și să-și procure un arsenal, tot așa exercitarea drepturilor etniilor nu trebuie neapărat și pentru totdeauna să se producă prin crearea unui nou stat suveran și înarmat. O astfel de simplificare brutală a modului de a concepe cadrul autonomiei culturale nu poate decît să sporească în fiecare zi și mai mult anarhia sărmanei noastre planete și să procure mijloace de distrugere unei tagme de cerșetori politici locali, gata să pună mîna pe tinerele sau mai puțin tinerele state pentru a-și satisface înclinația către dictatură (...).

Comunismul totalitar și socialismul nu sînt același lucru

Și mai de temut este influența etatizantă a comunismului sovietic, chinez sau indochinez. Sînt numeroase motive care fac din comunismul aliate cu statul-națiune un adversar al socialismului. Primul motiv este că el produce statele-națiuni cele mai puternice și mai închise pe care le-a cunoscut istoria, făcînd să regreseze cu mai multe secole evoluția spre o civilizație dezetatizată. Al doilea motiv : comunismul folosește în scopul propagandei și al ascensiunii temele progresiste ale socialismului. El poate deci profita de realele „contradicții ale capitalismului" și exploata nemulțumirile care rezultă din acestea, pentru a distruge — în numele socialismului — democrația politică și a instala apoi sisteme care nu sînt nici democratice, nici socialiste și sînt, de altfel, din punct de vedere economic și uman, mult inferioare capitalismului. Confuzia este întreținută de folosirea metodică a cuvîntului „socialist" drept sinonim al lui „comunism" „țările socialiste" fiind țările comuniste unde domnește birocrația totalitară, iar „revoluțiile socialiste" fiind cele în care o minoritate pune mîna pe puterea absolută fără intenția de a o restitui. Înțelegem cu ușurință de ce au interes comuniștii să întrețină această confuzie.

prezentare, selecție și traducere de
Alexandru VLAD

opinia studențească
gazetă independentă a studenților din Iași

COLECTIVUL DE REDACȚIE : Daniel Condurache (redactor șef), Alina Mungiu, Florea Ioncioaia (redactori șefi adjuncți), Florin Zamfirescu (secretar general de redacție), Sorin Avram, Dorina Băeșu, Mihai Bernescu, Constantin Biolan, Horia Cazan, Alexandru Dan Ciochină, Anca Comoți, Marius Hergheleglu, Eduard Iricinschi, Monica Jităreanu, Alexandru Lăzescu, Raluca Mateescu, Cristian Mungiu, Dan Radu, Radu Eugeniu Stan, Ovidiu Șimonca.
Fotografii de Dinu Lazăr

* Manuscrisele nepublicate se ard * Răspundem la telefon 45610 * ORICE ARTICOL APĂRUT ÎN ACEASTĂ GAZETĂ EXPRIMĂ PUNCTUL DE VEDERE AL SEMNATARULUI *
Tiparul executat la Întreprinderea Poligrafică Iași * REDACȚIA : B-dul Mihai Eminescu nr. 18, 6600 — Iași * Abonamentele se pot face la orice oficiu poștal din țară * Revista este înregistrată în Catalogul presei interne la poziția 506 *

TIMPUL CAPITALEI

SĂPTĂMÎNAL DE ATITUDINE ANTITOTALITARĂ

Director fondator
TEODOR NOR

ANUL 1 ● NR. 2
4–10 mai 1990
8 pagini – 2 lei

Nimeni nu are voie să înșele năzuințele spre dreptate și libertate ale unui neam, a cărui voință a fost furată de oameni străini de interesele lui. ION MIHALACHE, 1955

Așanumitul punct opt

[...] Propunem ca legea electorală să interzică, pentru primele trei legislaturi consecutive, dreptul la candidatură, pe orice listă, al foștilor activiști comuniști și al foștilor ofițeri de Securitate. Prezența lor în viața politică a țării este principala sursă a tensiunilor și suspiciunilor care frămîntă astăzi societatea românească. Pînă la stabilizarea situației și reconcilierea națională, absența lor din viața publică este absolut necesară.

Cerem, de asemenea, ca în legea electorală să se treacă un paragraf special care să interzică foștilor activiști comuniști candidatura la funcția de Președinte al țării. Președintele României trebuie să fie unul dintre simbolurile despărțirii noastre de comunism. A fi fost membru de partid nu este o vină. Știm cu toții în ce măsură era condiționată viața individului, de la realizarea profesională pînă la primirea unei locuințe, de carnetul roșu, și ce consecințe grave atrăgea pierderea lui. Activiștii au fost însă acei oameni care și-au abandonat profesiile pentru a sluji partidul comunist și au beneficiat de privilegiile materiale deosebite oferite de acesta. Un om care a făcut o asemenea alegere nu prezintă garanțiile morale pe care trebuie să le ofere un Președinte. Propunem reducerea prerogativelor acestei funcții, după modelul multor țări civilizate ale lumii. Astfel, pentru demnitatea de Președinte al României ar putea candida și personalități marcante ale vieții culturale și științifice, fără o experiență politică deosebită. [...]

PROCLAMAȚIA DE LA TIMIȘOARA

„Fără dictatură !" Revendicare mereu valabilă, căci unii pretind că ar exista și dictaturi... benefice, cu „despoți înțelepți" care apără democrația.

DIN SUMAR

Piața Universității,
în oricare dintre zilele care au început cu 22 aprilie și... continuă

M-AM SĂTURAT... PE PUNCTE

Sînt plictisit, sînt obosit, sătul de toate cîte se întîmplă, impacientat de atîta așteptare pentru schimbări care nu mai vin, neliniștit pentru ce ar putea veni, preocupat de tot ce ar trebui făcut și nu se mai face. Mă întreba un prieten ce-i cu mine, de ce am devenit nepăsător la atîtea frămîntări și tensiuni care situează la cota cea mai înaltă trăirile noastre de azi. Păi iată de ce:

1. Pentru că m-am săturat de atîta independență, ziare și reviste, care mai de care mai independente, partide independente, platforme independente, opinii independente, oameni independenți. Păi cine mai face politică ? Încotro o va lua țara asta ? Nu cumva independența asta ascunde un statu quo ante bellum? Centriștii sînt cînd de dreapta, cînd de stînga, așa cum îi stă bine centrului, că doar n-o să fie la mijloc. Îmi vine să las totul baltă și să mă duc la pescuit, dar și asta este prohibit în această perioadă. Peștii se constituie și ei oare într-un partid independent ? Depinde cît de bogată va fi rima care să-i determine să plece de la ecologiști.

2. Pentru că m-am săturat de vizite de lucru, de indicații în toate domeniile de activitate economico-socială, de a conturba producția și așa deficitară, cu discursuri, care probabil și ele sînt independente. Dar, producția trebuie să meargă înainte, și mult și bine; ce ne-am face fără înțelepciunea țăranului român care de atîta treabă cu pămîntul nu are timp și de vizite de lucru.

3. Pentru că m-am săturat de balcoane, aplauze, mobilizări, unanimitate, de mitinguri și pancarte, de afișe mobilizatoare, de „sus", de „jos", de miini și gimnastică suedeză, de portavoce și de glasuri pregătite din vreme cu ouă crude, care, toate, revin încet, încet, tot la ce-a fost.

4. Pentru că m-ar săturat de promisiuni și angajamente care au golit bugetul statului și au făcut datorii pe termen lung. Pînă în decembrie ne sacrificam pentru fericirea generațiilor viitoare, azi, să binevoiască generațiile viitoare să se sacrifice și ele, pentru a coase bugetul ăsta, care e mai găurit ca un șvaițer.

5. Pentru că m-am săturat de atîția sacrificați și marginalizați ce au apărut peste noapte, mai ales din cei care au fost vîrfuri sau „regi" și care se știu numai în fruntea bucatelor. Nici azi nu mai ai loc de el.

6. Pentru că m-am săturat de atîția ingineri. Mi se pare că circa 60% din numărul studenților sînt în facultăți tehnice. Iar ne industrializăm ? După ce avem atîta de mult metal pe cap de locuitor (vai de capul nostru), ne mai trebuie și altele ? Cineva (nu spun cine, că-i becher) spunea de curînd, econo-

prof. dr. DUMITRU FUNDĂTURĂ

(continuare în p. 7)

Opinii profesionale

A FOST SAU NU JUDECAT CORECT CEAUȘESCU ? (II)

Al doilea capăt de acuzare în procesul Ceaușescu : „Subminarea puterii de stat prin organizarea de acțiuni armate împotriva poporului și a puterii de stat".

Codul penal, art. 162 : „Acțiunea armată de natură să slăbească puterea de stat se pedepsește cu moartea și confiscarea totală a averii, sau cu închisoare de la 15 la 20 de ani, interzicerea unor drepturi și confiscarea parțială a averii. Orice alte acțiuni [...] de natură să atragă aceleași urmări, se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 15 ani, interzicerea unor drepturi și confiscarea parțială a averii".

Conform Constituției în vigoare în decembrie 1989, deținător suveran al puterii, poporul o exercită prin Marea Adunare Națională și prin consiliile populare, organe alese.

Doctrina juridică atrage atenția că „Trebuie să arătăm că noțiunea de *organe ale puterii de stat* este o CREAȚIE (s.n.) a sistemului constituțional socialist, în sistemul constituțional burghez această noțiune fiind necunoscută deoarece, potrivit principiului separației puterilor, există o putere legiuitoare, reprezentată prin parlament (I. Benditer, I. Muraru, *Drept constituțional*, Ed. Didactică și Pedagogică, Buc., 1982, p. 140).

Cu alte cuvinte, în sistemul nostru, puterea de stat era reprezentată și exercitată de organele legiuitoare, respectiv Marea Adunare Națională (cu activitate periodică), Consiliul de Stat și Președintele (cu activitate permanentă).

Știm cu toții că acțiunea armată organizată de Ceaușescu nu s-a îndreptat nici împotriva M.A.N., nici împotriva Consiliului de Stat și nici împotriva Președintelui Republicii.

Deci, nu a fost vizat nici un organ reprezentativ al puterii de stat.

Ni se spune însă că acțiunea armată s-a îndreptat *împotriva poporului și a puterii de stat.*

Afirmația este cel puțin neclară, ca să folosim un eufemism.

Dacă între noțiunile de popor și putere de stat s-a făcut o diferențiere, aceasta nu poate izvorî decît din diferențierea între popor, ca masă de indivizi, și puterea de stat, ca structură aparte și distinctă, disociată de popor.

Deci, cum acțiunea armată nu s-a îndreptat împotriva puterii de stat, ca structură organizatorică, rămîne de discutat acțiunea îndreptată împotriva poporului, ca masă de indivizi.

Caracterizarea ca *popor* a populației din Timișoara și a părții din populația Bucureștiului și a celorlalte orașe, care s-au revoltat, nu a prezentat nici o dificultate în decembrie 1989, întrucît spiritul acestei revolte era comun marii majorități a populației țării.

Evenimentele din ultimul timp ne obligă însă la reflecții în plus cu privire la această accepțiune a noțiunii de popor.

Revolta nu a fost generală decît în spirit. În fapt, au luptat foarte puțini oameni, raportat la total-populație, iar represiunea s-a limitat la cei implicați în luptă.

În prezent există mase de cetățeni, evident mai mari decît cele ce au luptat în decembrie pe baricade, care continuă lupta pentru lichidarea comunismului ca doctrină și practică socială în patria noastră, dar cărora, paradoxal, părți mari ale populației le contestă calitatea de „popor".

Am convingerea că, pentru ceea ce voi afirma în continuare, îmi voi atrage nenumărați contestatari, dar adevărul, oricît de dureros, trebuie totuși spus.

Și în decembrie, s-ar putea susține, cei care au luptat împotriva dictaturii și a celor care o apărau nu au reprezentat poporul. Pentru că, nu numai că nu toată populația țării nu s-a revoltat și nu a luptat efectiv, dar majoritatea și-a făcut liniștită cumpărăturile de Crăciun, fără să știe de nimic, conform unui foarte sănătos principiu : „lasă pe alții să facă ; dacă iese bine — bine ; dacă nu — nici usturoi n-am mîncat, nici gura nu-mi miroase."

În consecință, dacă puterea de stat e puterea poporului, dacă puterea poporului este puterea majorității poporului, iar dacă majoritatea poporului nu s-a revoltat, ci aștepta ca Nicolae Ceaușescu să moară de moarte naturală, sau să se găsească cineva să-l suprime, atunci fostul președinte al republicii nu putea fi condamant pentru subminarea puterii de stat, *în acest context.*

El nu putea fi condamnat decît în contextul condamnării comunismului, întrucît voința poporului a fost întotdeauna falsificată de PCR, iar puterea poporului nu s-a putut exercita, în mod real, niciodată în anii în care acesta a reprezentat forța politică conducătoare.

Deci, în cadrul procesului, ar fi trebuit dovedită, mai întîi, ilegitimitatea PCR, ca reprezentat al voinței populare, pentru ca abia apoi să fie evident că „fiul cel mai iubit" nu este un reprezentant legitim al poporului, iar acțiunile sale au fost de natură să submineze *adevărata putere de stat.*

Neprocedîndu-se în acest mod, conform legilor în vigoare la data cînd a acționat, calitatea de președinte a lui Ceaușescu era legală, iar acțiunile sale justificate juridic.

S-ar putea ca unii să considere simple speculații și sofisme susținerile anterioare, dar dacă cineva pretinde că intenționează să creeze un stat de drept, atunci este obligat, mai întîi, să-și întemeieze *toate* acțiunile pe lege.

Machiavelicul „scopul scuză mijloacele" este repudiat, teoretic de toată lumea dar, se vede treaba că, în practică, nu sînt suficiente „posibilități" pentru a ajunge la scopul propus, prin mijloace legale.

(Va urma)

C. VALENTIN

PENTRU COMUNIȘTI „MUMĂ", PENTRU NECOMUNIȘTI CIUMĂ...

Rămîi uimit de-atîta bunătate. O revoluție a schimbat țara și în frunte a venit un nou președinte. Pînă la revoluție i se spunea, ca tuturor din partid „tovarăș". După revoluție, i se spune „domn". Tot e o schimbare. O grijă părintească, pentru proaspătul domn, a fost să înlăture pedeapsa cu moartea. Foștii demnitari trebuiau ocrotiți, salvați.

Decrete în apărarea foștilor comuniști au apărut cu duiumul.

Cercetați în toată lumea și nu veți mai găsi o țară care să plătească, în avans, 3 luni de zile, salarii princiare, să elibereze pașapoarte gratuite celor ce ar fi trebuit să răspundă pentru crime și distrugerea unei țări. Nu e mult pînă vom afla că toți cei arestați și judecați pentru crime au fost eliberați, că li s-au plătit substanțiale despăgubiri.

Căci d-l președinte e milos. E bun la suflet. E iertător. E o adevărată „mumă" pentru comuniști.

În același timp, însă, din sutele de mii de oameni care au suferit, prin temnițe și lagăre de muncă, puțini au mai rămas în viață. Ei au suferit pentru că au fost declarați anticomuniști. Averile lor sînt și astăzi confiscate.

Au muncit prin mine, la canal, în Deltă. Au muncit forțat și gratuit, sub biciul „domnilor" ce au astăzi pensii de 7—8000 lei pe lună.

Iar domnul președinte știe că acești martiri, ce se încăpățînează să mai trăiască, constituie cel mai puternic act de acuzare contra comunismului. Știe că, în toate țările foste socialiste, printre primele măsuri de stat a fost o îmbunătățire a vieții foștilor deținuți politici.

După exemplul acestor state, au trebuit să treacă peste 3 luni de zile pînă să se formuleze un proiect de lege care a fost supus spre aprobare CPUN-ului. Dar domnului președinte îi mai trebuie, probabil, trei decenii pînă să poată semna acest decret reparatoriu.

Pînă atunci, poate că și ultimii deținuți politici se vor stinge, iar fondurile rămase neutilizate vor fi date ca premii activiștilor mai cinoși, distinși în represaliile contra poporului român.

Pînă atunci, Asociația Foștilor Deținuți Politici ce va face ? Va privi la cinica purtare a unei conduceri politice demne de Dej și de Ceaușescu ?

Poate că ar trebui să se trezească din această stare de inerție și să alcătuiască un memoriu documentat, care să cuprindă următoarele date :

a) Cum au fost despăgubiți foștii comuniști ilegaliști pentru detențiile făcute ?

b) În ce mod s-au acordat despăgubiri foștilor deținuți politici în Polonia, Cehoslovacia, Germania Răsăriteană și Ungaria ?

În contrast cu aceste date, să se arate opiniei publice internaționale, prin toate mediile de informare, că F.S.N. are următoarea atitudine nerealistă relativ la foștii deținuți anticomuniști :

— Confiscarea averilor foștilor deținuți politici rămîne în vigoare și în așa-zisul nou regim.

— Munca prestată de deținuți în mine, la canal, în Deltă etc., fiind muncă forțată, nu este îndreptățită a fi plătită ;

— Atitudinea comunistă dușmănoasă față de foștii deținuți politici anticomuniști se menține și sub noile autorități.

În acest fel, opinia publică internațională va afla un adevăr evident : că F.S.N., pentru comuniști e mumă, iar pentru necomuniști, e ciumă.

Va fi singura satisfacție pentru supraviețuitorii lagărelor de exterminare comuniste.

VISARION PUIU

STIMAȚI CITITORI

„Timpul Capitalei" *se vrea o gazetă, în primul rînd, a dumneavoastră.*

Interesul și respectul pentru opinia Dvs. ne determină să publicăm orice scrisoare sau sesizare, cu singura condiție ca acestea să fie semnate citeț, cu adresa exactă și, eventual, număr de telefon.

De asemenea, primim spre publicare, articole sau orice alte materiale publicistice (dactilografiate în 2 exemplare), singura condiție fiind calitatea acestora.

Adresa noastră este : Bd. Republicii nr. 55, sector 2, București

Către

Consiliul Provizoriu de Uniune Națională

PROTEST

Noi, următorii membri ai Institutului de Matematică al Academiei Române, protestăm pe această cale față de expresiile „echipe de oameni certați cu normele de civilizație" și „cîțiva golani care provoacă dezordinea în centrul orașului" folosite de domnul Ion Iliescu în ședința din 24 aprilie 1990 a C.P.U.N.

Am constatat că imensa majoritate a celor prezenți în Piața Universității în zilele de 23–24 aprilie erau intelectuali, muncitori, studenți și elevi și nu am observat nici un fel de distrugeri din partea lor. Apreciem că prezența membrilor poliției în număr mare și înarmați inclusiv cu arme de foc (printre care și puști mitralieră) a constituit un act ce nu are nimic comun cu democrația.

Dr. D. ADAM, V. DEACONU, Dr. T. SPIRCU, D. MARIUS, POP FLORIN, Dr. HORIA POP, Dr. N. MANOLACHE, Dr. L. BĂDESCU, Dr. M. COLȚOIU, BOCA FLORIN, Dr. ȘERBAN FRĂȚILĂ, Dr. MIHAI PUTINAR, Dr. MIRCEA MARTIN, Dr. doc. POPESCU NICOLAE

INCRIMINAREA SISTEMULUI

Nu ne-am așteptat la surprize, dar ele au apărut. După o lungă pledoarie, avocatul lui Tudor Postelnicu a reușit să impună o reinterpretare a conceptului de genocid. A urmat demolarea, punct cu punct, a capetelor de acuzare. A fost aspru criticată presa, care a creat o atmosferă defavorabilă inculpaților.

S-au formulat întrebări tulburătoare : dacă un număr restrîns de oameni pot fi trași la răspundere pentru greșelile și crimele comise de întreaga nomenclatură, respectiv de cîteva mii de fruntași ai fostului P.C.R. ? ; dacă cineva poate fi tras la răspundere pentru neputința de a fi erou, de a înfrunta tirania ; sau dacă avînd în vedere că la Timișoara s-au produs pagube de mai multe miliarde lei, ordinul de a trage nu poate fi considerat justificat, sau chiar legal ? pînă cînd pot fi considerate valabile legile R.S.R și unde începe legislația revoluției ?

Asemenea întrebări au pus în dificultate acuzarea. Aceasta nu a reușit să susțină argumentat, să dovedească faptul că inculpații au ordonat, personal, să se tragă în mulțime.

Întrebarea ce se naște automat este : cine a dat aceste ordine ?

Postelnicu Tudor declară că a dat ordine să nu se tragă. Argumentează : pentru acest fapt, Ceaușescu m-a amenințat cu destituirea, cu trimiterea în fața tribunalului militar. La fel ca și pe generalul Milea.

Bobu Emil își asumă o singură vină : de a nu fi avut tăria să se împotrivească dispozițiilor date de Nicolae Ceaușescu. Bineînțeles, nu suflă nici o vorbă despre zelul pe care îl punea în executarea acelor dispoziții.

Dincă Ion s-a comportat cu aceeași demnitate arătată în fața instanței de fond. Cu singura deosebire că, dacă atunci făcea impresia unui mercenar care-și suportă bărbătește destinul, acum părea un om înfrînt. Nu se consideră vinovat pentru faptele ce-i se impută, ci pentru faptul că a făcut parte din piramida care-l ținea în vîrful ei pe Ceaușescu. Regretă abrogarea pedepsei cu moartea, pe care declară că ar fi suportat-o mai ușor decît izolarea într-o celulă. Mai că-ți vine să zici, „jos pălăria."

Mănescu Manea a fost penibil. S-a crezut ideologul revoluției, s-a arătat gata să contribuie la reconstrucția scumpei noastre patrii, și-a făcut autocritica pentru... supunerea în fața lui Ceaușescu și a Elenei etc., etc. Lamentabil.

Desfășurarea recursului a scos și mai mult în evidență esența : *un sistem criminal, care a dus, într-adevăr, la genocid, nu poate fi judecat doar prin cîțiva dintre reprezentanții săi.*

Dar poate fi început.

Trebuie pus sub acuzare sistemul și toți exponenții săi. Întrebarea dificilă, la care nu știm cine ar putea da un răspuns, este : cîți exponenți, pînă la ce nivel ?

„...Aspru este poporul, cînd scapă de nenorocire." (Eschil, citat în **Dimineața**).

Dar, poporul român nu e aspru.

Așa e firea acestui popor. Poate de aceea i se întîmplă atîtea...

Observator

CUI FOLOSEȘTE DEFĂIMAREA LUI

Celibidache și... Ceaușescu

Alăturarea acestor două nume este atît de incredibilă, incit dă impresia că nici hîrtia nu o suportă. Căci, nu e vorba de o antiteză între cele două nume, ci de o sinteză în care reaua voință, dorința de a denigra, o falsă superioritate intelectuală sau poate numai reflexul de conservare cu care, de obicei, impostura își apără interesele, au făcut posibilă apariția ei.

Iar în Uniunea Compozitorilor și a Muzicologilor, impostura a fost, ca peste tot, de altfel, la ea acasă, pînă la Revoluție.

Această casă este — în parte — Ateneul Român în care Sergiu Celibidache — primul și cel mai mare artist român venit în țară imediat după Revoluție — a concertat la pupitrul Filarmonicii din München. Oare cu ce a fost deranjată Uniunea Compozitorilor de aplauzele publicului care, entuziasmat, a scandat și ovaționist, a bisat și a cîntat, la rîndu-i „Mulți ani trăiască !" marelui artist ? !

De ce, oare, purtătorul de cuvînt cel mai autorizat al acestei Uniuni, respectiv președintele ei, dl. Pascal Bentoiu (compozitor și muzicolog) ca și dl. Iosif Sava (...numai muzicolog) nu au putut să vadă în acest entuziasm, repetat de patru ori — la cele patru concerte — decît reminiscențe „ceaușiste" asemănătoare unor „mugete de turmă" și nimic altceva ?

De ce privesc oare mereu înapoi, comparînd prezentul cu trecutul (sau ,poate invers), iar dl. președinte „compune" și texte ce trădează o oarecare îndemînare de vechi lozincar, adăugînd la titlul articolului „Ceaușescu la concert " și subtitlul „Celibidache reales, la al muzicii congres" ?.

Mai trebuie, oare, ca cineva să-l „realeagă" pe Celibidache ?

Sau, poate că Uniunea ar trebui să-și realeagă președintele care — dacă ar fi fost convins de cele afirmate — nu și-ar fi retras lucrarea de pe afișul de concert și ar fi tipărit articolul injurios și nejustificat, în unul din cotidienele bucureștene de mare tiraj și nu în Opinia studențească *din Iași ?*

Oare, după „opinia" d-sale, studenții sînt mai receptivi la inepțiile ce se vor educative și patriotarde, dar care rămîn, în fapt, ca adevărate reminiscențe „ceaușiste" ale celor ce le propagă ?!

Iată doar cîteva întrebări ce nu așteaptă răspuns, fiindcă oricare ar fi acesta, el nu ar putea constitui o explicație și, cu atît mai puțin, o justificare.

ROMEO BOLD

Fabula puterii

MOTTO

— Ce este mai dulce decît mierea ?
— P u t e r e a...

Măria Sa, Regele Leu
A fost împuternicit de Dumnezeu,
Ca în lumea asta sucită și parșivă.
Să cumuleze o mare putere relativă...

De fapt, nu Dumnezeu, ci alt leu mai mare a comis crima ;
Însă, așa am convenit noi : eu, fabula și rima...

Și astfel, Leul s-a-nfipt bine cu ghiarele în istorie,
Prin ani lungi de tiranie și sete de glorie...

A stăpînit minunate palate, nenumărați soldați, sfetnici — enunci
Precum și blana în care huzureau puricii...

Este cazul a pricepe fiecare
Că așa se cade la „o casă mare"
Și, mai ales, așa se impune o putere...

N-a făcut nici-un rău nimănui !
Numai mercenarii, din ordinele lui...
Toate crimele, absolut toate,
Le-a săvîrșit cu labele curate...

Dar se știe-n lumea asta, totul curge spre un sfîrșit :
Cum-necum, într-o zi, Leul Rege a murit...
(Nimeni nu va crede
Însă, fiecare,
Într-o zi, tot moare)

Deci — a murit.
S-a rărit,
„Curtea" l-a proslăvit,
l-a jelit,
I-au dat și de pomană...

Și toți puricii vii au sărit în... altă blană.

Iar sfetnicii-enunci
Au rămas ca niște curci
Plouate,
Cu buzele umflate,
Urmînd să-și caute
Un alt servici
În altă parte
(Întrucît s-au compromis)

Lucru neadmis
În fabulă...

În practică, problema-i discutabilă...

Nu se cunoaște încă vreun NOU ALES — dintre lei
Care să nu se folosească de vechile slugi și lachei
Și care,
La rigoare,
Prin manevre iscusite, neștiute de gloate, adevărate mistere,
Reușește (hocus-pocus), să pună laba pe putere...

★

Și viața și-a reluat farsa-i mizerabilă
Iar noi am ajuns la sfîrșit de fabulă...

Morala :

Deseori,
cînd se destramă o tiranie, bat-o focul,
O alta stă gata
pregătită să-i ia locul...

FLOR

AR TREBUI...

Mari mase de oameni ai muncii, mai ales în orașele unde nu s-a vărsat sînge în decembrie '89, îl aclamă pe dl. Ion Iliescu. Acesta nu uită să spună, de fiecare dată, un neadevăr flagrant : că FSN-ul este emanația revoluției.

În București și, probabil nu numai în București, circulă o video-casetă pe care sînt înregistrate evenimentele din ziua de 22 decembrie, în sediul fostului CC al PCR, înainte de constituirea CFSN. În această casetă sînt prezentate momentele cînd mai multe persoane, aflate azi în funcții înalte, în conducerea provizorie a statului, discută despre viitorul organ al puterii, ignorînd cu desăvîrșire masele care alungaseră dictatorul și înfăptuiseră revoluția. Sînt de față domnii Iliescu, Brucan, Roman, Bîrlădeanu, g-ral Militaru și alții. Întrucît nu se pun de acord asupra denumirii noului organ, g-ral Militaru, aflat în picioare în spate-stînga față de scaunul d-lui Iliescu, pronunță următoarea propoziție :

— Frontul Salvării Naționale funcționează de șase luni, dom-le !

Discuțiile continuă. Singurul care pomenește de necesitatea unui paragraf, în comunicatul ce se va transmite țării, în care să se vorbească despre democrație, e dl. Bîrlădeanu. Ceilalți nu sînt preocupați decît de felul în care să pună mîna pe putere. G-ral Militaru intervine a doua oară :

— Frontul Salvării Naționale funcționează de șase luni ; ăsta-i organ de partid și de stat !

La aceasta, dl. Roman protestează împotriva specificării „organ de"... ; dl. Brucan îl susține pe g-ral Militaru ; dl. Roman ar dori să se inspire din denumirea folosită la Timișoara. În cursul discuțiilor, destul de... neorganizate, dealtfel, cineva aduce vorba de Uniunea Sovietică. Tovarășul Iliescu, la acea dată — director al Editurii Tehnice —, neemanat de revoluție ca președinte al niciunui organ de stat sau de partid, sau de partid și de stat, face următoarea precizare uluitoare :

— Am luat deja legătura cu Ambasada sovietică, le-am explicat în ce situație sîntem, cine sîntem și ce vrem...

Deci, un cetățean oarecare, director de editură : 1) ia legătura cu Ambasada sovietică. În numele cui ? Cine l-a împuternicit să se adreseze unei puteri străine ? Poate sutele de tineri care muriseră deja la Timișoara și București ? 2) **acest simplu cetățean** spune sovieticilor **cine sîntem** și **ce vrem ! Ce vrem,** cine ? **Evident,** că nu sutele de mii de oameni **care alungaseră** dictatorul. Pentru simplul **motiv** că dl. Iliescu n-avusese încă nici-o **consultare** cu mulțimea **golanilor** din Piața Palatului și Piața Universității. Evident, **era vorba** de „cine sîntem și ce vrem" noi, guvernul care s-a grăbit spre sediul CC spre a culege fructul revoluției.

Un alt personaj, **se pare** că **dl.** Roman, nu se lasă mai prejos :

— Am vorbit cu ministrul apărării maghiar...

Deci, un profesor universitar ia legătura cu conducătorul armatei unei țări străine.

Rețineți : la data **(22 decembrie)** și **ora** respective, niciunul dintre **domnii care** participă la acea discuție nu avea nici-o calitate oficială în stat. Dar, din cele spuse de unii dintre acești domni, reiese limpede că **erau înțeleși cum să pună mîna pe putere.** De aceea s-au adunat, tocmai ei, acolo, la o oră deja stabilită (ora 17).

Deci, conspirația „de palat", care n-avea nici-o posibilitate să-și înfăptuiască planurile, s-a instalat în palatul din care dictatorul fugise, la sfatul nu se știe, încă, al cui, dar mai ales, de frica maselor revoluționare.

Revoluția a fost **furată încă** în seara de 22 decembrie. Tovarășii știau deja de-atunci, „cine sîntem și ce **vrem**". **Adică,** aveau planurile făcute. Le-au **pus în practică,** ignorînd cu nonșalanță specific comunistă idealurile pentru care luptaseră sute și sute de mii de oameni, pentru care muriseră sute, sau poate, mii de eroi.

Imaginile nu pot fi trucate. Nici vocile. Deși, dl Iliescu și, **desigur,** și dl Roman ar fi în stare să conteste evidența, cum au făcut-o, din decembrie pînă azi de nenumărate ori.

Ar trebui ca partidele de opoziție să-și facă intrarea în emisie **la TV,** în campania electorală, folosind cele mai semnificative momente din această casetă.

Ar trebui ca toți cei ce n-au făcut parte din nomenclatură să vadă această casetă.

Ar trebui ca TVR (dacă e L) s-o difuzeze de mai multe ori, la ore de maximă audiență, pentru ca tot poporul să vadă în ce fel este FSN emanația revoluției.

S. ALEXANDRESCU

PREMIUL ȘI CREDINȚA

Cum zicea și Păstorel
De părintele Burducea,
Petre Roman e și el,
Cînd cu steaua, cînd cu crucea.

EXEMPLU PERSONAL

Toți, cu inima senină,
Îl urmează creeștinește.
Petru Roman cînd se-nchină,
Toată lumea se crucește.

IONEL RIZESCU

Dorință

Vă spun deschis, să știți, nu vreau să mor !
Mă ține-n viață curiozitatea
Că vreau să văd sfîrșitul tuturor
Acelora ce-au sechestrat dreptatea
Și-au pus-o strîns în lanțuri, sub zăvor !

ERMIL ȘTEFĂNESCU

CELIBIDACHE?

APLAUZE CENZURATE

Ateneul Rommân găzduiește două instituții de prestigiu ale muzicii românești : Filarmonica „George Enescu" și Uniunea Compozitorilor.

Noi, cei din Filarmonică, am fost deosebit de bucuroși cînd, după Revoluție, Uniunea Compozitorilor și-a primenit conducerea, aducînd în fruntea sa pe reputatul compozitor și muzicolog Pascal Bentoiu. Tot ca buni vecini și vechi colaboratori, ne-a bucurat includerea, în programul săptămînii, dirijat de maestrul Horia Andreescu, primă audiție a Simfoniei a VIII-a de dl. Pascal Bentoiu. Totul a început sub auspiciile cele mai fericite, cu două repetiții harnice. Dar, printr-o fatalitate nedorită, înaintea repetiției de miercuri, 18 aprilie a.c., cîțiva colegi au avut ocazia să citească, revoltați, un articol apărut recent, semnat tocmai de dl. Pascal Bentoiu ! Curiozitatea s-a extins, și pur și simplu nu s-a mai putut începe repetiția la ora fixată din cauza revoltei și indignării orchestrei.

Iată incredibilul titlu : „Ceaușescu la concert", iar ca subtitlu : „Celibidache reales, la al muzicii congres" (în revista „Opinia studențească" 21.03.1990, p. 7). Cît despre conținut... impresiile d-lui Pascal Bentoiu cu privire la concertele Filarmonicii din München, dirijate de către directorul de onoare al Filarmonicii bucureștene, inegalabilul artist român Sergiu Celibidache, cel mai mare dirijor în viață din lumea întreagă și primul dintre muzicieni care s-a reîntors în țară pentru a ne dărui, în toată accepția cuvîntului, patru concerte excepționale.

Indignarea noastră a crescut văzînd ce a reținut președintele Uniunii Compozitorilor din acest eveniment major, în pofida faptului că „nu ar fi voit să facă o cronică muzicală". Trecem peste remarca „oboselii" lui Sergiu Celibidache, peste amănuntele că o lucrare „l-a lăsat mai curînd rece", alta „l-a plăcut mult, fără însă a-l tulbura", ca în sfîrșit, „după o mare emoție artistică", (aprecieri de același înalt nivel profesional) a fost „trezit" „direct în scenele cele mai penibile pe care toată țara le-a putut vedea la al 14-lea congres" (etc. pe această temă). Este vorba de *aplauze* ale unui public „gata-gată să izbucnească în sloganuri de tipul Celi, Celi, — re-ales — la al muzicii congres", aplauzele manifestîndu-se prin „degradanta bătaie ritmică din palme". După acest proces de intenții adresat publicului bucureștean, dl. Pascal Bentoiu trage și concluzii : „Am simțit că îmi crapă obrazul de rușine față de acei europeni civilizați"... „Oare nu ne putem exprima decît în mugete de turmă ?..."

Nu contestăm nimănui dreptul de a fi bîntuit de obsesii sau de fobii, nici măcar pe acela de a le exhiba în public, dacă crede de cuviință. Dar, a alătura, a pune în ecuație numele marelui artist român Celibidache cu cel al lui Ceaușescu, doar pe criteriul asemănării formale a unor aplauze entuziaste, fără a fi în stare (involuntar ?) de a le disocia motivația — evidentă și pentru omul cel mai orbit — și făcînd din acest țînțar, armăsar, cu pretenții moralizatoare, ni se pare o *blasfemie* care nu s-ar putea justifica nici măcar printr-o susceptibilitate exacerbată.

Mai mult încă, a considera că publicul care ovaționa cu strigăte de bravo, că publicul care la al 4-lea concert a cîntat din tot sufletul „Mulți ani trăiască !" maestrului Sergiu Celibidache, că acest public, în care se aflau toți membrii Filarmonicii „George Enescu", pe lîngă mulți alți muzicieni veniți din toată țara, se exprima prin „mugete de turmă", devine o gravă jignire, cu o adresă foarte precisă, pentru care cerem explicații și cuvenitele scuze.

Atacul la persoana dirijorului Sergiu Celibidache este motivat transparent în Post-Scriptum : „Regret infinit aprecierile marelui muzician Sergiu Celibidache despre... muzica românească, emise într-o evidentă necunoaștere a problemei discutate. Ele au putut produce impresie doar în mințile unor oameni la fel de sumar informați, sau în ale celor care, dintr-un motiv sau altul, n-au fost în stare vreodată să conceapă vreo judecată personală și adecvată asupra muzicii românești".

Îl înțelegem pe dl. Pascal Bentoiu că îi este neplăcut să afle, fără menajamente, unele adevăruri incomode și constatăm „delicatețea" cu care d-sa îl consideră pe maestrul Sergiu Celibidache ignorant în ale muzicii românești. Oricît ar părea de regretabile pentru unii, judecățile de valoare ale dirijorului Sergiu Celibidache trebuie mai întîi *înțelese*, în sistemul de valori la care ele se raportează. Mai ales, trebuie să nu uităm distorsiunile la care a fost supus criteriul valoric la noi în țară, în anii în care cîntecele de „mase" și tot felul de „cantate" erau la cea mai înaltă cinstire, pe un fundal de o nesfîrșită tămîiere...

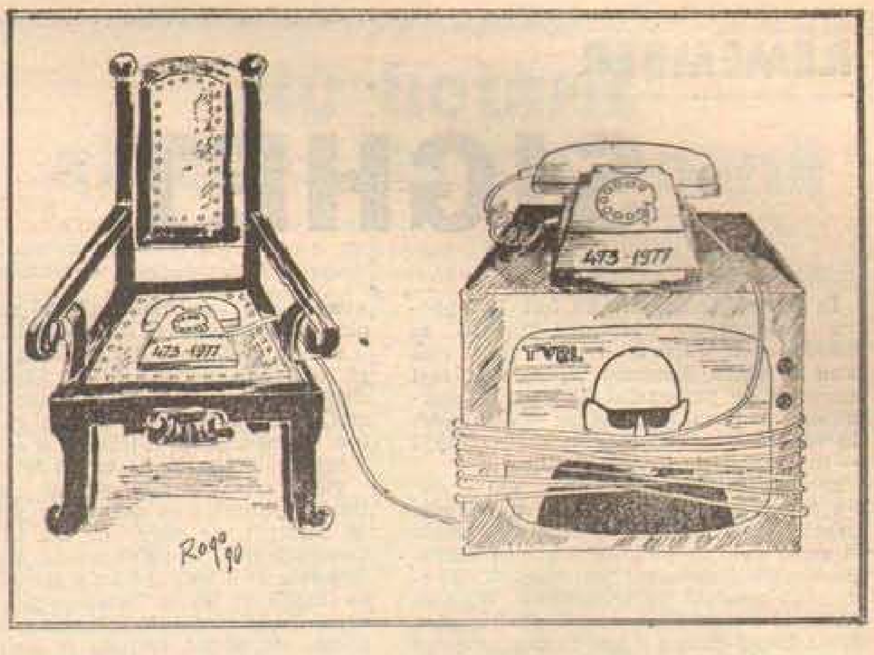
Pe noi, cei din Filarmonică, nu ne sperie adevărul fie el și brutal. În schimb, urîm minciuna, ipocrizia (pe care atîția ani a trebuit să le suportăm) și repudiem metodele piezișe de denigrare folosite cu respectarea (aparentă) a tuturor convenienețelor. Din punctul nostru de vedere, aprecierile d-lui Pascal Bentoiu cu privire la maestrul Sergiu Celibidache ne sînt profund și de-a dreptul dăunătoare. Să ne amintim că în urmă cu 11 ani, cînd Filarmonica „G. Enescu" ar fi avut șanse să devină ceea ce reprezintă pentru viața internațională de astăzi Filarmonica din München, s-au găsit și atunci *oficialități autohtone* adînc îngrijorate de *aplauzele* destinate lui Sergiu Celibidache (oare nu se știe pe cine umbreau ele ?). În consecință, s-au grăbit să comunice că Filarmonica „G. Enescu" era angrenată în festivalul „Cîntarea României", motiv pentru care nu ar fi putut sta la dispoziția lui Sergiu Celibidache. Oare a început din nou campania pentru îndepărtarea de sufletele noastre a maestrului Sergiu Celibidache ?

În ceea ce ne privește, Orchestra Filarmonicii avînd de ani de zile, săptămînă de săptămînă, în program cîte o lucrare românească, de cele mai multe ori impusă și din păcate nu totdeauna aplaudată cu entuziasm, cu greu s-ar putea spune că sîntem sumar informați despre ceea ce cîntăm. Ne abținem însă să dăm judecăți de valoare, ca răspuns la aprecierile d-lui Pascal Bentoiu.

Nu considerăm incidentul produs de articolul jignitor al d-lui Pascal Bentoiu și de retragerea lucrării d-sale de pe afiș, conform cererii adresate de către d-sa Direcției Filarmonicii, drept definitoriu pentru relațiile noastre cu Uniunea Compozitorilor. Dimpotrivă, sîntem de părere că muzica românească a fost și va fi bine reprezentată în programele Filarmonicii, prin tot ce cuprinde ea mai valoros, iar lucrările compozitorilor români în viață se vor bucura de toată atenția noastră

P.S. : Așa cum era de așteptat, aria calomniei la proporțiile locale tradiționale. Prin memorii adresate Ministerului Culturii dl. Pascal Bentoiu se plînge de „acțiuni premeditate", de „batjocorirea unui compozitor român" etc., într-un crescendo cu adevărat rossinian. Vom asista la orchestrarea unei adevărate culminații ?... Quousque tandem... domnule Pascal Bentoiu ?

Membrii Orchestrei Simfonice a Filarmonicii „G. Enescu", (urmează circa 70 de semnături. Copia xerox a scrisorii cu semnăturile respective o ținem la dispoziție în redacție).

Scrisoare deschisă d-lui Răzvan Theodorescu, președintele Televiziunii Române

MOTTO :

Dă-i omului puterea, dacă vrei să-i cunoști caracterul

Stimate domn,

Aprecierile asupra activității instituției pe care o conduceți, sînt puncte de vedere strict personale, reprezentînd o critică făcută cu bună intenție.

În ceea ce privește aspectul cultural-distractiv al emisiunilor TVR, nu am decît cuvinte de laudă. Însă, în ceea ce privește aspectul informativ și de modelare a conștiinței politice și civice a poporului, calific activitatea postului dumneavoastră drept detestabilă. În acest sens, vă acuz acum de următoarele :

1. Neinformarea promptă a populației cu privire la unele acte grave petrecute în țară (vezi episodul Tîrgu Mureș).

2. Prezentarea distorsionată, însoțită de comentarii neavenite, a unor documente de însemnătate precum Proclamația de la Timișoara *sau a unor evenimente cum sînt marile demonstrații ale tineretului din Piața Universității.*

— Acordarea, în cazul acestora din urmă, a unui spațiu de emisie restrîns, în raport cu importanța evenimentului.

— Acordarea unui spațiu exagerat intervențiilor „oamenilor de bine" din toate colțurile țării, care și-au exprimat indignarea față de demonstranți.

— Distanțarea TVR, atît la propriu, cît și la figurat, față de demonstranți, în sensul că : filmările s-au făcut preponderent de la mare distanță și, esențial, nici un reporter al TVR nu a angajat discuții directe cu demonstranții, pentru a încerca să le afle opiniile.

3. Nerealizarea unor emisiuni documentare care să prezinte, în mod obiectiv, trecutul vieții noastre democratice, meritele și scăderile reale ale partidelor noastre tradiționale ; neprezentarea unor reale „file de istorie" a fostului PCR ; limitarea „dezvăluirilor" strict la perioada de după 23 august 1944. De ce d-na Viorica Moisuc nu și-a continuat emisiunile planificate în serial, din care am văzut doar primul episod ? Acesta este doar un exemplu. Nu cred că asemenea emisiuni ar fi putut fi etichetate drept propagandă electorală pro sau contra cuiva. Ar fi reprezentat însă acte de justiție istorică și, de asemenea, ar fi contribuit la o mai bună orientare a alegătorilor (care, tot ce știu despre P.N.Ț. și P.N.L., au învățat de la propaganda P.C.R.). Nefiind o astfel de informare, v-ați abătut de la o îndatorire profesională și morală elementară a unui istoric.

4. Încurajarea dizidenților, după binecunoscuta rețetă din 1946 ; vezi frecventele apariții la TV ale minusculului partid Uniunea Liberală Brătianu, al cărui șef nu pierde nici o ocazie pentru a-l calomnia pe președintele P.N.L.

5. Lipsa din program a unor anchete TV care să investigheze modul în care se aplică, în campania electorală, mult trîmbițatele principii de fair-play și de abținere de la atacuri la persoană. Telespectatorii sînt înștiințați că respectivele principii sînt încălcate, dar nu li se arată de către cine. Oare de ce ?

6. Lipsa de inițiativă privind abrogarea decretului 473. Solicitarea de către dvs a anulării acestui act aberant ar fi contribuit, în mod cert, la creșterea credibilității TVR în rîndurile propriilor beneficiari.

Pentru aceste motive, apreciez că :

● Atitudinea dvs, în calitate de președinte al TVR, contravine principiilor Revoluției din decembrie.

● Sînteți, în continuare (și nu numai din punct de vedere legal), subordonat guvernului și partidului de guvernămînt.

● Vă asumați o grea răspundere, făcînd jocul unei formațiuni care înoată împotriva curentului istoriei. Dacă alegerile așa-zise libere din 1990 vor semăna cu cele din 1946, vă va reveni o mare parte din vină.

Vă doresc, în încheiere, ca, prin ceea ce — sper — veți întreprinde, măcar de acum înainte, să vă dovediți demn de a ne mai privi în ochi fără să roșiți.

Dr. VALER POMPILIAN

TIMPUL CAPITALEI

SĂPTĂMÎNAL DE ATITUDINE ANTITOTALITARĂ

Director fondator
TEODOR NOR

ANUL 1 ■ NR. 3
11–17 mai 1990
8 pagini – 2 lei

Sînt adevăruri d-acelea care dau pe faţă toate rănile unei naţii, care aruncă lumină asupra căderii poporului şi asupra cauzei acestei căderi... N. BĂLCESCU

CRIZA DE POLITIC

Democraţia autentică are grandiosul şi valorosul merit de a descoperi şi scoate la lumină adevărul, pînă la cele mai mici şi neînsemnate aspecte sub care se desfăşoară viaţa politică, atît în ceea ce are ca sublim, cît şi în ceea ce are degradant.

Delimitîndu-ne la poporul nostru, la actuala perioadă şi la problemele de urgenţă, se cuvine a recunoaşte că democraţia ne descoperă unele mari carenţe. Temperamentul latin — relevînd pasiune, patimă, indisciplină, orgoliu şi altele asemănătoare, manifestate în dezbaterile colective ; analfabetismul politic, manifestat în opinii şi acţiuni străine de problemă ; criza de politic, reflectată în gratuitatea multor dezbateri orale şi scrise privind problemele politice.

Această gratuitate este vădită de dezgustul şi deziluzia manifestate în rîndul maselor faţă de ceea ce se petrece la multe din reuniunile politice. Există, deci, un profund decalaj între ceea ce masele aşteaptă, şi ceea ce ele primesc din partea eroilor scenei politice.

Intrînd în analiza acestei situaţii, constatăm şi se cuvine să reţinem două date politice de importanţă deosebită : 1. Există un instinct politic comun, cu care se naşte orice om, acela al interesului de soluţionare a problemelor sociale. 2. Există o criză de politic, manifestată în incapacitatea şi incompetenţa de participare la soluţionarea problemelor sociale.

Aceeaşi situaţie aparţine tuturor domeniilor societăţii, cu deosebire că, în cele mai multe, criteriile şi metodele de descoperire a dotării şi a meritelor candidaţilor spre promovare sînt bine şi suficient stabilite. În sport sînt baremurile, în teatru şi muzică sînt probele de verificare a talentului, în artă — creaţiile. În politică, însă, lipsesc aproape total probele de competenţă, lăsînd prea mult cîmp aventurii, imposturii, arivismu-

VICTOR ISAC

(Continuare în pag a 2-a)

DIN SUMAR

Domnul Iliescu şi „golanii"

I-au trebuit domnului Iliescu 15 zile să-şi adune mintea ca să înţeleagă raţiunea unui dialog cu magnificul tineret pe care, cu atîta indecenţă şi nechibzuinţă politică, l-a etichetat „golan".

Termenul, trebuie să reamintesc, a fost împrumutat de la patronul domniei sale, care l-a folosit în ajunul prăbuşirii. S-ar putea să fie un semn prevestitor. „Golanii" de la Universitate au infirmat ideea că latinii ar fi lipsiţi de tenacitate. Protestul lor, prelungit şi neîntrerupt, n-are precedent în istoria lumii libere. E un act sublim şi o lecţie a democraţiei, adresată unui tiran în devenire. Ei, aceşti „golani", mărturisesc lumii vitalitatea poporului român, resursele neepuizabilei sale spiritualităţi. Ei sînt străjerii avanpostului cel mai îndepărtat al lumii libere.

Ciudatul dialog propus tineretului a confirmat din nou dimensiunile personalităţii domnului Iliescu : o caricatură de dictator şi o răţoială de plutonier major, care a ratat ocazia reconcilierii cu tineretul. Domnul Iliescu este un cumul de defecte. Mizează în continuare pe odioasele structuri. Atitudinea, pe măsura resurselor domniei sale, nu ne surprinde. În schimb, aceea a domnilor Dinescu şi Dan Petrescu — o mărturisesc cu regret — produc consternare. Prestigiul lor se deteriorează zi de zi. Adevărat să fie că poeţii şi filosofii au o doză de naivitate? În Franţa carteziană, cu zeci de ani în urmă „se purta marxismul". Mulţi intelectuali credeau a fi de bon ton să se bălăcească în apele pestilenţiale ale acestuia. A. Gide, Pierre Daix, politolog de anvergură, ori Sartre, prestigiosul, dar şi controversatul minuitor al conceptelor existenţialismului — pomenesc doar cîteva piscuri — s-au rătăcit în mrejele marxismului, chiar şi ale stalinismului. Dar în cele din urmă s-au dezmeticit. În schimb, M. Dinescu şi Dan Petrescu, deşi cunosc neomarxismul la faţa locului, preferă complicitatea unei faune de hiene care, zi de zi, uzurpează drepturile poporului. Deşi au exemplul minunatelor românce Doina Cornea şi Ana Blandiana, dînşii persevereazā diabolic.

Revenind la „golani", sufletele lor neîntinate solicită asanarea aparatului de stat, pedepsirea vinovaţilor şi eliminarea lor din viaţa publică. Revendicările lor sînt cu precădere acelea ale autorilor Proclamaţiei de la Timişoara, atît de populară opiniei publice. N-au veleităţi politice, dar sînt elita naţiunii. De ce se opune domnul Iliescu acestui tineret atît de generos ? El se vrea un dictator luminat, un om ce se sacrifică binelui public, Probele ne demonstrează contrariul. A deturnat voinţa poporului, uzurpînd penibil preşedinţia statului, a guvernului, şi jumătatea „mai mare" a pseudo-parlamentului. Dispune de oameni şi de bunurile poporului, după bunul său plac. Domnul Iliescu se simte în largul său ca înalt dregător şef al căprăriilor de bătăuşi şi asasini. Aceştia cutreieră ţara, dezlănţuind un taifun de teroare, de dezinformare şi calomnii. Ultima gafă, care îi va fi fatală domnului Iliescu, o constituie oferta unui dialog adresată tineretului, sub forma unui dictat. Acesta a respins-o cu demnitate. Vremuri grele vă aşteaptă, domnule Iliescu. Sînteţi din ce în ce mai singur. Nu provocaţi mai mult tineretul, naţiunea. Consecinţele vor fi incalculabile. Nu vă luaţi asemenea risc. Ţara are nevoie de linişte. Nu vrea o nouă revoluţie, noi martiri. Iar dumneavoastră gîndiţi-vă că situaţia s-ar putea să vă scape de sub control. Meditaţi la sfîrşitul lamentabil al dictaturilor. Zilnic, prin piaţa Universităţii se perindă cei mulţi ce doresc să trăiască liberi. Ei se reconfortează psihic acolo, în climatul adevăratei democraţii. Aţi refuzat să vă duceţi în această catedrală a sufletului românesc ; îmbîcsit de otrava totalitarismului roşu, n-aţi putea rezista la asemenea altitudini morale. Preferaţi să trăiţi în palatul bîntuit de fantoma lui Ceauşescu.

C. CONSTANTINESU KLAPS

● două săptămîni printre golani ● două săptămîni printre golani ●

CUI FOLOSEŞTE DEFĂIMAREA LUI CELIBIDACHE?

SCRISOARE DESCHISĂ DOMNULUI PASCAL BENTOIU, PREŞEDINTELE UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Am citit stupefiat articolul Dumneavoastră publicat în revista „Opinia studenţească" de la Iaşi şi intitulat — în mod inadmisibil ! — „CEAUŞESCU LA CONCERT — CELIBIDACHE REALES, LA AL MUZICII CONGRES".

Profanarea reputaţiei celui mai important muzician român de azi — a Maestrului Sergiu CELIBIDACHE, Directorul de Onoare ales al Filarmonicii „George ENESCU" — este incalificabilă, cu atît mai mult cu cît acest grav act denigrator vine din partea Preşedintelui Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România, căpătînd „conotaţii" regretabile. Astfel, un cititor neavizat ar putea crede că „opinia" respectivă corespunde unei întregi bresle artistice — aspect însă cu totul fals !

De aceea, în calitate de compozitor laureat al unor numeroase premii internaţionale, ca şi în calitate de membru titular al secţiei simfonice a Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România, doresc prin prezenta să mă desolidarizez cu fermitate de această „opinie" a Dumneavoastră şi, în general, a celor care — dintr-un mărunt sentiment de invidie — îl calomniază pe genialul nostru muzician, aclamat de publicul meloman de pretutindeni !

În acelaşi timp, consider extrem de grave şi invectivele proferate la adresa admirabilului nostru public meloman (pe care Dumneavoastră îl comparaţi cu o... „turmă mugind" !), precum şi cele lansate ulterior împotriva prestigioasei Orchestre Simfonice a Filarmonicii „George ENESCU" — ansamblu de elită ce a promovat şi promovează cu consecvenţă muzica românească (inclusiv lucrările Dumneavoastră), dar pe care l-aţi reclamat la foruri înalte, acuzîndu-l — nici mai mult, nici mai puţin — de... „asasinat cultural" !

Credeţi oare, Domnule Preşedinte, că, prin astfel de mijloace, calomniind din motive personale interpreţii şi publicul, veţi reuşi să serviţi cauza nobilă a promovării în general a creaţiei componistice româneşti ?

ŞERBAN NICHIFOR

compozitor şi muzicolog ; membru al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România ; membru al Societăţii GEMA din R.F.G. ; laureat al concursurilor internaţionale de la Amsterdam, Tours, Evian, Toledo, Urbana (Illinois), Trento, Roma, Atena, Bydgoszcz şi Hong-Kong

Vitriol

UNELE RĂSPUNSURI ÎNCHIPUITE ALE DOMNILOR ION ILIESCU ŞI PETRE ROMAN

După cum se cunoaşte, d-nii Ion Iliescu şi Petre Roman au avut amabilitatea să se întilnească, în cadrul unei conferinţe de presă spontane (minuţios pregătite, în aşa fel incit, întrebările neconvenabile să nu se audă) cu un grup de ziarişti români şi străini. Întrucît întrebările n-au putut fi toate auzite, a trebuit mai mult să ni le imaginăm. Iar dacă tot am fost nevoiţi să ne imaginăm întrebările de ce să nu ne imaginăm şi răspunsuri ? În fond, alţii nu şi-au imaginat sonete?

Intrebare : D-le Iliescu, sinteţi acuzat de tendinţe neocomuniste. O parte a presei şi a electoratului susţine că aţi urmări să reinstauraţi comunismul.

Dl. Iliescu : (Zîmbeşte superior. Superioritatea vine din aceea că d-sa a înţeles manevra pe care alţii încă n-au descifrat-o) : Această afirmaţie este o manevră electorală. Ea n-are nici un temei. Toată lumea ştie că am fost un anticomunist convins, încă din tinereţe. În Comitetul Politic Executiv am intrat tocmai cu scopul de a submina fostul partid comunist. Ceauşescu a observat ceva şi de aceea a încercat să mă înlăture. Aşa se explică cearta mea cu fostul dictator. El voia comunism, eu voiam anticomunism şi aşa (gesturi de morişcă cu ambele mîini) ne-am certat. Realitatea este că domnii Coposu, Cîmpeanu, Cunescu — nu întîmplător toţi cu nume în **C** — luptă pentru păstrarea comunismului în România. Asta au făcut şi cît au stat în aşa-zisa închisoare, unde s-au băgat cu intenţia premeditată ca, la nevoie, să poată denigra revoluţia. Realitatea este că noi am reuşit să împroprietărim ţăranii, în ciuda opoziţiei crîncene a ţărăniştilor, şi de aceea ţăranii ne vor vota pe noi.

Intrebare : Vorbiţi-ne despre încurajarea liberei iniţiative.

Dl. Roman : Reprezentanţii guvernului au avut numeroase contracte cu reprezentanţii ai unor firme, concerne, corporaţii, care s-au concretizat în numeroase contracte pe termen lung, mediu sau scurt. De altfel, în bună măsură, rezultatele acestor demersuri au început să se vadă. Cetăţenii au început să le simtă. Numai în Bucureşti au apărut peste 32 763 instalaţii complexe complet computerizate, pentru fabricarea vatei de zahăr. În acest fel, rezolvăm şi problema zahărului şi pe cea a vatei, ca să nu mai vorbesc de consecinţele, ca să spun aşa, adiacente. În orice caz, a fost o acţiune cu efecte benefice, pe multe planuri.

Intrebare : Despre privatizare ce ne... ?

Dl. Roman : Noi am creat deja un **secretariat de stat pentru privatizare,** care va dirija întreaga acţiune. Acest secretariat are şi rolul de a absorbi o importantă cantitate de forţă de muncă, mai ales specialişti de înaltă clasă, din fostele secţii economice ale fostului c.c. al p.c.r., din fosta Academie Ştefan Gheorghiu, din alte organisme care au fost marginalizate de vechiul regim. La acest secretariat, oricine poate obţine, în cîţiva ani, o autorizaţie pentru înfiinţarea unei întreprinderi particulare. Iar dacă petiţionarul decedează între timp, noi am introdus măsura, cu totul nouă, revoluţionară, ca autorizaţia să poată fi înmînată urmaşilor legali.

Dl. Iliescu : În acest sens, vreau să vă spun că noi dorim să ne debarăsăm de orice fel de dogme, de orice ideologii, de orice modele. De aceea, după cum vedeţi, presa fesenistă a devenit extrem de religioasă, publică mereu materiale cu caracter religios. Lumea poate crede în orice. Noi nu ne opunem. Ba chiar încurajăm orice manifestare, cu condiţia ca noi să conducem procesul de democratizare şi înnoire socială.

Intrebare : Socotiţi că demonstranţii din 21—22 din Bucureşti erau reprezentativi ?

Dl. Roman : Bineînţeles. Eram şi eu printre ei. Dumneata nu erai. Nici Coposu nu era. Iar acum dumneata scrii porcării în ziarul dumitale. De altfel, după alegeri vom trece la raţionalizarea consumului de hîrtie, cum a spus şi colegul Pleşu. Atunci să vă vedem pe cei din 23 aprilie—10 mai sînt reprezentativi ?

Intrebare : Dar demonstranţii din 23 aprilie—10 mai sînt reprezentativi ?

Dl. Roman: Bineînţeles că nu sînt, de vreme ce nici eu, nici colegul Dan Iosif, nici alţi luptători, nu sîntem acolo.

Intrebare : Ce diferenţă găsiţi că este între revoluţie şi contrarevoluţie ?

Dl. Ion Iliescu : Diferenţa mi se pare foarte clară. De altfel, ea a fost bine definită chiar de istorie. Revoluţia a ţinut pînă în seara zilei de 22 decembrie 1989, cînd noi am constituit noul organism al puterii. De-atunci încoace, orice acţiune îndreptată împotriva organului puterii care este legal constituit, este legitim pentru că este emanaţia însăşi a revoluţiei, orice acţiune îndreptată împotriva noastră este contrarevoluţie. Chiar dacă sînt unii care ne contestă, noi îi vom lăsa acolo, să fiarbă în propriul lor suc. Poate că se vor plictisi. Bineînţeles, dacă nu vor provoca alte dezordini. Pentru că noi am reuşit să stăvilim, deocamdată, entuziasmul revoluţionar al muncitorilor din marile întreprinderi, care au cerut să vină în coloane masive şi să mături ca un buldozer, pe toţi cei din această piaţă.

Intrebare : Găsiţi că aceasta ar fi o metodă democratică ?

Dl. Iliescu : Trebuie să fie neapărat democratică ? Dacă muncitorii vor avea această iniţiativă şi vor dori s-o pună în aplicare, noi nu-i vom putea opri. Să nu uităm, domnilor, că dacă trenurile cu muncitori indignaţi, înarmaţi cu bîte, ar fi reuşit să ajungă la Timişoara, atunci, în 18—19 decembrie 1989, nu s-ar mai fi produs acolo atîtea pagube şi n-am mai fi avut acum atîtea probleme cu aşa-numita proclamaţie de acolo, din aşa-numitul oraş martir. Eu îi cunosc bine pe băieţii de-acolo şi-mi pare sincer rău că se lasă manipulaţi. Nu înţeleg de ce se cramponează de acel — aşa-numit-punct-opt. Eu le-am fost cîrmaci şi am avut încredere în ei, dar văd, cu părere de rău, că ei nu au încredere în mine.

În continuare, pe fundalul altor întrebări formulate de ziarişti, organizatorii conferinţei de presă mulţumesc domnilor Iliescu şi Roman, care părăsesc sala în aplauzele furtunoase ale asistenţei.

Reporter

Loialitate

Deplina loialitate a TVR faţă de idealurile revoluţiei a fost încă o dată (dacă mai era nevoie) demonstrată de programarea la o oră de maximă audienţă — 02,00 noaptea — a procesului lui Coman Ion. Întrucît acest proces este de maximă importanţă pentru dezvăluirea unor aspecte foarte importante încă nelămurite, aducem vii mulţumiri d-lui Răzvan Theodorescu (preşedinte) şi d-lui Emanuel Valeriu (director general). Sperăm că, atît conducerea provizorie a ţării, cît şi milioanele de telespectatori vor aprecia cum se cuvine eforturile d-lor.

Telespectator

ANUNŢ

Am primit la redacţie, luni 7 mai, replica d-lui PASCAL BENTOIU la materialul **Aplauze cenzurate**, semnat de membri ai Filarmonicii „George Enescu". Datorită dimensiunilor răspunsului d-lui Bentoiu, acesta n-a putut vedea lumina tiparului în prezentul număr. Îl vom publica, integral, în numărul 4.

TOP MUZICAL

LOCUL I :

Roata morii se-nvîrteşte,
Chi-ţac, Chi-ţac, Chi-ţac...

LOCUL II :

Trandafir de la Moldova,
Te-aş vota dar nu-ţi ştiu
slova...

LOCUL III :

(Pe vechea melodie
„Ah ce dulce este viaţa")

Simt că mă apucă greaţa
Cînd citesc în „Dimineaţa"
Cum mă-ndeamnă domnul Piru
Să votez cu trandafiru',

Liliac

Curtea Supremă ne-a promis sentinţa în **recursul** celor patru (Dincă, Bobu, Postelnicu, Mănescu) pentru 5 mai, „uitînd" că în acea zi, la tribunal e... SRL. Oare ce **surpriză** ni se rezervă ?

Folclor de ultimă oră : Nu aveţi ce face, Iliescu place !
(„Dimineaţa")

Liliac

TIMPUL CAPITALEI

SĂPTĂMÎNAL DE ATITUDINE ANTITOTALITARĂ

Director fondator TEODOR NOR

ANUL 1 ■ NR. 4
18–24 mai 1990
8 pagini – 2 lei

Dacă te-ai hotărît să spui adevărul, pregătește-te de suferință.

AL. BRĂTESCU-VOINEȘTI

Nevoia de dictatură

Îți scriu ție, care, nemaifiind, continui să exiști în fiecare din noi în proporții diferite. Ai fost, din punctul tău de vedere, un comunist perfect. Dovadă : cît de bine s-a imprimat, în circuitele celor mai mulți, nevoia de dictatură. Nevoia de a auzi o singură voce care să ne spună ce avem de făcut, rezultat firesc a ani și ani de centralizare comunistă. Altfel s-ar mai scanda, spre groaza unora dintre noi, un singur nume, așa cum numai cu cîteva luni în urmă se proceda, spre ura tuturora ? Ani de zile m-am întrebat de ce muncitorii de la „23 August", sau alte uzine, nu se adună în Piața Palatului să termine cu tine. De fapt înțelegeam și nu-mi venea să cred că înainte de a fi fricoși, eram încătușați de interese meschine. Ai instaurat lenea, lichelismul, ura, submediocritatea ca principii fundamentale ale existenței. Cum să nu ne fie spaimă de privatizare ? Cum să convină pierderea unor privilegii nobiliare unor oameni care ar trebui, de-acum înainte, să dea mai întîi proba valorii proprii din care să trăiască ? Iată sperietoarea care îi încrîncenează pe cei mai mulți. De aceea mă întreb, acum, cîți dintre noi nu au avut un interes real în a te vedea dus și cîți se bucură cu adevărat de așa ceva.

Ce repede te-am uitat ! Abia dacă ți se mai rostește numele. Și cîte aș fi vrut să mai aflu despre tine ! Abia dacă se mai spune cine ai fost, ce ai făcut, cum ai reușit să obții succesul enorm din care, abia acum trăgi cu adevărat foloase, tu și comunismul tău...

S. MOISE

Desen de TEODOR NOR

A venit momentul, așteptat aproape o jumătate de veac.

Românii vor avea, în fine, alegeri... aproape libere.

Omului de rînd — țăran, intelectual, muncitor — i se va reda dreptul de a-și hotărî soarta, dreptul de a-și impune voința, de a-și alege calea ce va trebui s-o urmăm toți — calea eliberării de robia comunismului.

Pentru că, numai așa poate birui Revoluția fără seamăn din decembrie.

Alegerile libere sînt primul pas — hotăritor — spre împlinirea idealurilor pentru care au murit eroii din decembrie.

DEIE DOMNUL!

De aceea, tot românul va fi chemat în fața urnelor pentru a-și impune dorința, înăbușită timp de jumătate de veac, dorința și voința de a fi liber.

Pentru aceasta, toți factorii de răspundere ce se vor afla la circumscripțiile electorale trebuie să aibă o conduită ireproșabilă. Nu ne putem permite să existe cea mai mică, cea mai timidă încercare de falsificare, sub orice formă. Legea electorală, prin simpla sa existență, nu ne poate garanta desfășurarea unor alegeri într-adevăr libere dacă nu există și un gir moral. Și, girul moral pe care îl așteptăm de la juriștii ce trebuie să se afle în comisiile electorale nu este suficient dacă nu este dublat de o înaltă morală a alegătorului.

Generațiile ce vor veni după noi nu trebuie să ajungă să ne blameze pentru pierderea acestei șanse unice pe care ne-a oferit-o revoluția și eroii ei.

Deci, oameni buni, deie Domnul să aveți gîndul cel bun în fața urnelor !

Așa să ne ajute Dumnezeu !

TEODOR NOR

DIN SUMAR

DUȘUL RECE

Am crezut, în naivitatea mea, că după revoluție, e destul un duș de europenism, pentru ca zoalele propagandei comunist-fasciste (termeni inseparabili) să se spele de pe pielea oricui. Puteam să bag mîna-n foc că acel OM NOU, **constructor conștient și devotat al socialismului și comunismului**, n-a existat niciodată. Aprecierea mea — recunosc, eronată — s-a bazat pe faptul că îndoparea ideologică a generat o greață națională de necontestat. Din păcate, n-am luat în calcul efectele dozelor infinitezimale de otravă, forța de picătură chinezească a falsului mărunt, a sferturilor de adevăr. Căci, dacă aruncam la gunoi cuvîntările imbecile ale genialei perechi, rămîn, undeva în adînc, fapte ca : „un șomer își vinde un ochi" ; „Sicilia — pămînt al mafiei" ; „creșterea criminalității la New York" ; „intelectuali nevoiți să spele vase" etc. Prin filmele cu șomeri și oameni oropsiți cu care ne-au intoxicat colegii „culturnici" (AZI, neclintiți din posturi, asta e ADEVĂRUL), s-a format totuși, acel **om nou** — sugestionat de o mass media venală, omul care, stînd în țarcul granițelor naționale, n-a putut să vadă și să compare, sfertodoctul care știe tot deși nu citește nimic, credulul la orice zvon, speriatul la orice schimbare, cel care preferă să nu-și pună mintea la contribuție dar să-și încaseze salariul lui de mizerie socialistă.

Exploatînd din plin lipsa de discernămînt — operă a unui învățămînt viciat de tehnicism îngust — profitînd de uciderea în fașă a tot ce a fost gîndire originală, **serviciile specializate** integrate AZI (citește camuflate) altor organisme, își continuă opera de dezbinare, pentru a ne stăpîni. O fac, fie propagînd teoria vidului de putere (pasă-mi-te, numai membrii nomenclaturii au dobîndit experiența și competența de a conduce), fie servindu-ne DIMINEAȚA, ca mic dejun, feluri de bucate preparate „à la russe" de vestiți bucătari neomarxiști, ca S. Brucan și Al. Bîrlădeanu. În paralel, se elaborează și tot felul de zvonuri „senzaționale" : „Rațiu va împărți pămîntul la foștii moșieri. Țăranii vor redeveni iobagi" ; „Să vină P.N.Ț.-iștii ? Ăia care au tras în țărani, la 1907 ?" ; „Maniu și Brătianu au venit personal la Grivița (1933) și au ordonat soldaților să tragă, deși colonelul nu vroia" ; „Nu toți membrii de partid dar, după cum a spus Câmpeanu, vreo 500 000 vor fi arestați și băgați în lagăre de concentrare", „N-ai știut că Rațiu a fost prieten cu Horty ?" ; „Fiecare din golanii de la Universitate primește dolari și blugi ; agitatorii mai primesc și cîte o sticlă de whisky".

Televiziunea nu se lasă nici ea mai prejos. Ce a însemnat redifuzarea „complet-incompletă" a procesului ceaușeștilor decît surpriza de a-l vedea prezent pe Gelu Voican Voiculescu ? De aici, concluzia : „Uite-l, dom-le, să mai zică cineva că n-a fost revoluționar !"

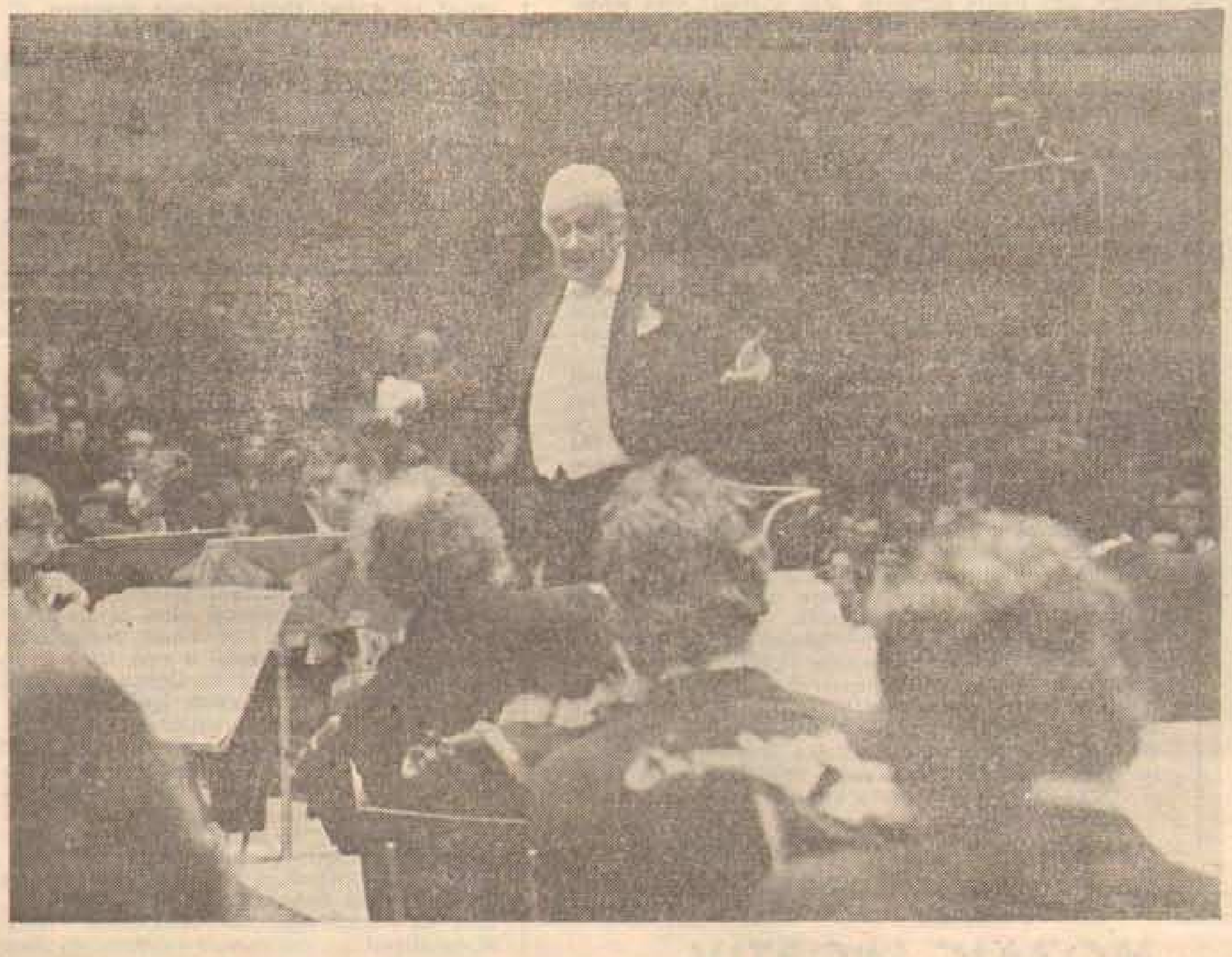
Și dacă ne dăm seama că **Omul nou** — timoratul, lipsitul de orizont, violentul, gregarul, e totuși o realitate, că există forțe obscure care-l manevrează în folosul imobilismului politic, al distrugerii mugurilor de libertate și de echitate, ce facem noi, scriitorii, artiștii, pentru a anihila contraofensiva celor ce se încăpățînează să păstreze în cugete și în structurile economico-sociale aberația leninistă ?

Din păcate, mult prea puțin. La Conferința scriitorilor, Mircea Dinescu a spus că obștea scriitoricească este acum atît de puternică, încît, unită, ar putea răsturna orice guvernare dictatorială. Frumoase, dar utopice cuvinte. După cum, în „epoca de aur", scriitorii disidenți — nume cunoscute — se puteau număra pe degete, și acum, cînd ceața fricii și a dezinformării persistă în multe minți, marile nume ale literaturii noastre (cu cîteva excepții) stau de-o parte și așteaptă. Ce ? Limpezirea vinului ? Evident, coborîrea în arena publicisticii e riscantă. E mai bună expectația, prudența. Nu ne vom referi aici la unii confrați ca Al. Piru, Darie Novăceanu, Romulus Vulpescu care au ales partea cu trandafiri a baricadei. Nici la luptătorii pentru lumina viitoare ca Ana Blandiana, O. Paler, Al. Paleologu, G. Liiceanu, Stelian Tănase, Radu Enescu, Gabriela Adameșteanu, ci la acei confrați care, sub vălul unei aparente neutralități, lasă — cu, sau fără voia lor — ușa crăpată pentru veleitarii puterii. Nu pot uita „replica" anemică, vorbăria fără obiect, pe care un grup de intelectuali a dat-o mesei rotunde ce l-a reunit pe cîțiva protagoniști ai G.D.S. Profitîndu-se de absența din arenă a marilor personalități ale vieții noastre culturale, ni se strecoară tot felul de idei „neutraliste" (citește împăciuitoriste) cărora nu le lipsește, însă, bobul de venin. Astfel, sub pretextul unor impresii belgiene, Eugen Simion își dojenește prietenii din diasporă, care reproșează guvernului că „nu a dus revoluția pînă la capăt", cerîndu-le să aibă răbdare, că guvernul știe el ce face, că, de fapt, noi, cei ce trăim pe aceste meleaguri, vom decide calea...

Ce ne facem însă, dacă oamenii vor fi din nou prea ușor ademeniți, apoi drastic îndrumați, să aleagă o **neo-soluție** românească de construire a democrației ? Ce ne facem dacă, în timp ce scriitorii țărilor est-europene își îndrumă cititorii să privească spre apus, noi, dînd un conținut nou, superior, îndrumărilor unor servicii specializate, vom redescoperi că lumina vine exclusiv de la răsărit ?

RADU IFTIMOVICI

CUI FOLOSEȘTE DEFĂIMAREA LUI CELIBIDACHE?

SCRISOARE DESCHISĂ ADRESATĂ MEMBRILOR ORCHESTREI FILARMONICII „GEORGE ENESCU"

Mă adresez astfel pentru că — oricită amărăciune mi-ați fi turnat în suflet — continui să vă stimez pe Dvs., componenții primei orchestre a țării, acea orchestră prin care — copil de 13 ani — mi-am început educația muzicală, acea orchestră în fruntea căreia am urmărit nu numai pe marele Enescu, pe George Georgescu, Perlea, Silvestri, Alfred Alessandrescu, Rogalski, dar și pe Karajan și Stokowski, alături de care am văzut concertînd de la Kempff și Lipatti la Valentin Gheorghiu, de la Gieseking la Richter, Arrau și Menuhin, datorită căreia — în fine — am ieșit în fața publicului de zeci de ori, între altele cu cel mai mare succes pe care l-am întîlnit într-o viață ce începe a deveni prea lungă : prima audiție în concert a operei „Hamlet".

Mă adresez dvs. cu grija și dragostea unui părinte (sunt fără îndoială mai în vîrstă decît oricare membru al orchestrei actuale și niciunul din dvs. n-a trecut probabil prin cele ce am traversat eu în viață) pentru a vă spune că acționînd cum ați acționat în ziua de 18 aprilie ați făptuit una din cele mai grave erori : m-ați făcut vinovat de **delictul de opinie** și l-ați sancționat administrativ (scoaterea piesei mele din program pentru că aș fi exprimat cutare opinie, și rămîne să vă demonstrez că nici măcar n-am afirmat lucrurile de care mă învinuiți). Luna Aprilie nu-mi este favorabilă pe plan muzical. Anul trecut, în aceeași lună, a fost oprită din ordin „de sus" (probabil cabinetul doi, dacă nu cine știe ce cățel mai jos plasat) înregistrarea pornită la Radiodifuziune cu opera „Hamlet". Singura explicație pe care am putut să mi-o dau a fost aceea că prințul Charles al Angliei făcuse cu puțin timp înainte niște declarații ostile demolării satelor ; era deci pedepsit compatriotul său Shakespeare (nu vă mirați : am fost informat că atunci cînd d-na Mitterand a îndrăznit s-o invite pe d-na Doina Cornea la festivitățile bi-centenarului revoluției franceze, a fost dat radiodifuziunii ordinul de a se scoate pentru un timp muzica franceză de pe post !).

Anul acesta dvs. ați oprit executarea simfoniei mele a 8-a, prin crearea unor condiții în care lucrul devenise imposibil, acțiune care constituie o premieră absolută în viața muzicală românească, așa cum fusese și ieșirea dvs. din scenă cu o săptămînă înainte, **pentru că** televiziunea întîrzia să dea liber emisiunii, iar membrii orchestrei își pierduseră răbdarea : motivul — sau pretextul — eliminării simfoniei mele din program a fost un articol publicat de mine cu o lună în urmă în „Opinia studențească" din Iași. Cineva a dat citire articolului în timpul rezervat repetiției, ați creat **iluzia** că-l atacam pe directorul dvs. de onoare, un fost secretar al organizației dvs. de bază m-a apostrofat : „Așa l-ați alungat din țară și altădată !" (eu ? ? ? ?). Evident, nu-mi rămînea decît să mă retrag, căci nimeni n-a socotit util să discute eventualele nelămuriri. Punerea în scenă era clară, intenția de a încurca lucrurile vădită. Și nu era vorba de vreun principiu, ci de un atac la persoană. Părerea mea este că ați fost manipulați grosolan, că acei care — din umbră — v-au împins la necugetata acțiune au vrut neapărat să ponegrească un om care n-a înălțat nici o laudă trecutului regim, care n-a scris în presă **11** ani la rînd **pentru că** îi fusese modificat (politizat) un articol în 1979, care n-a ieșit din țară 15 ani la rînd (1974—1989) **pentru** că refuzase să devină informator ; și au mai vrut ceva : au vrut neapărat să lovească în creația autohtonă și în Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor, țintind în cel care fusese recent **ales** în fruntea acestei instituții.

Nu știu cum se împacă fiecare din dvs. cu conștiința sa, atunci cînd rămîne singur cu gîndurile sale, nu atunci cînd se iau hotărîri „colective" (de fapt impuse cu abilitate de un grup sau altul). Răul făptuit nu lasă în pace pe cel care l-a făptuit ; iar dvs. ați făptuit răul, lovind — prin persoana mea — în cultura muzicală românească, în acea cultură pe care sunteți primii chemați s-o susțineți și s-o apărați. Voi reproduce mai jos textul articolului incriminat, al cărui titlu este „Ceaușescu la concert" ; subtitlul nu-mi aparține, el a fost pus de redacție, care a dorit probabil să-și afirme prezența pe această cale, neavînd nimica de îmbunătățit la textul propriu zis, pe care îl reproduc mai jos :

„Săptămînile trecute ne-au adus bucuria imensă a vizitei filarmonicii din München și a celebrului dirijor, Sergiu Celibidache, care revenea astfel în țara sa de origine după 11 lungi ani de absență. Bucureștii constituiau ultima etapă a unui turneu destul de obositor, iar pe figura atît de caracteristică a șefului de orchestră se putea citi această oboseală, dominată totuși de încîntarea vizibilă de a concerta iarăși în îndrăgitul nostru Ateneu Român.

Nu aș vrea să fac o cronică muzicală : voi spune doar pe scurt că în timp ce Brahms (Simfonia I) m-a lăsat mai curînd rece, gîndurile mele despre autorul cu pricina fiind radical altele decît ale marelui artist care-l crea în seara respectivă (Miercuri) în timp ce Strauss (Don Juan) mi-a plăcut mult, fără însă a mă tulbura foarte în adîncuri — autorul este un orchestrator atît de fabulos încît pe undeva muzica sa sună aproape de la sine, cu condiția să se cînte just și la nuanța cerută toate notele, în schimb Bruckner (Simfonia a 7-a), m-a răscolit pînă în fibra cea mai intimă a ființei mele. Era atîta fervoare și totodată atîta măreție autentică, atîta splendoare fonică, dar și atîta intensitate de trăire, încît la contactul cu minunea care prindea ființă în orizontul meu auditiv și vizual, și cu toate că știam practic pe dinafară partitura, am simțit într-adevăr contactul misterios cu Ființa, acea stare de exaltare lucidă pe care probabil o resimt misticii în clipele lor de iluminare. Bruckner este printre puținii autori care pot înfăptui asemenea minuni.

După o mare emoție artistică ai dori cîteodată să urmeze liniștea cea mai totală, dar vai ! ascultătorii simt și nevoia explicabilă a defulării prin aplauze. Revenim pe pămînt, artiștii ei înșiși măsoară succesul lor după durata și intensitatea unor atare manifestări. Pînă aici totul se înscrie în perimetrul firescului. Acolo însă unde se produce ruptura, momentul în care din minunea bruckneriană m-am trezit direct la scenele cele mai penibile pe care toată țara le-a putut vedea la al 14-lea congres (ca și la al 13-lea, al 12-lea etc., etc.) a fost acela al coagulării aplauzelor în degradanta bătaie ritmică din palme, un fel de scandare colectivă și primitivă. În seara de joi, 15 februarie, am urmărit concertul la televizor (biletul îl aveam pentru sîmbătă), am observat mirarea și neplăcerea clară a oaspeților, am văzut înregimentarea unui public — totuși ales dintre oamenii cei mai culți din țara asta — într-o unitate de șoc gata-gata să izbucnească în sloganuri de tipul „Celi, Celi re-ales — la al muzicii congres". Am simțit că-mi crapă obrazul de rușine față de acei europeni civilizați care ne încîntaseră sufletul, am simțit umbra lui Ceaușescu planînd peste întreaga adunare și prin intermediul televiziunii — peste întreaga țară. Oare nu ne mai putem exprima decît în mugete de turmă ? Oare nici frumosul artistic desfășurat cu atîta har nu mai reușește să configureze în noi individualitatea, figura noastră neconfundabilă, aceea cu care ne vom înfățișa în fața lui Dumnezeu cîndva ? Nu mai putem fi niciodată singuri cu sufletele noastre ? Nu mai putem stabili legătura cu semenii decît prin urlete colective ? Ne vom prezenta la judecata din urmă în rînduri compacte, cu pancarte și sloganuri scandate, eventual cu rîngi pentru spargerea ușilor paradisului ? Ce cumplită moștenire au lăsat cinci decenii de dictaturi succesive în bietele noastre ființe martirizate și cît de greu vor dispărea stigmatele cumplitei infamii din sufletele noastre !...

P.S. Independent de cele de mai sus, nu pot decît să regret infinit aprecierile marelui muzician Sergiu Celibidache despre George Enescu și despre muzica românească, emise într-o evidentă necunoaștere a problemei discutate. Ele au putut produce impresie doar în mințile unor oameni la fel de sumar informați, sau în ale celor care dintr-un motiv sau altul n-au fost în stare vreodată să conceapă vreo judecată personală și adecvată asupra muzicii românești. Infinit regretabil...".

P. B.

Este nevoie să vă **explic** cele de mai sus ? Este nevoie să subliniez că cele ce spun cu privire la a 7-a simfonie a lui Bruckner (piesa principală a turneului) reprezintă cea mai completă închinare în fața geniului interpretativ al dirijorului ? Este oare necesar să vă arăt că obiectul principal al articolului a fost dezaprobarea și înfierarea aplauzelor colective pe care publicul românesc le-a învățat la școala ceaușismului ? Doriți neapărat să aflați că presa vest-germană a relatat că primirea rezervată de români orchestrei din München și conducătorului ei s-a deosebit prea puțin de festivismul partinic din trecut ? Este oare nevoie să vă spun dvs., membrilor filarmonicii care poartă numele lui George Enescu, că cineva care minimalizează creația și imensa personalitate a acestui muzician se înșeală, oricîte merite ar avea în alte privințe ? Sau, dacă aflăm acuma din surse autorizate că Enescu nu are importanța pe care o credeam, n-ar fi mai bine să decideți schimbarea titulaturii orchestrei ? Vă plac poate aplauzele colectivizate, învățate la ocaziile festive ale trecutului regim ? Ați uitat atît de repede congresele de tristă faimă ? Și finalmente : ce deosebire este între acțiunea dvs. din acest Aprilie (în ce mă privește) și cea a dictaturii, din Aprilie 1989 ?

Ați greșit profund, dar nu vă pot condamna. Și nu vă pot condamna deoarece majoritatea v-ați născut sub dictatură, v-ați format sub dictatură, ați fost ștampilați de dictatură. Toți am fost. Dar prima reacție sănătoasă de eliberare din această cumplită condiționare **nu** este aceea a hotărîrilor intempestive, a pseudo-democratizării, a instaurării bunului-plac. Ci cu adevărat vom fi început redresarea spirituală numai atunci cînd ne vom arăta dispuși să examinăm ravagiile pe care le-au cauzat ființei noastre interioare împilarea, frica, foamea, frigul, întunericul, teroarea, într-un cuvînt : bestialitatea diriguitoare. Nu sunt puține aceste ravagii și subliniez : în noi toți. Hai să le detectăm împreună și să încercăm remediile posibile.

Întrucît privește cele întîmplate la 18 aprilie, este vorba de lucruri pe care nici moral și nici legal nu ați fi avut dreptul să le faceți, chiar dacă aș fi spus cele ce-mi reproșați gratuit. A sancționa cu măsuri administrative (pe cînd închisoarea și tortura ?) simple păreri este fără îndoială cel mai sigur semn al dictaturii, al totalitarismului. În ce mă privește direct, am decis că Simfonia a 8-a se va auzi — eventual — după moartea mea. Cu explicația necesară în programul de sală. Afară dacă **orchestra** filarmonicii (încă) „George Enescu" va decide singură cîndva că este cazul să ceară reprogramarea lucrării.

Al dvs. cu mîhnire în inimă, dar și cu îngrijorată afecțiune părintească,
PASCAL BENTOIU

TIMPUL CAPITALEI

SĂPTĂMÎNAL DE ATITUDINE ANTITOTALITARĂ

Director fondator
TEODOR NOR

ANUL 1 ■ Nr. 5
25–31 mai 1990
8 pagini – 2 lei

Nu există altă cale spre solidaritatea umană decît căutarea și respectul demnității individuale.

P. LECOMPTE DE NEUILLY

Soarta noastră, se spunea, cu mai multe sau cu mai puține argumente, a fost hotărîtă la Yalta. Sau, mai recent, în Malta. Iar dacă ne ducem cu gîndul cu vreo cîțiva ani înainte de Yalta, găsim justificarea că soarta ne-a fost hotărîtă la Moscova, la 23 August (zi de glorii), numai că nu 1944, ci 1939, prin semnarea Pactului criminalo-imperialist dintre cele două mari puteri expansioniste vinovate de declanșarea celui de-al II-lea război mondial în Europa. E vorba de U.R.S.S. și Germania Nazistă.

IALTA, MALTA, SAU ALTA?

Și tot așa, dacă ne-am duce mereu cu gîndul la interesele marilor rechini din jur, o să conchidem că niciodată n-am dispus de noi înșine, că tot ne-au vîndut unii altora : turcii — rușilor ; rușii — Imperiului habsburgic ; habsburgii — cînd turcilor, cînd rușilor etc. Numai că, pe la lecțiile de istorie autentică, foarte puține, pe care le-a apucat generația mea, școlită integral în epoca socialismului, am mai auzit că unii, de-i chema Mircea, sau Ștefan, sau Constantin, au manevrat cu dibăcie corăbioara românească pe valurile istoriei, nelăsînd-o strivită de impunătoarele galere ruse, turcești sau habsburgice.

Zilele trecute am auzit că americanii ne-au vîndut din nou rușilor, la Malta, dar la un preț mai piperat decît la Yalta.

Fără îndoială că marii rechini cuprind în discuțiile și planurile lor, anumite clauze sau refe-

ALEC SIMIONESCU

(continuare în pag. 7)

Desen de TEODOR NOR

DIN SUMAR

Reflecții peste timp

LIBERTATE ȘI LIBERTĂȚI

Membrii oricărei comunități sociale moderne trebuie să se supună unui minim de obligațiuni — reprezentînd standardul de civilizație al orei respective și condițiunea imperativă a progresului — corespunzătoare unei serii întregi de concesiuni reciproce între acești membri.

Aceasta este legea implacabilă a relațiunii sociale, ce nu poate fi infirmată.

Orice încercare de individualism anarhic, dezordonat, este întîmplătoare, accidentală și — privită în lumina istoriei (instrumentul consacrat pentru prețuirea valorii politico-sociale) — ridicol.

Acel mănunchi de reguli de ordin moral și juridic „realizat" în evoluția socială a grupului respectiv (stat, confederație), reguli care pot fi scrise și obligatorii, dar pot fi și nescrise, totuși obligatorii pentru conștiință, sau, cîteodată, contrare celor scrise și oficial obligatorii — constituie „idealul" de conformare al membrilor societății.

Pentru realizarea deplină a evoluției normale a societății respective, pentru ca membrii ei, ca expresie colectivă, reprezentativă, să poată fi ținuți răspunzători față de opinia retrospectivă a altor colectivități omogene, contemporane sau viitoare, este absolut necesară (precum aerul pentru plămîni) „libertatea etică".

Libertatea este socotită pentru realizarea ordinii etice ca o lege absolută : cauzalitatea etică prin „libertate" funcționează în același mod ca și „cauzalitatea naturală" (Djuvara).

Societatea a fost înzestrată, din chiar nebuloasele sale începuturi, cu acest principiu reactiv de ordin spiritual : libertatea.

Dr. HARALAMBIE ATHANASIU
cpt. magistrat

(continuare în pag. 7)

Cronică cinematografică postelectorală

BIZONII, COPIII ȘI PAZNICII

Fiul meu, care nu dă pe mine nici două parale (deci, mă iubește), mă alintă adesea cu **Bizonule.** Evident, bizonul e un soi de bou. Dar fiu-meu o spune cu atîta convingere, năduf și disperare, încît n-am nici o îndoială că are dreptate.

Respectivul „titlu de noblețe" îl datorez filmului american **Binecuvîntați animalele și copiii.** Vi-l amintesc : niște băieți între 12 și 15 ani, mai mămoși și timizi, sînt încredințați unei tabere de vacanță, unde un instructor dur, o brută pedagogică, se străduie să-i transforme în bărbați. Una din lecțiile de virilitate agresivă constă din a-i face să asiste la o vînătoare de bizoni. E, de fapt, un asasinat, deoarece bizonii sînt împușcați într-un țarc, de către orice nătărău care plătește. La văzul acestui oribil carnaj, copiii se hotărîse să revină în cursul nopții, să deschidă porțile țarcului. Fac eforturi disperate de a împinge inerta turmă de rumegătoare spre libertate, spre vastele păduri ce se văd la cîțiva pași. Boi ca toți boii, puțini la simțire, deși de soartă atunci ajutați, bizonii ratează șansa libertății, oprindu-se la liziera pădurii, mulțumiți să pască cele cîteva smocuri de iarbă din preajmă. Treziți de zgomot și de forfotă, paznicii trag și-l împușcă pe cel mai sublim dintre adolescenții eliberatori.

Nu-mi închipui că există o imagine-simbol mai tragică decît cea din final, în care mîndrii, inteligenții, minunații eroi ai filmului, bizonii, se întorc agale, la pas bovin, în țarcul drag, pavat cu baligă, unde mîine îi așteaptă glonțul. Dar ei nu știu, nu înțeleg ce e aia **mîine.** El respiră doar clipa de **azi** și, pentru că n-au galopat niciodată într-o preerie adevărată, își închipuie că spațiul lor vital e sortit să fie, pe veci, țarcul.

Tîlcul acestei drame, imposibil de șters din memorie, l-a făcut pe fiu-meu să-mi lege de coadă epitetul bizon, ori de cîte ori își amintește că, în ciuda sărăciei, oprimării și nedreptății, refuzasem exilul deși mi se făcuseră oferte avantajoase de lucru și de viață (pe linie de cercetare biomedicală) Eu însumi m-am acuzat de bizonism ori de cîte ori cenzura fascist-comunistă mi-a ucis un text ori mi-a scos de pe scenă o piesă.

După revoluție, după moartea acelor copii sublimi care au visat să ne scoată din țarcul prostiei, lenei și obtuzității, tîlcul filmului se întregește. Minți luminate ne îndeamnă să ne ridicăm din nămolul bălegos al oborului cu vite rumegînd iluzii deșarte și să ieșim pe porțile pe care copiii împușcați ni le-au deschis. Și mai ales, în drumul nostru spre preeriile libertății și demnității, să nu ne oprim la cele cîteva smocuri de iarbă pe care forfota paznicilor, de ieri și de azi, le-au lăsat nestrivite de cizme.

Deocamdată, noi, cei cîțiva bizoni intelectuali, imuni la mîna de iarbă cu care au încercat mereu să ne cumpere, văzînd „exprimată" mărețața voință națională, trebuie să alegem una din două căi posibile : fie să continuăm a alerga spre pădurile libertății de spirit, cu riscul de a fi doborîți de glonțul paznicilor, fie să ne reîntoarcem, cuminți, în țarcul mărețelor învățături ale socialismului științific. Alegînd, din prudență și lașitate, cea de-a doua cale, nepieritorii noștri paznici ne vor putea asigura : ● Tedeumuri și colive televizate în cinstea blînzilor copii, împușcați pentru noi ; ● Garanția că, reluîndu-ne locul în țarcul ideologic, nu vom fi striviți în copite, la îndemnul lor, de turma semenilor noștri ; ● Participare în calitate de „aplaudiști" și adulatori la praznicul internațional **Yalta — Malta,** unde, după ce se va tăia biblicul vițel gras, în cinstea revenirii fiilor rătăcitori, vom putea asista la semnarea procesului verbal de predare-primire a jimblei românești, furată, începînd cu 1964, de pe masa comună a **lagărului** socialist, de tîlharii Ghiță și Nicolae, care și-au închipuit că pot păcăli alianța de nezdruncinat Stalin — Roosevelt și împărți miezul dulce odraslelor lor. Și-acum, o primă **sarcină,** tovași'...

Căutați-l pe răspopitul Ion Creangă și cocoțați-l pe bîrnele groase ale ferecăturii țarcului. Nimeni — nici noi bizonii, nici paznicii noștri — nu se vor supăra dacă-l vom obliga pe humuleștean să spargă minunata, rîvnita liniște și pace post-electorală cu strigătul : **pașol na turbinca,** iubiți concetățeni !

RADU IFTIMOVICI

CUI FOLOSEŞTE DEFĂIMAREA LUI CELIBIDACHE?

Domnule director

Regret că publicaţia ce o conduceţi şi pe care o preţuiesc pentru atitudinea intransigentă adoptată, ca şi pentru simţul civic real şi amplu dovedit, se constituie — în ceea ce mă priveşte — în gazdă a unor degradante materiale, izvorite din surexcitare, orbire şi fanatism, complet în dezacord — de altfel — cu restul articolelor ce-şi găsesc loc în revista dvs. Intr-unul din ele, în treacăt fie spus, era omagiată şi memoria părintelui meu, mort în închisorile comuniste (cu toate că numele său a fost deformat, la culegere, în Nentoiu...).

Penibila scrisoare deschisă a d-lui Ş. Nichifor, omul care a reuşit performanţa de a trece în creaţia sa, direct de la „Ceauşescu reales" (nimeni nu-l obliga să pună pe hirtie asemenea orori) la „Requiem" pentru victimele revoluţiei din decembrie, reprezintă încă una din răsucirile groteşti cu care acest personaj ne-a obişnuit pe noi toţi, cei din breasla făcătorilor de muzică... Insă, iertaţi-mă că îndrăznesc s-o spun, o revistă de ţinuta celei pe care o conduceţi ar avea datoria morală să-şi selecteze colaboratorii mai atent.

V-aş fi recunoscător dacă aţi avea bunăvoinţa să publicaţi prezenta scrisoare, cu care — personal — înţeleg să mă retrag complet din necivilizata agitaţie iscată de interpretarea eronată şi tendenţioasă a unui text publicat de mine şi care nu conţinea niciunul din subînţelesurile care atît de generos i s-au aribuit.

21 mai 1990.

Cu stimă,

PASCAL BENTOIU

Regretăm şi cerem scuze maestrului Pascal Bentoiu pentru deformarea numelui av. Aurelian Bentoiu, nume menţionat în numărul 1 al gazetei noastre, în p. 6, în cadrul materialului „Inchisoarea Galaţi" (rubrica „Remember").

Cit priveşte recomandarea maestrului Pascal Bentoiu de a ne selecţiona mai atent colaboratorii, sintem de acord că o asemenea cerinţă se impune. Redacţia noastră e, însă, în curs de organizare şi nu dispune de un redactor specializat în materie de muzică. Dar, dacă am avea un asemenea coleg, cum i-am putea oare verifica imparţialitatea ? Credem că singura soluţie ce ne rămine e să dăm cuvintul părţilor. Noi nu ne putem permite să ignorăm opinia nimănui, nici măcar a unui singur cititor, cu atît mai mult a unui grup, căci discuţia a început de la scrisoarea membrilor Filarmonicii. Aceasta e, după părerea noastră, în deplină concordanţă cu libertatea presei. Iar adevărul trebuie să iasă, pînă la urmă, la iveală, căci dorinţa şi strădaniile noastre în acest sens sînt îndreptate, fiind convinşi că o presă care nu luptă pentru adevăr, abdică de la principala sa menire.

Totodată, ne cerem scuze, apriorie, faţă de oricare alt cititor care ar mai putea constata regretabile greşeli de culegere sau corectură.

Redacţia

D'ale televiziunii şi nu numai

Membrilor **Clubului TV-22** le cerem, pe această cale, îngăduinţa de a ne face ecoul întrebării puse de ei, prin dl. Dumitrescu : **Unde sint teroriştii ?** Unde sint teroriştii de la Televiziune şi de peste tot ?

Fără a minimaliza meritele membrilor **Clubului TV-22**, le amintim că nu sint singurii revoluţionari. Revoluţia, **în Bucureşti**, s-a declanşat în 21 decembrie, în Piaţa Palatului şi în Piaţa Universităţii. ACOLO a fost greul, şi ACOLO, începînd din 21 decembrie, au fost victime. ACOLO — revoluţia continuă. De unde se vede că fiecare înţelege să ducă revoluţia pînă unde are interes.

E mai mult decît interesant cum se înmulţesc tot soiul de organizaţii (comiţii şi comitete, cum zicea nenea Iancu) care, într-un fel sau altul, încearcă să nege meritele celorlalte (de regulă constituite anterior).

Dragii noştri foşti revoluţionari, nu credeţi că ar fi mai normal să existe o singură organizaţie post-revoluţionară care să-i reunească pe toţi participanţii la revoluţie ? După cîte ştim, unii dintre revoluţionarii din 21—22 decembrie continuă revoluţia în Piaţa Universităţii.

Parafrazind un mare revoluţionar, **opriţi revoluţia, cobor unde-mi convine !**

Aspida

Cînd nu ai încotro strigă: Malta! şi ascultă

Vino din ieri
Pleacă din azi
Iar miine
Cînd ne vom zări
Adu-mi aminte !

Scurgerea vicleană a clipei peste cei cinstiţi, nedezlegat încă de jurămîntul Revoluţiei sale, capătă acum, după bilanţul oficial, prin zestrea de fapte abil deturnate de la scopul real, prin îmbirligăturile meşteşugite ale zvonurilor zvirlite în circulaţie, prin poteca ce ni se oferă deja clarvăzătoare, prin refuzul spaimei de a limpezi minţile, aspectul nemeritat al unei mascarade bine pusă la punct cu bună ştiinţă.

Zadarnic vom insista cu întrebările noastre, oricît de mult le-am dori sau merita, oricit de nevinovate ar fi sau cu schepsis.

Indiferent de poziţia lor, originală ori ba, indiferent de ambiguitatea răspunsurilor primite, conturile au fost încheiate cu mult înainte.

Scenariul se apropie de final.

Ici-colo, cite un zăpăcit se milogeşte în faţa Teatrului Uman răvăşind liniştea : N-aveţi un bilet în plus ?

Cum însă nu toţi îi vom ghici mesajul sofisticat — aceasta fiind o cu totul altă mîncare de peşte şi, deocamdată, neinteresîndu-ne aspectul particular al celor siliţi să protesteze, ci virtutea lor de vegetarieni sadea, nici măcar eventualele compensaţii acordate de „ochii lumii" atunci cînd acolo unde se va desigila şi publica „Manuscrisul secret de la Malta" — e mai bine să nu demolăm nimic altceva decît propria statuie a răbdării.

Mulţi vor muri cu gura căscată căci, pînă atunci, Calendele Greceşti îşi vor aniversa uitarea, iar faldurile cortinei se vor săruta Ireversibil despărţind, o tempora !, actorii de plătitori, plasatori, garderobieri, bufetieri ş.a.m.d.

Ne vom îmbuiba cu aplauze, cu fluierături, cu celelalte ingrediente de comportament, mai mult sau mai puţin plăcute în asemenea ocazii, dar Perplexitatea va fi şi va dăinui pe mai departe ca un Tot vărsat din culise oculte.

In această oribilă farsă, cînd zarurile au fost tălmăcite iar cei creditaţi — de o onorabilitate vehiculată şi acceptată în limitele bunului nostru simţ — se vor Trezi la fel ca un Nimeni dăruindu-şi Iluzii, doar Iluzii, o singură armă — Adevărul — va opri sau regia Jocul stricat. Răsturnînd actele piesei pe propria lui răspundere, fiecare va descoperi sabia legendarului Damocles atirnînd deopotrivă peste capetele tuturora.

Inceputul ne va demasca pe toţi ca fiind doar figuranţi şi... Atit !

Ce e de făcut, cine, cum, de ce, pentru ce, unde şi cînd s-au autocerifat în Salvatori. *Alţii, rămine unica noastră Şansă pentru a demonstra că nu vrem să ne predăm nici unuia dintre Noii Botezători ai Lumii.*

Am fost, sintem şi vom rămine Intiia Coloană a Naivilor din micul dicţionar enciclopedic al Limbii Române şi, chiar dacă vom putrezi astfel, nu ne vom farda Soarta.

Există un Dumnezeu în toate numai dacă Noi îl lăsăm.

Ştiu pentru ce fel de ocazii lansez această lozincă şi, Mie, mi se pare îndeajuns de corectă.

Petecul îndoliat al României Mele continuă să fie cusut cu aţă albă, mult prea dureros zigzagată, absurdă şi nedorită ca însăşi Viaţa Noastră blestemată să curgă, DOAR SĂ CURGĂ în ultimii 45 de ani.

Avem Dreptul de a crede ce Vrem cînd şacalii adulmecă Ţara sfidindu-ne agonia, făcîndu-se „că plouă", „că aşteaptă pirlitul de tramvai" sau, mai subtil, hotărăsc chiar „divorţul" fluturîndu-ne pe la nas documente fără-de valoare palpabilă în prezentul de Azi ;

Cine oare are „orbul găinilor" ? Mirositorii aceleiaşi cocote sau Noi ?

— Ribbentrop—Molotov

— Churchill—Roosevelt—Stalin

— Pătrăşcanu—Molotov

— Gorbaciov—Bush

Ultimii, încă vii, bine merşi, la adăpostul Crucii de Malta şi-au mînjit miinile cu singele nostru, arogîndu-şi în „fals" titluri de zei pămînteni.

Măria Sa, Atotputernicul Dumnezeu s-a străduit, prin acea furtună inimaginabilă, să-şi facă simţită Opoziţia, sugerind şi, totodată, sperînd ca cei doi să-şi amîne ori să-şi alunge Noua Poftă de Ordine.

Furtuna pogorită i-a umilit pentru Noi dar, n-a izbutit să-i abată de la Păcat şi astfel se născu Tîrgul Ruşinii căruia îi căzurăm iarăşi cu Tronc.

O Revoluţie Inşelată e gata să piară.

Restul e-o floare la butonieră cînd elita francmasonă şi invitaţii dau buzna să-şi ocupe locurile întîrziate la Licitaţie.

Strigoii toarnă vinul în cupe rînjind într-ascuns. Gemenii zei dau sfoară pentru viitoarea Vînătoare Regală, pe undeva, prin Egipt, prin Mozambic sau prin Insula Paştelui. Cinci miliarde şi jumătate de Oameni le tăinuie Visul, fără a şti că toate cărările au iz de Iad pentru cel ce-şi vinde Speranţa.

Ultima oară Adevărul a fost răstignit în Ţara Piraţilor.

Noi zîmbim, cum numai noi ştim, arătîndu-ne Fără Scutece între Sfînt şi Nesfînt.

Citeva flori peste graniţă.

Citeva clipe de fluturi.

Citeva suflete vitregite.

Un singur vis, ca un bob ciugulit din grădina Dorinţei.

FLORIN AMZOIU

— Salt înainte ! strigă căpitanul după ce focul se opri.

Dar ordinul nu mai fu executat. Spumegînd de furie, căpitanul începu să înjure sălbatic şi să amenințe. Zadarnic. Nu înţelegea că focul inamicului era nimicitor şi că la încă unul sau două salturi compania sa şi chiar el însuşi aveau să fie seceraţi.

***

Şi într-o zi inamicul reperă poziţia unei baterii în mers şi începură să tragă în ea. Ştefan sări de pe afetul unui tun şi o luă la fugă să se adăpostească. Sări într-un şanţ. La al doilea tir sări în aer tunul din faţă, ca o jucărie, la al treilea o bombă căzu lîngă un artilerist pe care îl împroşcă în aer bucăţele. Ca într-o vedenie Ştefan îi văzu capul şi picioarele zburînd în evantai deasupra craterului pe care îl făcuse bomba. Şi în clipa următoare ceva îl izbi cu violenţă. Se uită şi văzu o bucată de carne din acel artilerist încă vie, palpitînd de viaţa pe care o mai avea încă în ea, pe umărul său sting. Scoase un strigăt şi zvîcni din umăr s-o arunce jos, dar carnea nu căzu, şi zvîcni încă o dată şi încă o dată cuprins de oroare că această frîntură de om se lipise de cămaşa lui şi nu mai voia să cadă. Zvîcni iarăşi şi iarăşi şi în sfîrşit bucata de carne se dezlipi. Se ridică din şanţ. Bateria era distrusă, inamicul nu mai trăgea. Tunarii, loviţi în plin, jumătate din ei fuseseră omorîţi. (...) Ştefan rătăcea de colo pînă colo, căutînd pe cei care erau vii şi el nu ştia că umărul lui continua, aproape din secundă în secundă, să zvîcnească mereu, în timp ce chipul i se strîmba în direcţia umărului, odată cu zvîcnitura.

***

In toamnă Odessa căzu. Tancurile spărseseră apărarea, spărtură prin care divizia de infanterie a generalului Ruseţeanu, împreună cu altele, intrară şi cuceriră oraşul.

După nimicirea acelei baterii elanul lui Ştefan şi dorinţa lui de-a lua parte la lupte slăbi. Umărul continua să-i zvîcnească. Nu mai părăsi punctul de comandă al diviziei. Se informa de-acolo de victoriile de pe cîmpul de luptă şi îşi scria reportajele pe baza acestor relatări pe care i le făceau diverşi ofiţeri şi chiar generalul însuşi.

Ştefan se mira de înfăţişarea oraşului Odessa, clădit, la bază, din pietre uriaşe. Hoinări prin el cîteva săptămîni scriindu-şi liniştit, serile, reportajele. Noaptea circulaţia era interzisă.

***

In acele zile îşi termină ultimul reportaj şi se duse la sediul comandamentului militar să-şi ia la revedere de la generalul Ruseţeanu ; misiunea sa se încheiase, ultimele reportaje le avea în buzunar, nu le mai expediase prin poştă, avea să se întoarcă singur cu ele. Generalul îl primi ca de obicei binevoitor, cu o privire de simpatie protectoare pentru acest băiat care trecuse prin foc ca să-şi facă meseria şi scăpase...

— Pot să scriu şi despre dumneavoastră ? zise Ştefan.

— Dacă ţi se aprobă, scrie. Dar cu o condiţie : să nu faci din mine un erou. Eroi sînt numai cei care mor pe linia întîi. Noi n-avem voie să fim eroi, noi trebuie să conducem luptele şi să avem grijă ca luptătorului să-i vie mîncarea şi muniţia la timp.

— Vă opriţi aici, domnule general ?

— Da, pînă la noi ordine, bineînţeles. Acum trebuie să mă ocup de oraş, să nu moară lumea de foame... Să meargă apa, lumina, pieţele...

— Vă urez succes, domnule general.

***

...Apoi Ştefan îşi aminti că uitase să-i ceară generalului un document militar ca să poată circula pe c.f.r. şi după cîteva ore se întoarse la comandament. De departe însă văzu cordoane de jandarmi, care nu-i dădură voie să treacă.

— Dar ce este ? zise Ştefan, sînt aşteptat de domnul general Ruseţeanu...

Jandarmul îi răspunse scurt că accesul e interzis şi îi ordonă să circule. Dar Ştefan nu se lăsă şi căută un ofiţer. Se legitimă şi spuse ce vrea.

— Clădirea comandamentului militar, cu domnul general Ruseţeanu şi alţi ofiţeri a sărit în aer, acum două ore, zise ofiţerul de jandarmi palid. N-a scăpat nimeni viu.

(fragment din Delirul)

TIMPUL CAPITALEI

SĂPTĂMÎNAL DE ATITUDINE ANTITOTALITARĂ

Director fondator
TEODOR NOR

ANUL 1 ■ Nr. 6
1–7 iunie 1990
8 pagini – 2 lei

Adevărata putere nu constă în faptul de a dispune de soarta altora (...). Puterea celui cu adevărat puternic, astfel se manifestă : să știi să poți distruge pe cineva, să n-o faci, și acela să nu știe...
MARIN PREDA

devine din secta lumpen-intelectuală de activiști P.M.R. și U.T.M., apoi P.C.R. și U.T.C., trimiși, cu sarcină de partid, să devină studenți. Absolvenții mediocri — castrați de intelect — de școli și licee unde nu rămîneau niciodată repetenți (profesorii erau sancționați grav pentru delictul de a lăsa corigenți sau repetenți) nimereau, fie într-o școală profesională, fie direct în producție. De unde, prin merite propagandistice, pe criteriul „cel mai dintre cei mai"... ajungeau activiști, trimiși de partid sau utece la facultate și, oricum, la Ștefan Gheorghiu.

Astfel, specialistul, care cu greu reușea să se afirme într-o meserie (trecînd anevoie prin sita dosarelor de cadre) și care-l fusese cîndva coleg lichelei repetente, se trezea, într-o bună zi, că licheaua a ajuns director de institut, întreprindere, uzină etc. Sau, dacă nu prim-secretar, cel puțin instructor al c.c. al p.c.r. pentru probleme... Și, astfel, cel bun, cel capabil, meseriașul, inginerul, cercetătorul, cîndva medaliat al olimpiadelor de matematică sau fizică, sau al altor concursuri interne sau internaționale, se trezea primind indicații de la licheaua comunistă. Voiajată, îmbrăcată în costum de export, care-l făcea să asude, purtînd neapărat ochelari de telectual, cu ramă aurită, și geantă diplomat, plimbată de șoferul cu mașina neagră, geantă în care se afla, de fapt, sticla de whisky și cartușul de Kent. Aerul preocupat, grav și privirea cruntă, se datorau prostiei care-l durea. Prostie care, atunci cînd se simțea demascată, devenea agresivă și [illegible], trecînd la prăpăd : dări afară, sancțiuni mergînd pînă la „demascarea" în fața organelor justiției și chiar ale securității.

ȘARLA COMUNISTĂ

Tangența lichelei cu teoria marxistă și cunoașterea din auzite a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, creau în mintea ei o gogoașă de confuzii și stupori ce-i dădea stări de blegie tîmpă și hipnotică.

O armată de statisticieni și funcționari primeau indicația să fabrice grafice și procente menite a justifica proiecte aberante și inepții incalificabile, destinate să mențină tot sistemul și, în subsidiar, conducătorul mult-iubit.

Răzbunătoare și invidioasă pe omul capabil și muncitor — pe meseriașul cu prestigiu profesional, nemaivorbind de intelectual, licheaua comunistă se simțea în elementul său în mijlocul acelor mii de aplaudiști, de la primii secretari de județ pînă la ultimul activist comunal care, la congrese, întîlniri de lucru, plenare, consfătuiri, asistau somnolenți și odioși, imbecilizați și lași, cerșind cu obediență, măcar pentru o clipă, atenția perechii analfabete. În particular, sau în familie (și ea — familia — era profitoare), trăia după principiul : **cît partidul e în floare / nici în... suflet nu mă doare.** Socotindu-se și ea om, licheaua, amețită de rotații, obosită de sarcini, în măsura în care-i mai permitea programul „încărcat" se deda la suprema dizidență : chiolhanuri cu friptane în mujdei, vin „făcut rost", adică primit cadou a se citi furat, că doar totul era al nostru... Whisky-ul îl bea cu cinzeaca și Kent-ul îl fuma pe vine, ori în context cu ceilalți confrați telectuali, cu care se ura de moarte și turnătorie. În atari situații umbla în ciorapi și pijama, rîgîia de plăcere la bancurile cu Bulă, promitea, cu larghețe, avantaje rudelor și prietenilor, cîntînd romanțe și chiar lăcrimînd cu nostalgie după o lume mai... nici el nu știa cum. Alteori, devenea român verde ca găinațul giștii, trăncănind despre independență, morfolea trecutul istoric și încerca să te convingă de faptul că Bogdanii, Basarabii, Mușatinii, Brâncovenii și Goleștii au crezut, au sperat, au militat vizionar pentru viitorul luminos comunist, șoptindu-ți la ureche că : **n-o să mai țină mult așa, cu paranoicul și paranoica, știind el, și alții ca el, ce au de făcut, pentru a repune în drepturi comunismul, adevărat** — dacă nu... altceva (poate, neo-comunismul ? !), **dar, este, dom'le, oameni dăș-**

ȘTEFAN RADOF

(continuare în pag. 7)

DIN SUMAR

O copilărie fericită, două copilării liniștite !

1 Iunie. Oare cîte condeie rumenite la focul de aur al comunismului nu s-ar fi străduit, și în acest an, ca în fiecare dintre cei patruzeci, să slăvească, nu Copilul, ci tăticul și mama nației române ? Cu un limbaj care depășea pînă și imaginația și visele copilului, îi fixau locul fericit în raiul comunist. Oare cîți dintre poetașii sau scribii care se înghesuiau să laude Copilul (neapărat fericit), știau sau acceptau să știe, ce mănîncă, cu ce se îmbracă și în ce condiții învață acest Copil și cîtă imaginație (incredibil de bogată) îi trebuie pentru a se vede proiectat într-o lume poetică, pe care o „recita" la 1 Iunie. Nu erau totuși prea mulți cei angajați la fabrica afișelor pentru mitul Copilăriei Fericite ?

Cum oare să nu se creadă el însuși fericit ? În primul rînd, pentru că nu își vede părinții aproape o zi întreagă. Apoi, la

MAGDA ALEXANDRA TEODORESCU

(continuare în pag. 7)

DIN NOU DIPLOMAȚI-PAPAGALI?

Prin anii '50, locuiam în aceeași casă, la Cîmpulung Muscel, cu un personaj enigmatic : domnul Crăifăleanu. Semănînd nițel cu Amedeo Nazzari, locatarul trăia izolat, într-o cămăruță plină de cărți. Ieșea rar în oraș. Zăbovea, însă, prin grădină, purtînd discuții „filosoficești cu doftorul Vasile Iftimovici — tatăl meu, și el om de carte. Într-un tîrziu, tata mi-a spus să nu vorbesc nimănui de vecinul nostru, deoarece trebuie protejat : securitatea bucureșteană umblă să-l aresteze. Am înțeles că numele lui Crăifăleanu era de împrumut.

Intelectualul, filosoful, simțea, însă nevoia Agorei. Și iată-l pe domnul Crăifăleanu întîlnindu-se cu alți cîțiva cîmpulungeni-emigranți : Constantin Noica, avocatul Lambrino — fratele doamnei Zizi (prima soție a lui Carol al II-lea), criticul de artă Eugen Pohonțu ș.a. Cenaclul, fiindcă acolo se citeau scrieri de sertar, n-a scăpat atenției unui vecin turnător. Și, astfel, toți componenții lui au ajuns pe mîna zbirilor lui Drăghici. (AZI un bătrînel pașnic, stă disciplinat pe la cozi, plimbînd prin Piața Dorobanți un cățeluș). Ani grei de pușcărie și de canal i-au răsplătit pe cei care au îndrăznit să gîndească altfel decît Lenin și Ghiță Dej.

Prin 1968, m-am întîlnit, întîmplător, cu Crăifăleanu. Albise, părul i se rărise, suferințele pușcăriei la care se adăugase moartea soției, îl marcaseră. „Nu mă cheamă Crăifăleanu, **mi-a spus.** Numele meu adevărat e PALEOLOGU... Alexandru Paleologu." **„Ce faceți ?" „Trăiesc... Citesc... Scriu.** Nu mă las."

Am înțeles, atunci, că domnul Paleologu face parte din stirpea acelor bărbați, greu de frînt, care trăiesc și ard pentru o idee. I-am urmărit, apoi, evoluția de slujitor demn al condeiului, într-o lume unde „marile nume" (citește pseudovalorile literaturii realist-socialiste) erau, în mare măsură, jalnici trubaduri de curte, avizi de situații și peșcheș. Evident, scrierile sale erau și sînt statornic citite de acei intelectuali care caută piperul și sarea filosofiei în textul beletristic. Se povestește că strălucita ministerească a culturii socialiste, Suzana Gîdea, încrucișîndu-și pașii cu Al. Paleologu, s-ar fi oprit și l-ar fi întrebat : „Îmi păreți cunoscut. Cine sînteți ?" „Sînt Alexandru Paleologu." „V-am întrebat cum vă cheamă, nu ce profesie aveți !" ar fi replicat oficiala culturii românești.

Nu știu dacă această anecdotă, care a circulat, are sau nu vreo bază reală. Ce știu e că Alexan-

RADU IFTIMOVICI

(continuare în pag. 7)

Concurs

Concursul nostru din numărul 1 n-a avut ecou. Înțelegem că nimeni nu putea ține minte, zeci de ani, inepțiile lingușitoare ale tovarășului Silviu Brucan la adresa tartorului Stalin.

Revenim, deci, propunîndu-vă un concurs mai ușor. Fragmentele sînt scoase dintr-o lucrare apărută în deceniul opt (sublinierile aparțin redacției).

Vă propunem să aflați autorul, titlul lucrării și anul editării. Vă prevenim : veți avea o mare surpriză :

„Caracterul mondial al revoluției științifico-tehnică, **faptul că ea are loc și în capitalism, nu înseamnă cituși de puțin că** orînduirea capitalistă, **imperialismul și-ar fi schimbat natura, esența, conținutul,** că teza leninistă cu privire la imperialism ca stadiu ultim al capitalismului nu-și mai păstrează justețea. **Capitalismul a devenit o frînă în dezvoltarea impetuoasă, neîngrădită a societății, a științei".**

Numai revoluția socialistă, trecerea puterii politice în mîinile clasei muncitoare, ale maselor largi de oameni ai muncii, va rezolva problema fundamentală care stă în fața clasei muncitoare din țările capitaliste...

Orînduirea socialistă, cea mai înaintată formă de organizare socială, deschide perspective nelimitate revoluției științifice și tehnice, creșterii productivității muncii în scopul dezvoltării multilaterale a vieții materiale și spirituale a omului".

Desfășurarea în ritm trepidant a evenimentelor epocii contemporane... confirmă pe deplin justețea teoriei marxiste cu privire la inevitabilitatea dispariției orînduirii capitaliste și a victoriei socialismului. Acest proces subminează temeliile orînduirii capitaliste, agravează contradicțiile acesteia și grăbește maturizarea premiselor obiective și subiective în vederea înfăptuirii unor noi revoluții, care vor duce omenirea spre culmile progresului, spre civilizație comunistă".

Răspunsurile exacte — pe care le așteptăm pînă la 15 iunie — le vom publica în numărul nostru din 22 iunie a.c.

Ca la orice concurs, cîștigătorilor li se va acorda... un premiu (surpriză).

T. C.

CUI FOLOSEŞTE DEFĂIMAREA LUI CELIBIDACHE?

V-am citit, Domnule Preşedinte Pascal Bentoiu, răspunsul la scrisoarea deschisă prin care protestam, în legătură cu modul în care l-aţi denigrat pe genialul nostru muzician, prin eseul **„CEAUŞESCU LA CONCERT — CELIBIDACHE REALES LA AL MUZICII CONGRES"**. În răspunsul Dumneavoastră, nu aţi atins însă, fondul problemei, încercînd să deplasaţi discuţia asupra persoanei mele. Mă simt obligat, deci, să vă reamintesc şi alte elemente contradictorii din atitudinea Dumneavoastră.

● În articolul mai sus amintit (publicat de revista **Opinia studenţească** din Iaşi) mărturiseaţi următoarele — referitor la entuziasmul cu care maestrul Sergiu Celibidache a fost primit de publicul bucureştean : — „Am simţit că-mi crapă obrazul de ruşine faţă de acei **europeni civilizaţi care ne încîntaseră sufletul..."** Tot Dv., în plină epocă a „realismului socialist", scriaţi articolul „Exprimarea optimismului creator..." revista **Muzica** nr. 9/1963) : „Probabil, de asemenea, că o bună parte din producţia actuală, **purtînd amprenta decadenţei unor ţări din apusul Europei**, va suferi cu timpul o soartă asemănătoare". Ciudată schimbare de opinie, cu atît mai mult cu cît în răspunsul adresat Filarmonicii „George Enescu" v-aţi exprimat indignarea faţă de politizarea comunistă a muzicologiei româneşti.

● În anul 1976, cînd eraţi „persecutat" cu funcţia de **Secretar al Secţiei simfonice a Uniunii Compozitorilor**, printre altele aţi interzis (prin neacordarea „bunului de difuzare") interpretarea publică a mai multor creaţii componistice româneşti, printre care şi a cvartetului meu „Anamorphose", **lucrare distinsă însă, în anul 1977, cu Premiul I al Fundaţiei Europene de Cultură „Gaudeamus"** din Olanda.

● În anul 1989 am fost OBLIGAT PRIN GRAVE AMENINŢĂRI proferate de tov. Teodor Gheorghe, Preşedintele fostului Comitet de Cultură şi Educaţie Socialistă al Municipiului Bucureşti (à propos, am aflat că respectivul **terorist cultural** a fost recent răsplătit cu funcţia de **ataşat... cultural la Ambasada Română din Beijing...)** să scriu linia melodică a unui cîntecel de 2 minute pe text impus. Nu am fost singurul. Marea majoritate a membrilor Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor fiind obligată **prin intimidare** să răspundă „comenzilor sociale" impuse de C.C.E.S. şi de C.C.E.S.M.B., oficial — prin **Uniunea Compozitorilor**, instituţie în care la acea dată, aţi activat şi ca **membru al Comitetului de Conducere.** Aţi luat **atunci** atitudine împotriva acelor procedee dictatoriale ? Aţi protestat public ? Le-aţi împiedicat în vreun fel, în calitatea şi poziţia oficială pe care o aveaţi în conducerea Uniunii ? Astfel, şi prin aprobarea Dumneavoastră tacită, aceste metode teroriste au proliferat şi — ca răsplată — potentaţii regimului v-au scutit de efectuarea acelor „obligaţii sociale"... Cu atît mai mult cu cît, printre actualii Dumneavoastră colaboratori apropiaţi, mulţi au scris **în ultimii 45 de ani** lucrări omagiale dedicate nu numai „anilor lumină" şi „zborului spre comunism", dar şi marelui criminal Stalin — adică unui dictator străin ! ! ! Oricum, se pare că sînteţi mai înţelegător faţă de „idealurile" staliniştilor care produceau „opere realist-socialiste" la Pelişor, decît eraţi cîndva, faţă de marii noştri oameni de artă care erau puşi sub interdicţie sau obligaţi să emigreze, ca de pildă, George Enescu.

● Folosind aceleaşi metode tiranice, încercaţi să îmi interziceţi **Recviemul** compus în memoria Tinerilor Martiri ai Revoluţiei noastre Anticomuniste din decembrie 1989.

● Consideraţi că aţi fost singurul compozitor român care şi-a pierdut rude apropiate în anii stalinismului ? Aflaţi că şi unchiul meu, Prof. univ. ing. Octavian Balint, de la Politehnica clujeană, a murit nevinovat în 1962 în lagărul de la Periprava, fiind reabilitat în 1966.

● Şi totuşi, revenind la tema iniţială : **cui foloseşte defăimarea lui Celibidache ?** Nu cumva celor care ar dori o îndepărtare a culturii româneşti de cultura occidentală ?

Infinit regretabil, Domnule Preşedinte...

ŞERBAN NICHIFOR

Bucureşti, 25 mai 1990

NOTA REDACŢIEI

● **Orice om cu o gîndire normală îşi poate schimba opiniile ; ba chiar e normal să şi le schimbe.**

● **Nu subscriem la incriminarea nimănui, pentru ce a făcut acum trei decenii. Poate a fost obligat s-o facă. Poate că textul a fost „ajustat" în redacţie. Ca ziarişti (necomunişti) dar care am lucrat în redacţii care slujeau, cu zelul impus, comunismul, cunoaştem bine practica.**

● **Interzicerea unei opere de artă e reprobabilă, chiar dacă valoarea acesteia n-ar fi ulterior, certificată.**

● **Propunem, încetarea oricăror discuţii despre activitatea unor persoane, indiferent ce ar fi făcut aceste persoane, mai demult sau mai recent. Vom continua să găzduim opinii ale compozitorilor şi muzicienilor numai dacă acestea se vor referi la probleme de fond ale domeniului.**

Idei pentru lumea de mîine

ANTIBIOTICUL FURNICILOR

O echipă de biologi australieni a ajuns la concluzia că furnicile, spre deosebire de albine şi viespi nu au nici un rol în polenizare, datorită prezenţei metapleurinei, o substanţă secretată de glandele situate pe toracele furnicilor. Analiza acestei secreţii arată că este vorba de fapt de o lipidă cu proprietăţi de antibiotic. Dealtfel, în adăposturile furnicilor — entomologii ştiu acest lucru —, ouăle şi larvele sînt în mod misterios apărate de orice fel de mucegai, acesta din urmă apărînd, însă, atunci cînd larvele sînt izolate în laborator.

Dornic să ştie mai multe despre metapleurină, Andrew Beattie, cu sprijinul medicilor de la Westmead Hospital, a supus testului puterea antibiotică a acesteia care s-a dovedit un adversar al redutabilului „stafilococ auriu" (căruia antibioticele cunoscute îi vin cu greu de hac), precum şi al unei ciuperci nu mai puţin renumite — *Candida albicans*, cauzatoare a diferite tipuri de micoze cutanate, genitale şi chiar a unei forme de septicemie *(Sciences et Avenir)*

RETINĂ ARTIFICIALĂ

Prima retină artificială a fost fabricată de societatea japoneză „Toshiba Corporation". Ea este capabilă să convertească semnalele luminoase în semnale electrice, la fel ca celulele vizuale din retina biologică. Spre deosebire de aceasta din urmă, retina artificială nu permite diferenţierea culorilor.

Primele utilizări sînt prevăzute în domeniile opticii şi electronicii (mai ales în aparatele video). Utilizarea medicală pentru nevăzători va mai întîrzia probabil pînă la sfîrşitul secolului. *(Science et Vie)*

Vitriol

Coşmar cu revoluţie

„Sînt om de bine şi un intelectual. Vreau să mă afirm. De aici mi se trage ura lui Ceauşescu. Sînt gelos din cauză că un biet cizmar analfabet a compromis ideea pentru care am luptat o viaţă întreagă. Trebuie făcut ceva pentru a salva comunismul, tovarăşi! Trebuie, neapărat, să mă infiltrez încet-încet în clanul Ceauşescu, să-mi atrag „oamenii de bine". Soluţia este o lovitură de stat bine făcută. Greu şi riscant, tovarăşi! Ceauşescu a mirosit ceva. A şi afirmat că e posibil să fie trădători printre oamenii lui. Am mai încercat ceva acum cîţiva ani, dar nu a fost suficient. Lipsea ceva esenţial.

— Poporul!

— Avem nevoie de cît mai mulţi dizidenţi comunişti, tovarăşi! Altfel, o facem de oaie! FSN , înfiinţat acum şase luni, va ridica poporul la luptă, prin manifeste şi instigări. Vă este frică de trădare, tovarăşi?

— Categoric, nu! Ştim doar noi, cei care luptăm pentru salvarea ideologiei comuniste de sub calapodul cismarului. Adevăraţii comunişti or să se bucure. Cei care sînt anticomunişti, nu vor avea acces la informaţie!

— Cu poporul nu vom avea probleme, pentru că şi el doreşte să scape de Ceauşescu!

— Ceauşescu, cu antenele lui lungi, ar putea să ne demaşte!

— Nu vă fie frică, tovarăşi! Nu va avea timp! Pînă să se dezmeticească, va fi mort! La proces nu va vorbi nimic, deoarece îl vom anunţa că există mulţi „terorişti" care încearcă să-l salveze. Ceauşescu, deşi nu ştie cu ce se mănîncă „teroriştii" se va gîndi că, oricine ar fi ei, îl vor salva. Şi va tăcea. Şi FSN-ul va jubila!

— Poporul român doreşte o judecată „istorică" a lui Nicolae Ceauşescu!

— Imposibil, tovarăşi! Ne expunem prea mult! Cismarul ne-ar demasca pe toţi, şi... adio Front!

— Ideea cu teroriştii e fantastică: de teama teroriştilor Ceauşescu va fi judecat formal şi vom scăpa urgent de el.

— Avem băieţii aceia înalţi, musculoşi, antrenaţi. Le dăm trei rînduri de haine, trei legitimaţii, cîteva fiole de energizante, un pistol mitralieră din care nu vor trage un glonţ. Instalăm imitatoare de zgomot de artilerie prin locuinţe. După cîteva zile, îi vom elibera din lipsă de probe.

— Dar dacă tribunalul îşi va da seama că e manipulat?

— Na-ţi-o bună!

— Dar dacă va trăda grefierul?

— E-te-te!

...

— Vom avea o trupă de comando, care va trage în armată şi chiar în securitate, la nevoie!

— Dar dacă cineva descoperă adevărul?

— Cine? Cei patru criminali: Postelnicu, Dincă, Bobu, Mănescu?

— Îi băgăm în boxă. Chiar dacă ştiu ceva despre lovitura de stat, nu vor spune nimic. Din contră, vor felicita FSN-ul şi îi vor dori mult succes. Le vom arunca momeala că-ntr-o zi vor fi salvaţi.

— Procesele Ceauşeştilor şi ale celorlalţi nu le vom da direct la TVR, căci este periculos. Dacă se apucă vreunul să vorbească prostii? Vom împinge poporul în faţa gloanţelor, iar noi vom sta în spate, din modestie.

— Şi dacă vor muri?

— Nu-i nimic: Revoluţia nu se poate face fără vărsare de sînge!...

— Dar dacă revoluţionarii vor pune mîna pe putere?

— Imposibil! Îi dăm afară din clădire. La nevoie, chemăm minerii cu tîrnăcoape şi ne descotorosim de ei!

— Nu vom trăda, tovarăşi! Toţi pentru unul / Unul pentru toţi / Încearcă să-i desparţi / de poţi !

— Nu! Vom lichida clanul Ceauşescu şi basta.

— Mulţimea ne va aplauda, ne va diviniza. Vor dori să ne binecuvînteze prin simpla lor atingere de noi, sau ne vor şterge maşinile cu propriile lor batiste; totul e să menţinem intacte structurile şi să rămînem uniţi în FSN.

— Îi îmbrobodim cu nişte reforme economice minore, iar ei ne vor vota, fără să gîndească prea mult. Se vor repezi ca lăcustele, pentru că ei, dacă nu au fost activişti, securişti, sau miliţieni, nu au văzut de ani de zile măsline, portocale, mandarine, banane...

— „Repetabila povară", rosti Petre, dar ce să-i faci? Cine poată să spună că Stalin nu a fost un geniu? A fost geniul părinţilor mei!

— Dar dacă justiţia îşi va băga coada?

— Îi vom face să înţeleagă că aici sînt implicate agenturile străine, iar dezlegarea misterelor ar pune în pericol independenţa ţării. Cu asta, le-am băgat pumnul în gură!

— Aţi văzut, tovarăşi, că este posibilă o democraţie într-un regim totalitar, cu un despot înţelept, care s-a gîndit la toate soluţiile?

— Ura... Ura...

— Huo Timişoara, huo... huo...

— „Noi muncim, nu gîndim!"

— Aceştia sînt oamenii de care avem nevoie, tovarăşi... Bravo!

— Pînă se vor dezmetici trece 20 mai...

— Ha, ha, ha... I'm very happy!".

...Mă trezesc şi-mi dau seama că am visat.

I-a sunat ceasul — spune cineva.

De aceea m-am trezit!

RODICA POSTOLACHE

AM VIZITAT

Am vizitat castelul tău regină
Era din bambus şi din porţelan
Părea o izbucnire de lumină
Un ne-ntrecut palat veneţian.

Am vizitat castelul tău regină,
Şi-am stat cu ochii pironiţi în van
Privind cristale, cuburi şi sulfină
Eram un doge trist veneţian.

Am vizitat castelul tău regină,
Iar elefanţii-n alb şir indian,
Mă suspectau şi n-aveam nici o vină
Venind ca negustor veneţian.

Am vizitat castelul tău regină
Şi-aş vrea să-l văd în fiecare an...
Şi-aş sta în el un an de ani lumină
Ca-ntr-o gondolă tip veneţian.

Am vizitat castelul tău regină,
Plutea în el parfumu-ţi diafan
Iar tu păreai o rază de lumină
În toga de brocard veneţian.

Şi-am stat şi ne-am privit doar o clipită
Cînd mi-ai întins tu mîna-ţi de mărgean
Trecuse timpul — ora de primire
Plecam spre tristul port veneţian,

Rămase-n urmă raza de lumină
Şi elefanţii-n alb şir indian
Rămase trist castelul tău regină
Şi ochi-ţi trişti. Tablou veneţian !

TEODOR NOR

STIMAŢI CITITORI

Timpul Capitalei se vrea o gazetă, în primul rînd, a dumneavoastră.

Interesul şi respectul pentru opinia Dvs., ne determină să publicăm orice scrisoare sau sesizare, cu singura condiţie ca aceasta să fie semnată citeţ, cu adresa exactă şi, eventual, număr de telefon.

De asemenea, primim spre publicare, articole sau orice alte materiale publicistice (dactilografiate în 2 exemplare), singura condiţie fiind calitatea acestora.

Adresa noastră este : **Bd. Republicii nr. 55, sector 2, Bucureşti.**

Music septembrie 1963
Nr. 9

În continuarea unei discuții

PASCAL BENTOIU

Exprimarea optimismului creator — trăsătură esențială a muzicii noastre

Împreună cu celelalte arte, muzica este chemată să reflecte — cu mijloacele ei specifice, desigur — elanul constructiv al poporului nostru, să exprime încrederea în viață și în posibilitățile oamenilor de a face ca această viață să devină din ce în ce mai fericită, mai îmbelșugată. În legătură cu cele de mai sus apare tot mai des în critica muzicală termenul de optimism. Aș dori, în cele ce urmează, să încerc o analiză a noțiunii de optimism și mai ales a semnificației pe care această noțiune o poate dobîndi într-o artă atît de greu de explicat prin cuvinte, cum este muzica.

„Optimism" în sensul comun (și nu în cel filosofic, așa cum apare bunăoară în legătură cu concepția — idealistă — a lui Leibniz) înseamnă (acceptînd definiția Dicționarului limbii romîne moderne) încrederea în viață și în oameni. Noțional el se opune pesimismului, care deci va însemna neîncredere în viață și în oameni, descurajare, sentimentul că viața nu merită să fie trăită.

Privind lucrurile în mare, se poate afirma că societatea produce bunuri care în general îi sînt de folos, îi ajută în dezvoltarea și procesul ei. Dacă la un moment dat se produc obiecte care nu ajută acestor scopuri, mai curînd sau mai tîrziu oamenii își dau seama de inutilitatea obiectelor respective și producția lor încetează. În artă, aceste constatări (elementare pe plan economic) s-ar traduce, după părerea mea, cam în felul următor: societatea primește și păstrează în patrimoniul ei acele opere artistice care o ajută în mersul ei înainte, acele opere care o ajută să cunoască mai profund viața și problemele ei, natura, oamenii, acele opere care pot să-i insufle încredere în viitor, încredere în oameni, încredere în viață. Deci, cu un cuvînt, arta capabilă să genereze optimismul.

Concluzia logică a celor de mai sus este următoarea: operele pe care veacurile trecute ni le-au lăsat moștenire, și pe care continuăm să le prețuim și astăzi (ba poate mai mult decît o făceau contemporanii lor), sînt opere *optimiste* în sensul cel mai adînc al cuvîntului. Dacă nu ar fi astfel, dacă aceste opere de artă n-ar fi făcut altceva decît să strecoare în sufletul nostru veninul subtil al neîncrederii, al descurajării, sînt convins că masele le-ar fi eliminat de mult din circuitul viu artistic. Și este probabil că au făcut aceasta cu privire la multe, la enorm de multe producții pseudo-artistice (mai mult sau mai puțin meșteșugit lucrate), care n-au reușit să-și împlinească menirea lor înalt etică de opere de artă. Probabil, de asemenea, că o bună parte din producția actuală, purtînd amprenta decadenței, a unor țări din apusul Europei, va suferi cu timpul o soartă asemănătoare. Desigur această soartă o vor avea toate elucubrațiile formaliste, lipsite de un fond artistic autentic, de un valoros mesaj umanist. Tot astfel orice lucrări care, deși nu fac exces de căutări formale și nu păcătuesc prin abstracționism, nu reușesc totuși să se ridice peste platitudinea unei exprimări șlefuite poate — dar epigonice, accesibile — dar nesemnificative, vor fi date uitării.

Revin la optimism în muzică. Se consideră uneori că optimiste (sau mai corect vorbind: capabile să insufle optimismul) sînt melodiile săltărețe și divertisante, și că celelalte, mai grave ca expresie, ar fi oarecum însemnate cu pecetea pesimismului. Nu cred că lucrările stau tocmai astfel. Nu vreau să intru aci într-o discuție amănunțită asupra sensului expresiv al elementelor din care se compune muzica (moduri, ritmuri, formule melodice și cadențiale, agregate armonice etc. etc.) Reamintesc numai că dacă lumea sunetelor are o bază fizică obiectivă, cu legile ei care determină în bună măsură însăși constituirea elementelor limbajului muzical, nu e mai puțin adevărat că sensul expresiv acordat acestor elemente variază enorm, în funcție de epocă și de cultura ei, de configurația psihică a popoarelor, de tradiție, de travaliul critic în jurul operelor elaborate ș.a.m.d. Grecii vechi acordau modurilor un ethos care astăzi nu ne mai spune mare lucru, orientalii traduc veselia în muzică într-un fel care derutează pe occidentalii nepreveniți, iar muzica simfonică, cu toată bogăția ei de sensuri, este carte închisă pentru cei adăpați exclusiv la izvoarele muzicii ușoare. Chiar diferența netă pe plan expresiv pe care lumea (europeană) a ultimelor două secole o face între modul major

și cel minor, nu funcționa în evul mediu și nu funcționează nici astăzi de pildă în muzica noastră populară (găsim aci atîtea melodii de dans exuberante în moduri minore, încît e greu să atribuim un sens depresiv acestor moduri).

Însă esențialul problemei nu-mi pare a sta în deosebirile pe care le constatăm parcurgînd existența artistică a omenirii pe coordonatele ei istorice sau geografice. Esențialul este că orice artă elaborată serios, cu talentul și cu simțul răspunderii pentru mesajul etic și ideologic pe care trebuie să-l poarte, *nu poate fi decît optimistă*. De fapt, constatăm că oamenii păstrează cu egală dragoste și tragediile și comediile, și epopeile și confesiunile lirice, și simfoniile lui Beethoven și valsurile lui Strauss. Umanitatea nu închide niciodată venin și fiere în scrinurile ei cu obiecte prețioase. Personal, n-am putut să mă conving vreodată că simfonia 6-a de Ceaikovski, Boris Godunov sau Oedip ar fi lucrări de nuanță pesimistă, iar Bărbierul din Sevilla și Till Eulenspiegel ar constitui, dimpotrivă, tipul operelor optimiste. Le consider optimiste pe toate cele enumerate mai sus și, dacă aș sta să mă analizez mai atent, cred că aș găsi că Oedip îmi insuflă mai multă încredere, în *om* decît Bărbierul. Este în orice comedie ceva amar. Ceva necruțător pentru om. Oare Cosi fan tutte este o lucrare mai optimistă decît Don Giovanni; Falstaff o lucrare mai optimistă decît Othello, Cavalerul rozelor o lucrare mai optimistă decît Salomeea? Mă îndoiesc profund. Orice demascare a viciului, a nedreptății, a patimii oarbe, a mîrșăviei unora din oameni are de fapt o semnificație etică superioară, și numai arareori se ajunge prin mijloacele comicului la rezultate de aceeași forță. Ca să iau cîteva exemple din literatură, aș sugera cititorilor să reflecteze dacă Sofocle li se pare mai pesimist decît Aristofan, Balzac mai pesimist decît — să zicem — Labiche, în fine Eminescu mai pesimist decît Caragiale. Cred că răspunsul nepripit nu poate fi decît unul.

Să nu confundăm deci optimismul cu veselia, cu rîsul, cu distracția. Concret, optimism în muzică nu înseamnă neapărat tonalitate majoră, cadență perfectă, ritmuri de dans — deși fără îndoială că el poate fi întruchipat și în asemenea elemente. Cred însă că adevăratul optimism în muzică rezultă din reflectarea veridică și pregnantă a realității, a întregii realități, ceea ce nu exclude — uneori — conflictul tragic. Este normal, desigur, ca viața noastră, a artiștilor, în mijlocul unei societăți animate de înalte idealuri și de un puternic elan constructiv, să determine reflectarea dinamismului și eroismului acestei vieți; îmi pare însă de asemenea normal ca conflictul tragic să subsiste în întruchipările artei. În lupta lui eroică, omul poate fi cîteodată înfrînt pe plan individual; arareori însă pe plan colectiv și, raportînd lucrurile la scara întregii specii, niciodată. În acest sens orice tragedie este într-un fel optimistă (notez în treacăt că înfrîngerea sau moartea eroului tragic nu era cîtuși de puțin necesară în concepția estetică a grecilor: Ifigenia, Oreste, Electra, Alcesta nu sînt înfrînți).

Cred că niciun artist talentat și de bună credință nu urmărește și nu a urmărit vreodată în mod deliberat să creeze o operă „pesimistă". Singurele lucrări care mă umplu (în calitate de consumator de artă) de pesimism sînt lucrările slabe, neizbutite, sau cele care trădează o gravă dezorientare estetică și ideologică, ori o pierdere a busolei etice. Am în astfel de cazuri sentimentul inutilității efortului, al risipei strădaniilor unui artist poate dotat, iar — în ce mă privește — al pierderii de vreme. Dimpotrivă, o operă izbutită (fie ea de orientare tragică sau comică, eroică sau elegiacă) ne smulge aplauzele. Ce altceva sînt aceste aplauze decît expresia gratitudinii față de artistul care a reușit să ne desvăluie un nou aspect al vieții, să ne lărgească orizontul cunoașterii și al afectului, să ne îmbogățească interior și — în ultimă analiză — să ne insufle încredere în om și în posibilitățile lui imense?

Desigur că în condițiile actuale ale vieții noastre ar fi ciudat să nu găsim loc în creația noastră decît pentru conflicte tragice sau sentimente elegiace și să nu ne facem purtători ai unor sentimente luminoase, ai bucuriei de a trăi, ai veseliei și bunei dispoziții. Să nu uităm însă că veselia nu ne garantează izbînda împotriva superficialității și convenționalismului și că — pe de altă parte — o privire serioasă și profundă asupra luptei omului pentru mai bine (cu eventualele lui înfrîngeri temporare) nu exclude cîtuși de puțin ci implică optimismul.

O operă de artă realistă, concepută cu seriozitate și dusă la bun sfîrșit cu măiestrie și talent (independent de categoria estetică pe care o abordează) nu poate fi decît optimistă, în sensul cel mai propriu al cuvîntului.

CONFERINȚA PE ȚARĂ A COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN R.P.R.

12 — 14 DECEMBRIE 1963

MUZICA

11-12
1963

REVISTA UNIUNII COMPOZITORILOR DIN R.P.R. ȘI A COMITETULUI DE STAT PENTRU CULTURĂ ȘI ARTĂ

Din cuvîntările rostite la Conferință

Pascal Bentoiu

Referindu-se la problemele cuprinse în darea de seamă compozitorul a subliniat :

În fața aspectelor multiple ale realității contemporane, sensibilitatea artistului intră în efervescență și, pentru că artistul este și trebuie să fie înainte de toate un om întreg și adevărat, el va lua o anumită poziție față de realitatea înconjurătoare. Această luare de poziție se traduce pentru el, în principal, în actul creației, act prin care artistul dă glas simțămintelor sale, dar prin care, în același timp, are posibilitatea să influențeze pe oameni, să miște ceva în conștiințele prezente și viitoare.

Aș dori să discut în cuvîntul meu despre un element esențial al raporturilor dintre artist și societate, și anume despre obligația care incumbă creatorului de artă — în cazul nostru, muzicianului, compozitorului — de a furniza lucru de calitate, de a participa la uriașa bătălie pentru calitate, angajată pe toate fronturile activității noastre sociale, economice și culturale.

Din ce rezultă calitatea în muzică și, în general, în artă ?

Fără îndoială, dintr-o autentică bogăție de conținut și dintr-o mare perfecțiune a formei, aflate între ele în acel raport dialectic, propriu existenței oricărui fenomen. Conținut în afara formei nu există, iar forma este totdeauna forma unui anumit conținut. În muzică deci, conținut în afara sunetelor nu aflăm, după cum orice sunete organizate muzical vor spune neapărat ceva, fie și numai faptul că autorul nu are nimic de spus.

Pornind la făurirea unei noi lucrări, compozitorul va trebui să știe de la început ce vrea să spună. Creație autentică prin juxtapunere de elemente la voia întîmplării nu se poate. Cînd scrii o sonată sau o simfonie de școală, se mai admite, la rigoare, ca în timp ce lucrezi primul allegro, să nu știi nimic despre ceea ce va urma ; cînd însă același lucru se întîmplă unui artist în pragul maturității, e preferabil să aștepte pînă își limpezește ideile și este în stare să cuprindă întregul într-o viziune unitară, așa cum arhitectul purcede la lucru numai atunci cînd are un plan bine stabilit asupra construcției pe care urmează să o ridice.

Conținutul operei de artă este condiționat de maturizarea completă a viziunii autorului, de o cunoaștere profundă și diversă a realității, de capacitatea sa de a discerne esențialul în fenomene, de a înțelege ce merită să fie exprimat și ce este doar aspect secundar, accidental. Și cum în muzică îndeosebi artistul nu exprimă direct obiectul, ci reflexul acestuia în sensibilitatea sa, el trebuie să se exerseze foarte atent pentru a deosebi ce este mișcare spontană și originală a sensibilității sale și ce este simplă atitudine împrumutată, care a fost cîndva trăită autentic de alții.

Eliminarea influențelor anihilante este deosebit de importantă și urgentă, încă la nivelul atitudinii sensibile a autorului față de realitate. Elemente de structură se pot prelua fără grijă, dacă ele vin să cuprindă o sensibilitate nouă, un conținut nou, pe cînd atitudinile de împrumut, care o dată cu forma preiau și conținutul (bineînțeles în mod epigonic), sînt deosebit de pernicioase. Cîte momente frumoase din Tetralogia lui Wagner, din Boris Godunov de Musorgski ori din Simfonia de César Franck nu au dus, în decursul istoriei muzicii, o existență din ce în ce mai palidă, mai vlăguită, în lucrările unor epigoni care-și predau tot mai osteniți ștafeta rețetelor de genialitate ?

Societatea așteaptă deci de la artist dovada unui înalt sentiment al responsabilităților sale, curajul de a vorbi numai atunci cînd are ceva de spus și se simte în stare să spună.

Subliniez : „și se simte în stare să spună" — cu alte cuvinte își stăpînește meșteșugul în mod temeinic și onest. Nimeni nu cumpără ghete croite anapoda, stilouri care nu scriu, ceasuri care nu merg, aparate electrice care nu funcționează. Nimeni, de asemenea, nu are nevoie de lucrări artistice stîngace, nefinisate, care nu emoționează.

Și dacă astfel stau lucrurile, atunci ce calități de structură trebuie să prezinte o lucrare, admițînd că autorul este dintre aceia care au ceva de spus ?

Pornind la elaborarea interioară a lucrării sale (și precizez că nu este vorba aci de constructivism, ci de organizarea conținutului în structuri — ceea ce este cu totul altceva) — artistul găsește gata făcute și catalogate o sumă de forme și structuri muzicale, rodul cristalizat al muncii generațiilor de compozitori din trecut și prezent. El va utiliza, desigur, o sumă din aceste cuceriri, va întrebuința — să spunem — orchestra constituită de practica altora, va întrebuința armonia (concept și realizări datorită altora), va face apel la modalități de tratare contrapunctică (gîndite de alții înaintea sa) etc. El trebuie să fie permanent

conştient de acele elemente din creaţia sa care sînt de împrumut şi de cele care îi aparţin numai lui. El trebuie să fie conştient şi lucid în ce măsură preia şi în ce măsură creează. Altfel, este în primejdia de a practica un soi de mimetism muzical şi rămîne departe de adevăratele probleme ale creaţiei.

Un mic exemplu : întrebuinţăm cadenţa perfectă şi nu ne ferim de ea, dar sîntem obligaţi să ştim totul despre ea : constituirea ei, istoricitatea ei, funcţiile ei, uzura ei ş.a.m.d. Nu trebuie însă, în nici un caz, să o socotim ca parte dintr-un sistem armonic imuabil şi să avem impresia că eliminînd din limbajul nostru anume relaţii armonice de tip clasic, ne-am situa pe un teren care nu mai are nimic comun cu muzica.

Se spune curent despre cîte o nouă lucrare mai îndrăzneaţă : „Dar asta nu este muzică !" S-a spus aceasta şi despre Wagner şi despre Debussy, şi despre Musorgski şi despre alţii. Şi totuşi, încetul cu încetul, s-a dovedit că şi acolo este muzică. De ce aceste erori mereu repetate ? Pentru că s-a absolutizat cîte un sistem de gîndire muzicală istoriceşte constituit (şi deci relativ — nu absolut), iar judecata asupra operelor muzicale a luat uneori în decursul istoriei un ton dogmatic.

Să nu absolutizăm unele elemente de structură muzicală, pentru simplul motiv că le-au întrebuinţat Bach şi Mozart — însă nici să nu ne ferim de ele ca de ciumă, aş spune *tocmai* pentru că le-au întrebuinţat Bach şi Mozart. Este necesar în creaţia artistică un înalt sens al tradiţiei, o legătură vie cu monumentele trecutului, nu un salut distant, superior, după care căutăm cu tot dinadinsul ceva ce n-a mai fost. Dacă în inima unui compozitor există într-adevăr ceva ce n-a mai fost, este cert că pînă la urmă acest lucru se va exterioriza într-un fel cum n-a mai fost — însă a *căuta* o originalitate prin delimitare, o noutate prin negativism, ni se pare absurd. Enescu spunea o vorbă adîncă : *„Originalitatea este a celui care nu o caută"*.

Altă problemă : din mulţimea de structuri posibile, *pe care* le vom alege şi *pe care* le vom lăsa deoparte ? Cred că rezolvarea întrebării este în strînsă legătură cu datele temperamentale ale autorului, cu preferinţele şi cultura sa, cu subiectul pe care îl tratează, cu antecedentele genului în care se fixează, şi ar fi desigur greşit a se decreta aprioric valoroase unele elemente de structură şi lipsite de valoare (ba chiar compromiţătoare), altele. Toate cuceririle de pînă acum ale artei muzicale au dreptul la viaţă şi nu vom putea elimina — oricît ne-am strădui, nici una — dar absolut nici una, nici măcar cadenţa perfectă !

În acelaşi timp, însă, nu vom putea în creaţia noastră să ne lăsăm la voia întîmplării, îndesînd claie peste grămadă toate lucrurile pe care le ştim, şi alunecînd astfel într-un eclectism de proastă calitate. Pentru compozitori se impune să-şi restrîngă elementele cu care lucrează, să dea unitate şi organicitate operei sale, să-şi dezvolte consecvent propriile sale virtualităţi creatoare — cu alte cuvinte să realizeze o concentrare stilistică, atît în fiecare lucrare în parte, cît şi în ansamblul creaţiei sale.

Uneori, mai ales cînd eşti tînăr, ai impresia că trebuie să fii la curent, în creaţia ta, cu tot ce se întîmplă pe planetă ; ai vrea să fii permanent în primul rînd, să nu scapi trenul, să nu rămîi de căruţă, cum spune înţelepciunea poporului. Mărturisesc că, după multă reflecţie asupra acestor lucruri, am ajuns să acord mai mare importanţă organicităţii şi autenticităţii unei culturi, decît cantităţii de inedit pe care o afişează.

Şi totuşi arta fără căutarea noului nu are valoare, numai că trebuie să ştim unde, pe ce planuri să căutăm noul. Nu-l vom căuta exclusiv în structură, ci îl vom căuta în primul rînd în valorile de conţinut. Nu vom inventa pentru fiecare poem o limbă nouă, ci vom căuta să inventăm, pentru fiecare limbă, o mie de poeme noi.

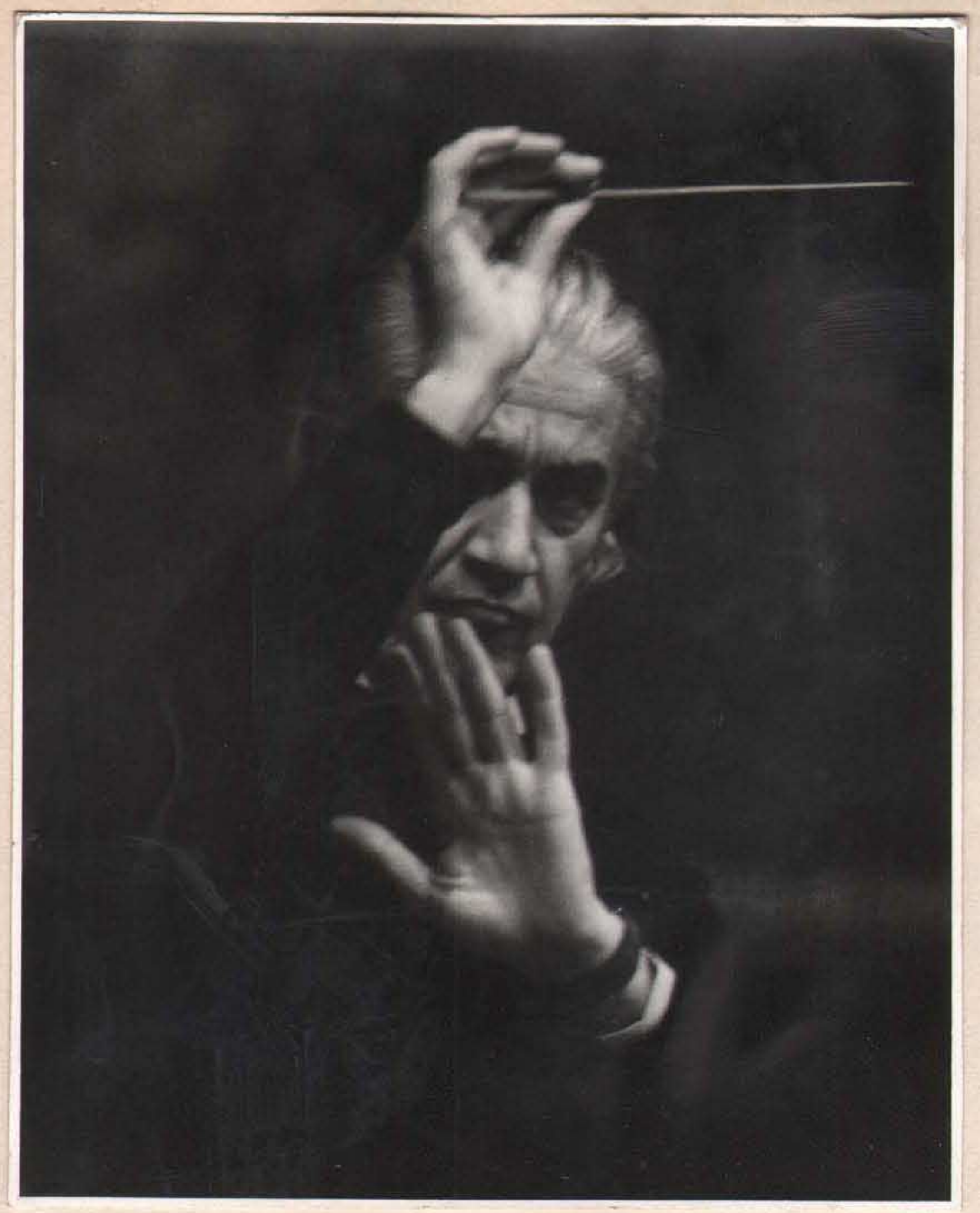
Cred că noul poate fi aflat şi în altă parte decît în faţa tendinţelor de extremă avangardă. El trebuie aflat în profunzime, nu neapărat în extensie. Uneori rămîi cu impresia că arta modernă a cucerit un continent virgin pe care nu se pricepe să-l cultive, să-l fertilizeze. S-a absolutizat ideea de noutate, s-a pus un semn de egalitate între inedit şi valoare, iar avangarda avangărzii artistice a veacului nostru a căzut (sau este pe cale să cadă) în oceanul abstract şi inexpresiv al combinaţiilor sterile şi gratuite.

Dar atunci — se va spune — creaţia constă numai în a alege unele structuri din cele care sînt gata elaborate ? Nu, nicidecum ! Structurile noi se creează permanent, dar ele nu se inventează toată ziua, bunăziua, de dragul de a le inventa. Ca să fie valabile, ele trebuie să fie rodul unui efort colectiv de mare amploare sau genialităţii unor artişti cu totul excepţionali. Altfel asistăm la pseudo-revoluţii artistice, la descărnarea progresivă a artei — la ruperea de menirea ei socială şi umană.

Între un conservatorism steril şi convenţional, pe de o parte, şi o avangardă agresivă şi pînă la urmă la fel de sterilă şi convenţională, pe de altă parte, artistul autentic al zilelor noastre are datoria să facă un efort maxim de concentrare, de afirmare a poziţiei sale conştiente, în raport cu idealurile societăţii în mijlocul căreia trăieşte. Nu pot da rezultate bune nici mimetismul muzical amorf, care scapă de sub controlul conştiinţei artistice, nici afirmarea orgolioasă a individualismului exacerbat, ci numai creaţia pusă sub semnul unei înalte etici, sub semnul unei profunde comunicări spirituale între artist şi societate.

Prietenului meu
Șerban Nichifor
cu toată dragostea
Sergiu Celibidache

Prietenului meu Serban
Nichifor
cu toată dragostea
Sergiu Celibidache

Sergiu Celibidache

Der Taschengarten

Pocket Garden · Jardin de Poche · Jardín de bolsillo
САД В ШКАТУЛКЕ

Radio-Sinfonieorchester Stuttgart
Dirigent/Conductor/Directeur/Director

Sergiu Celibidache

Zugunsten
To benefit
Offert à
unicef

Der Taschengarten

Es gibt leider viele Kinder, die keinen Garten haben. Aber sicher haben sie alle eine Schublade zuhause. Wir Kinder, die wir nicht so viel geweint haben, haben für die anderen in diesen schwarzen Rillen ein paar wahre, lustige, neue und natürlich winzig kleine Geschichten versteckt.

Dieser runde Teller könnte euch eines schönen Tages, wenn ihr ihn immer in die gleiche Richtung drehen laßt, etwas finden lassen, was die Erwachsenen in ihrem Garten vergeblich gesucht haben.

Das alles kocht er mit Pünktchen, Bläschen, Noten, Kleckschen, Strichchen, Pausen, mit Lachen, mit Seufzen und vielen anderen kleinen Lauten, die man ernsten Instrumenten entlocken kann, um die Bilder, die in euren Herzen wohnen, zum Leben zu bringen. Ist das Musik? Jedenfalls nicht die, wie sie die Großen machen. Flink und schnell, hält sie trotzdem nichts von Fingersätzen, auch muß sie nicht laut sein, um zu wissen, ob sie richtig ist.

Aus Lächeln und Sonnenschein gemacht, kümmert sie sich nicht um morgen und würde frieren — selbst in der besten Gesellschaft — wenn man sie zwischen die Seiten eines Kataloges preßte.

Wenn ihr's nicht weitersagt: In jedem Stück dieser Platte steckt eine verbotene Frucht, grün und sauer wie die vom Obstgarten des Nachbarn, die euch so gut schmecken und die die Ahnungslosen reifen lassen. Überlaßt den Großen die Sorge, herauszufinden, was nicht schön ist an dem, was wir schön finden.

Pocket Garden

Unfortunately there are many kids who have no garden but they all certainly have a drawer. We, the children who didn't have to cry so much, have hidden for the others a couple of true stories, very funny, guaranteed new, and of course tiny little.

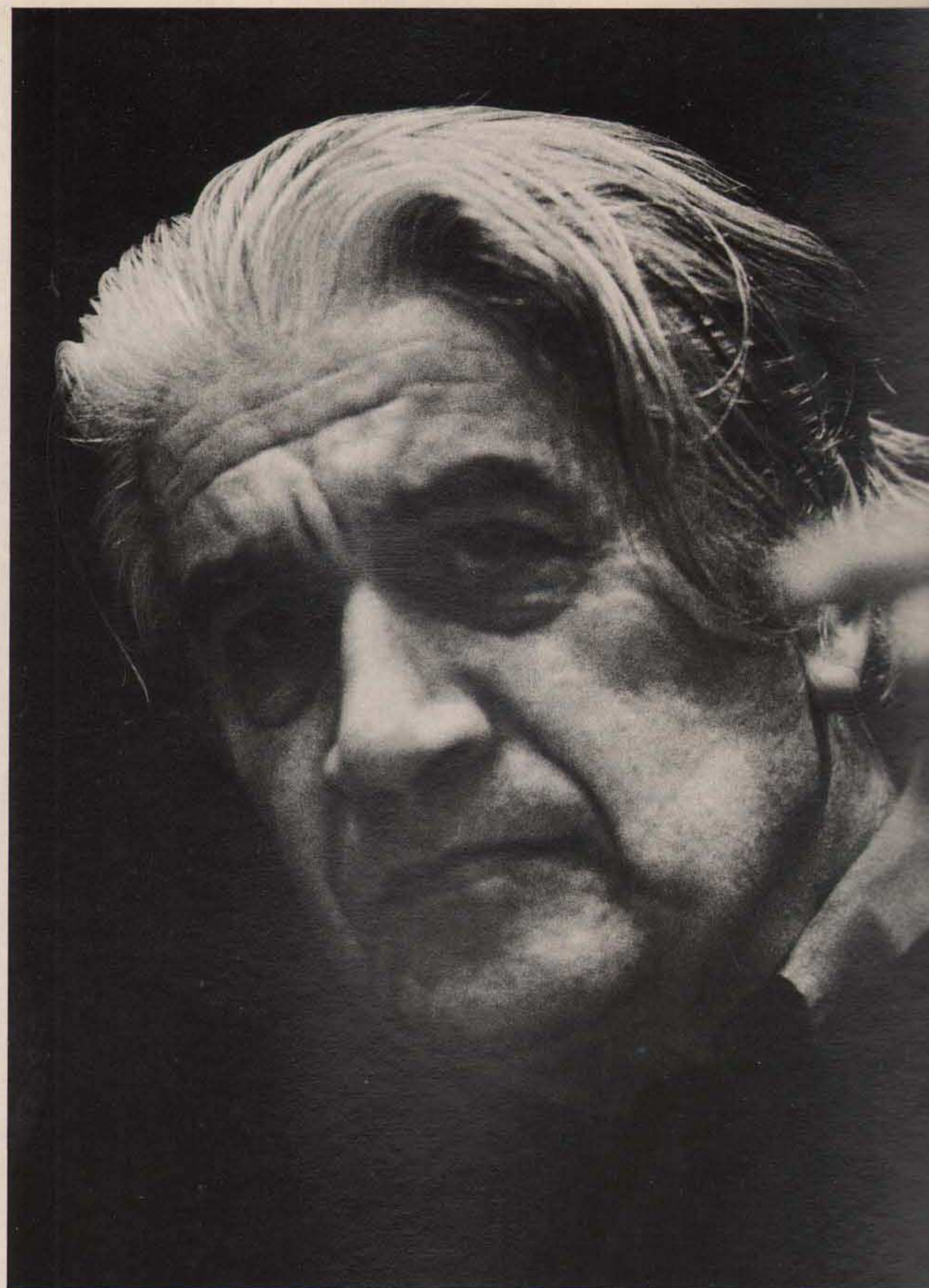
If you let this round disc turn always in the same way, it could, all by itself, allow you to find in your drawer what the grown-ups were always looking for in their garden.

It cooks all that with little dots, bubbles, notes, spots, dashes, holes, laughter and sighs, and many other funny little noises which serious intruments can make in order to bring to life all the things you ever dreamed of. Is that music? Anyway not what grown-ups call music. Although swift and sure of itself, never bothering with fingerings, it doesn't ever sing loud in order to know if it is in tune.

Made of laughter and sunshine, never caring about tomorrow, even **it** would dry out when pressed between the pages of a catalogue.

If you can keep a secret, I'll tell you something: Hidden in every piece of that noisy pie is a forbidden fruit — green and sour — like apples from the neighbours' tree that we like so much and the fools allow to get ripe.

Leave it up to the big people, who are always worrying about what's "good for you" to find out what's wrong with that.

MÜNCHNER PHILHARMONIKER

TEILNEHMERKARTE FÜR DEN DIRIGIERKURS DER

MÜNCHNER PHILHARMONIKER VOM 25.5. - 20.6.1981

Es wird hiermit bestätigt, daß Herr/~~Frau~~ Serban Nichifor, wohnhaft in Bukarest/Rumänien

am Dirigierkurs der Münchner Philharmoniker teilnimmt. Diese Bestätigung ist gleichzeitig Einlaßkarte für die Vorlesungen.

Die Kursgebühr von DM 100.--/200.-- wurde entrichtet. Herr Nichifor erhielt gleichzeitig ein Stipendium in Höhe von DM 800.--

München, 22.06.80

Tutti Celli

